

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

M Be
35440

Andrej Karlin.

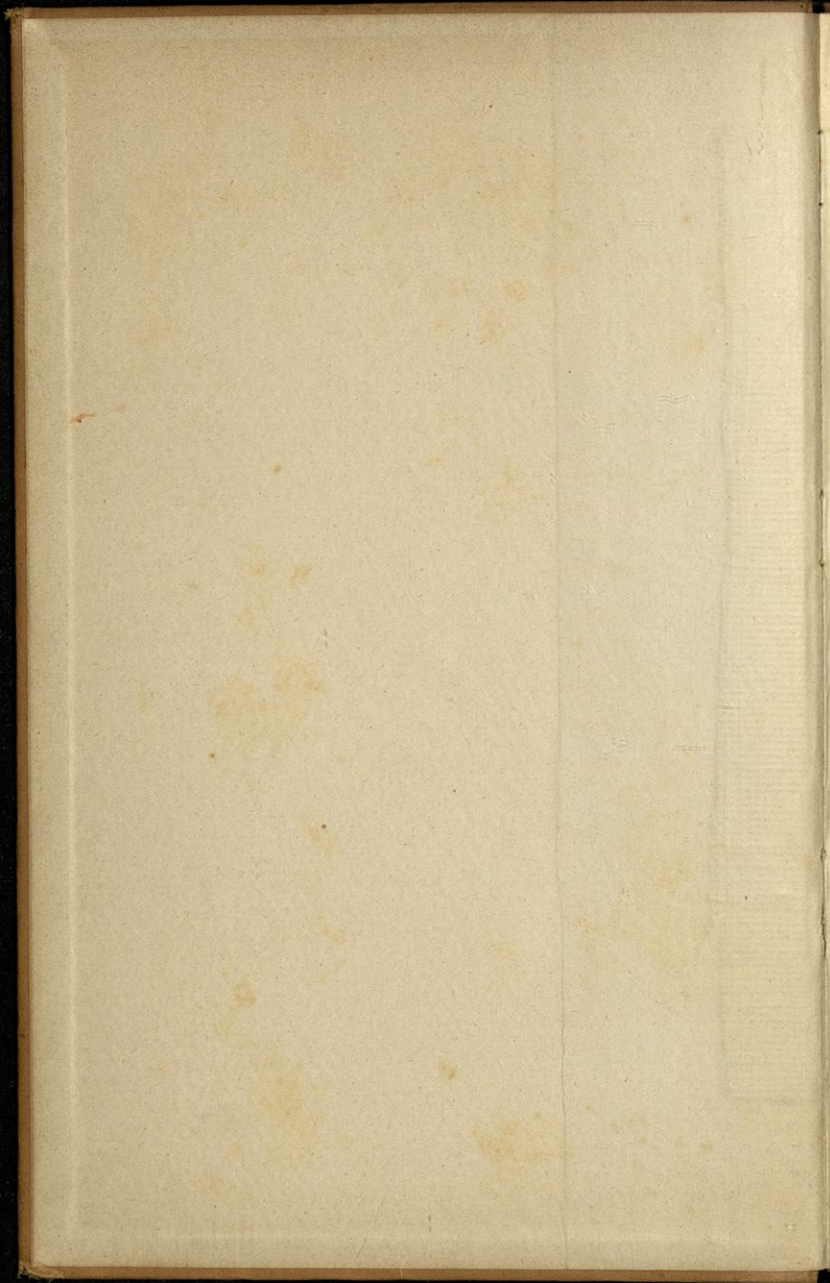
Zgodovina razodetja božjega
v novi za vezi.

V platno vezana 2 kroni.

V Ljubljani.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

KARLIN, Zgodovina razodetja božjega, v novi za vezi.

Zgodovina razodetja božjega

v novi zavezi.

Za nižje razrede srednjih šol

priredil

Andrej Karlin,

katehet na c. kr. nižji gimnaziji v Ljubljani.

Kot učna knjiga pripuščena po vis. ukazu c. kr. ministerstva za bogočastje
in pouk z dné 20. aprila 1897, št. 8821.

Knezoškofijski ordinarijat ljubljanski je odobril knjigo z odlokom
dné 23. marca 1897, št. 669.

Cena mehko vezani knjigi 1 K 60 h, trdo vezani 2 K.

V Ljubljani.

Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

1897.

Kazalo.

Uvod.

	Stran		Stran
I. Kaj pripoveduje zgodovina razodetja božjega v novi zavezi?	1	III. Zgodovinski viri razodetja božjega v novi zavezi	2
II. Kako delimo zgodovino razodetja božjega v novi zavezi?	2	IV. Palestina ob času Kristusovem	3
		V. Versko-nravne razmere Judov ob času Kristusovem	5

Prva doba.

Jezus Kristus odreši človeški rod.

Prvi oddelek.

Jezusovo rojstvo in njegova mladost.

§ 1. Oznanjenje rojstva Janeza Krstnika	8	§ 6. Marija daruje Jezusa v templju	13
§ 2. Oznanjenje rojstva Jezusovega	9	§ 7. Modri z Jutrovega	14
§ 3. Marija obiše Elizabeto	10	§ 8. Sveta družina beži v Egipt in se vrne v Nazaret	15
§ 4. Rojstvo Janeza Krstnika	11	§ 9. Dvanajstletni Jezus v templju	15
§ 5. Jezusovo rojstvo	12		

Drugi oddelek.

Jezus očitno deluje. (Proroška služba).

I. Bližnja priprava na očitno delovanje Jezusovo.

§ 10. Janez Krstnik, predhodnik Kristusov	16	§ 12. Janez pričuje o Jezusu	19
§ 11. Jezus krščen in izkušan	18	§ 13. Jezusovi prvi učenci	19
		§ 14. Jezusov prvi čudež	20

II. Jezusovega delovanja prvo leto.

	Stran		Stran
§ 15. Jezus očisti jeruz. tempelj	21	§ 20. Jezus v nazareški shodnici	24
§ 16. Jezusov ponočni pogovor z Nikodemom	21	§ 21. Jezusovi čudeži v Kafarnavmu	25
§ 17. Janez Krstnik iznova pričuje o Jezusu in ga vržejo v ječo	22	§ 22. Obilni ribji lov	25
§ 18. Jezus pri Jakobovem vodnjaku v Samariji	22	§ 23. Jezus ozdravi gobavca in mrtvoudnika	26
§ 19. Sin kraljevega uradnika ozdravljen	23	§ 24. Jezus izvoli Matevža za učenca	27

III. Jezusovega delovanja drugo leto.

§ 25. Jezus ozdravi osemintri-setletnega bolnika	27	§ 34. Jezus govori v prilikah	35
§ 26. Jezus zagovarja učence zaradi posvečevanja sobote	28	§ 35. Vihar na morju	37
§ 27. Mož s suho roko	29	§ 36. Obsedenec v pokrajini Gerlaški	37
§ 28. Jezus izvoli dvanajst apostolov	29	§ 37. Jajirova hči in krvotočna žena	38
§ 29. Pridiga na gori	30	§ 38. Jezus ozdravi dva slepca in mutastega obsedenca	39
§ 30. Jezus ozdravi stotnikovega hlapca	33	§ 39. Jezus razpošlje apostole	40
§ 31. Mladenič iz Najma	33	§ 40. Janez Krstnik obglavljen	41
§ 32. Jezus priča o Janezu Krstniku	34	§ 41. Jezus nasiti pet tisoč mož. Ponočna hoja po morju	42
§ 33. Magdalena spokornica	34	§ 42. Jezus obeta presveto rešnje Telo	43

IV. Jezusovega delovanja tretje leto.

§ 43. Kanaanska žena. Gluhomutec. Jezus nasiti štiri tisoč ljudij	43	§ 53. Marija in Marta	51
§ 44. Jezus obljubi Petru prvaštvo ter prorokuje svoje trpljenje in smrt	45	§ 54. Jezus na šotorskem prazniku	51
§ 45. Jezus se izpremeni	45	§ 55. Slepороjenec	52
§ 46. Jezus ozdravi mesečnika	46	§ 56. Dobri pastir	53
§ 47. Tempeljski davek	47	§ 57. Oče naš. Nadležni prijatelj	54
§ 48. Jezus priporoča ponižnost in svari pred pohujšanjem	47	§ 58. Jezus svari pred lakomnostjo in opominja k čuječnosti	54
§ 49. Bratovsko posvarjenje in spravljivost. Prilika o neusmiljenem hlapcu	48	§ 59. Prilika o nerodovitni smokvi	55
§ 50. Trdosrčni Samarijani. Omahljivci	49	§ 60. Jezus na prazniku templjevega posvečenja	56
§ 51. Jezus razpošlje 72 učencev	49	§ 61. V hiši farizejevi	56
§ 52. Zapoved ljubezni. Usmiljeni Samarijan	50	§ 62. Prilika o izgubljeni ovci in o izgubljenem denarju	57
		§ 63. Prilika o izgubljenem sinu	58
		§ 64. Prilika o krivičnem hišniku	59
		§ 65. Prilika o bogatinu in ubogem Lazarju	60
		§ 66. Jezus obudi Lazarja	60

V. Zadnji dnevi Jezusovega delovanja.

	Stran		Stran
§ 67. Deset gobavcev	62	§ 75. Nerodovitna smokva. Jezus iznova očisti tempelj	68
§ 68. Prilika o krivičnem sodniku, o farizeju in cestninarju	62	§ 76. Trdna vera. Zvito vprašanje	68
§ 69. Jezus, prijatelj otrok. Bogati mladenič	63	§ 77. Prilika o vinogradnikih	69
§ 70. Prilika o delavcih v vino- gradu	64	§ 78. Prilika o kraljevi ženitnini	70
§ 71. Jezus prorokuje svoje trp- ljenje in smrt. Salomina prošnja	65	§ 79. Davčni denar. Vdovin dar	71
§ 72. Slepec pri Jerihi. Zahej	65	§ 80. Jezus prorokuje razdejanje jeruzalemskega mesta in konec sveta	71
§ 73. Marija mazili Jezusa	66	§ 81. Prilika o deseterih devicah	73
§ 74. Jezus jezdi slovesno v Je- ruzalem	67	§ 82. Prilika o talentih	74
		§ 83. Poslednja sodba in ločitev na vekomaj	74
		§ 84. Judež pred velikim zborom	75

Tretji oddelek.

Jezusovo trpljenje in smrt. (Duhovniška služba).

§ 85. Zadnja večerja. Umivanje nog	76	§ 92. Jezus pred Ano in Kajfo	83
§ 86. Jezus prorokuje, da ga bode Judež izdal	77	§ 93. Peter Jezusa trikrat zataji. Judež obupa	84
§ 87. Jezus postavi presveto rešnje Telo	77	§ 94. Jezus pred Pilatom in He- rodom	85
§ 88. Jezus se poslavlja od apo- stolov	78	§ 95. Jezusa bičajo, s trnjem ven- čajo in na smrt obsodijo	86
§ 89. Jezusova slovesna molitev	80	§ 96. Križev pot (Via dolorosa)	87
§ 90. Jezus poti krvav pot	81	§ 97. Jezusa križajo	88
§ 91. Jezusa ujamejo	82	§ 98. Jezusove poslednje besede	88
		§ 99. Jezusa pokopljejo	89

Četrti oddelek.

Jezus poveličan. (Kraljevska ali pastirska služba).

§ 100. Jezus vstane od mrtvih	90	§ 103. Jezus se prikaže aposto- lom v Jeruzalemu	93
§ 101. Jezus se prikaže Mariji Magdaleni, ženam in Petru	92	§ 104. Jezus se prikaže učencem ob Tiberijskem jezeru	94
§ 102. Jezus se prikaže učen- cema, gredočima v Emavs	92	§ 105. Jezus se prikaže na raznih krajih raznim osebam	95
		§ 106. Jezus gre v nebo	96

Druga doba.

Apostoli razširjajo kraljestvo Kristusovo.

§ 107. Kratek pregled druge dobe	97
--	----

Prvi oddelek.

Apostoli oznanjajo Judom evangelij.

A. V Jeruzalemu.		Stran	B. V Palestini.		Stran
§ 108.	Matija — apostol . . .	98	§ 116.	Sveta vera se razširja po Samariji	105
§ 109.	Jezus pošlje svetega Duha . . .	98	§ 117.	Dijakon Filip krsti zakladnika etijopske kraljice	106
§ 110.	Prva krščanska občina v Jeruzalemu	99	§ 118.	Apostolsko potovanje svetega Petra	107
§ 111.	Peter ozdravi človeka hromorojenega	100	§ 119.	Stotnik Kornelij se izpreobrne	107
§ 112.	Ananija in Safira	101	§ 120.	Mučeniška smrt Jakopa Starejšega. Peter čudovito rešen iz ječe . . .	109
§ 113.	Dvanajsteri apostoli v ječi	102			
§ 114.	Apostoli izvolijo sedmero dijakonov	103			
§ 115.	Štefan prvi mučenec	104			

Drugi oddelek.

Apostoli oznanjajo nevernikom evangelij.

A. Pavel, apostol sveta in učitelj narodov.			B. Delovanje ostalih apostolov mej neverniki.		
§ 121.	Savel se izpreobrne	110	§ 128.	Pavel v Cezareji v ječi	122
§ 122.	Savel se pripravlja za apostolsko službo	111	§ 129.	Pavel potuje v Rim	123
§ 123.	Pavlovo prvo apostolsko potovanje (45—46)	112	§ 130.	Pavel prvič v ječi v Rimu (62—64)	124
§ 124.	Apostolski zbor v Jeruzalemu (l. 51.)	114	§ 131.	Zadnja leta Pavlovega delovanja. Njegova smrt (64—67)	126
§ 125.	Pavlovo drugo apostolsko potovanje (51—54)	115			
§ 126.	Pavlovo tretje apostolsko potovanje (55—59)	118			
§ 127.	Pavel jetnik v Jeruzalemu	121	§ 132.	Peter	127
			§ 133.	Janez	128
			§ 134.	Ostali apostoli	129
			§ 135.	Evangelisti	130

Dostavek.

§ 136.	Razdejanje templja in mesta jeruzalemskega	131	§ 137.	Sklep	132
--------	--	-----	--------	-----------------	-----

U. I. O. G. D.

Uvod.

I. Kaj pripoveduje zgodovina razodetja božjega v novi zavezi?

Štiri tisoč let je Bog pripravljaj človeški rod na Odrešenika. Med tem časom naj bi človeštvo spoznavalo, kako daleč je po grehu zabredlo; prepričalo naj bi se, da se samo ne more rešiti. Pripravljaj pa je Bog na Odrešenika drugače izvoljeno ljudstvo, drugače nevernike; zgodovina razodetja božjega v stari zavezi nam je to pojasnila. Ko pa se je dopolnil čas priprave, poslal je Bog v svoji neizmerni ljubezni Odrešenika: druga božja oseba v presveti Trojici se je učlovečila, Sin božji je postal Odrešenik grešnemu človeškemu rodu. Imenuje se Jezus Kristus. Pravi Bog je in pravi človek v jedni osebi: pravi Bog, da je spraval človeštvo z Bogom, zakaj človek bi ne bil mogel dati žaljenemu Bogu zadoščenja neskončne cene; pravi človek, da je mogel odrešiti človeški rod, ker Bog ne more trpeti in umreti. Zato mu pravimo Bog-človek, sam pa se je imenoval Sinu božjega ali Sinu človekovega. Oznanjal je veselo oznanilo (*εὐαγγέλιον*) izveličanja vsem ljudem; ustanovil je novo zavezo med Bogom in človeškim rodom in je odrešil človeštvo s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo na križu. Da bi se pa vsi ljudje mogli udeleževati odrešenja, ustanovil je vidno družbo — katoliško Cerkev — in je razposlal po vsem svetu apostole, ki naj bi razširjali milost odrešenja vsepovsod — med Judi in neverniki.

Tako nam kaže zgodovina razodetja božjega v novi zavezi v določenem redu, kako je Jezus Kristus odrešil človeški rod, in kako so apostoli razširjali odrešenje Kristusovo med Judi in pogani.

II. Kako delimo zgodovino razodetja božjega v novi zavezi?

Jako primerno delimo zgodovino razodetja božjega v novi zavezi na dve dobi:

prva doba obsega delovanje Kristusovo za odrešenje človeškega rodu;

druga doba pa delovanje apostolov za razširjanje kraljestva Kristusovega po vsem svetu.

I. Že proroki stare zaveze so oznanjali, da bode združeval Odrešenik v svoji osebi trojno službo: proroško, duhovniško in kraljevsko. Proroka (učenika) se je pokazal Jezus osobito za svojega triletnega očitnega delovanja; duhovnika pri zadnji večerji, v trpljenju in smrti; kralja pa ob svojem častitljivem vstajenju od mrtvih in ob svojem vnebohodu.

Toda predno bodemo govorili o teh treh službah Odrešenikovih, moramo opisati njegovo rojstvo in mladost. Zato delimo prvo dobo na štiri oddelke. Zaradi lažjega pregleda pa bodemo razdelili tudi še posamne oddelke v več poglavij, kjer bode treba.

II. Apostoli so oznanjali in razširjali milost Jezusovega odrešenja najprej med Judi in kesneje med pogani. Zato ločimo tudi drugo dobo primerno v dva oddelka: prvi nam kaže delovanje apostolov med Judi, drugi pa delovanje apostolov med raznimi poganskimi narodi.

III. Zgodovinski viri razodetja božjega v novi zavezi.

Zgodovino razodetja božjega v novi zavezi zajemamo iz knjig svetega pisma nove zaveze in iz ustnega izročila (tradicije).

I. Knjige svetega pisma nove zaveze ločimo po vsebini:

1.) v pet zgodovinskih: štiri evangelije (sv. Matevža, Marka, Luke in Janeza) in dejanja apostolov, katero knjigo je spisal sv. Luka;

2.) v jedno in dvajset poučnih knjig, namreč štirinajst listov apostola Pavla in sedem listov, katere so spisali drugi apostoli.

Apostol Pavel je svoje liste pisal: jednega Rimljanom, dva Korinčanom, jednega Galačanom, jednega Efežanom, jednega Filipljanom,

jednega Kološanom, dva Solunčanom, dva Timoteju, jednega Titu, jednega Filemonu in jednega Hebrejcem.

Sedmerim listom drugih apostolov pravimo tudi «katoliški» t. j. splošni listi, ker niso bili namenjeni posamnim občinam ali osebam, ampak po več občinam in vsem vernikom; spisali so jih le-ti apostoli: Jakop jednega, Peter dva, Janez tri in Juda Tadej jednega;

3.) v jedno proroško knjigo: skrivno razodetje (*ἀποκάλυψις*) apostola Janeza.

Vse svetopisemske knjige nove zaveze razun evangelija sv. Matevža so spisane v grškega jezika «helenistiškem» narečju, kakršno se je razvilo med Judi, odkar so bivali pod grško in rimsko nadvlado. Izmej prevodov je važen prastari latinski, ki je znan pod imenom Ítala. Ta prevod, ki obsega knjige stare in nove zaveze, porabil je nekoliko v četrtem stoletju sveti cerkveni učenik Hijeronim pri svojem prevodu, ki je med vsemi latinskimi najiminenitnejši in se imenuje «Vulgata», t. j. splošno razširjeno izdanje svetega pisma.

II. Ustno izročilo ali tradicija obsega razodete verske resnice, ki niso zapisane v svetem pismu.

Apostoli namreč niso zapisali vsega, kar so slišali od Jezusa in kar jim je razodel sveti Duh. Pač pa so zgodaj cerkveni očetje zapisavali resnice ustnega izročila, ki so se tako ohranile do današnjega dne. Mej cerkvenimi očeti posebno slové apostolski očetje, t. j. učenci in vrstniki apostolski; slišali so na svoja ušesa božjo besedo iz apostolskih ust. Katoliškemu kristijanu je ustno izročilo prav tako sveto in drago, kakor sveto pismo.

IV. Palestina ob času Kristusovem.

A. Zemljepisni pregled. Reka Jordan je delila Palestino v dva dela: v vzhodno in zapadno objordansko deželo (Ostjordanland, Westjordanland).

Na (zapadnem) desnem Jordanovem bregu so se raztezale tri pokrajine: Judeja, Samarija in Galileja.

1.) Prav na jugu Palestine je bila Judeja, dotikajoč se ob severu Samarije; na vzhodu sta jo mejila reka Jordanska in Mrtvo morje, na zapadu Srednje morje; proti jugu pa se je naslanjala na skalnato Arabijo. Na jugu je bila Idumeja.

Glavno mesto tej pokrajini in hkrati glavno mesto vsej deželi je bilo Jeruzalem. Na zapadu zunaj mestnega obzidja je bil grič Golgota (Kalvarija), na vzhodu, templju nasproti, pa Oljiska gora; med templjem in Oljisko goro je tekkel potok Cedron od severa proti jugu. Pod gričem Mórijo, na katerem je bil sezidan tempelj, bil je južno ribnik Siloe, na severovzhodnej strani mesta pa Ovčja kopel ali Bethesda.

2.) Srednja pokrajina na desnem Jordanovem bregu je bila Samarija. Meje so jej bile: proti severu Galileja, proti vzhodu reka Jordanska, na jugu Judeja in na zapadu Srednje morje.

Samarijani so bili mešanci iz asirskih naseljencev in iz onih Izraelcev, ki so bili po asirskem prognanstvu ostali še v domovini. Z ostalimi Judi so bili v vednem sovraštvu. Pogosto so jih zalezovali, ko so romali preko njih pokrajine v Jeruzalem na praznike. Molili so sicer še pravega Boga, vendar pa so se ob času Kristusovem že v marsičem ločili od pravih Judov. Pričakovali so željno obljubljenega Odrešenika.

3.) Severna pokrajina na desnem bregu Jordanovem je bila Galileja. Proti zapadu se je raztezala do Srednjega morja; ob severu se je naslanjala na Fenicijo in na Libanon, proti jugu na Samarijo, na vzhodu pa je segala še nekoliko čez reko Jordan in čez Genezareško jezero.

V severni Galileji so prebivali izvečine pogani, na jugu pa sami Judje. Drugi Judje so Galilejce prezirali, nekoliko zato, ker so jim bili mejaši neverniki, nekoliko pa zaradi njih trdega, okornega jezika. Vendar pa je Izveličar najčesče obiskaval to pokrajino in ondi največkrat učil. Apostoli so bili izvečine Galilejci.

Na (vzhodnem) levem bregu Jordanovem so bile pokrajine: a) Gavlonítida, b) Itureja, c) Trahonítida, d) Avranítida, e) Bataneja in f) Pereja. Pokrajina Dekapolis (Deseteromestje) je bila na obeh Jordanovih bregeh. Obsegala je deset mest, ki so bila popolnem podložna Rimljanom.

B. Politiški pregled. Ob rojstvu Kristusovem je gospodoval Judom Herod Veliki, katerega pozna zgodovina pod priimkom «Grozni». Rimski senat mu je podelil celo naslov «judovskega kralja», in sicer iz hvaležnosti za zasluge njegovega očeta Antipatra (l. 39. pr. Kr.). S pomočjo rimskih legij si je podjarmil vso Palestino. Po njegovi smrti (l. 2. po Kr.) pa so si razdelili Herodovo ozemlje njegovi trije sinovi: Arhelaj, Herod Antipa in Filip.¹

¹ Rodovnik Herodove vladarske rodbine:

Herod Grozni (39 pred Kr. — 2 po Kr.)

Filip I. soproj Herodijadin, zasebnik v Rimu.	Aristobul umorjen na povelje očetovo.	Arhelaj † l. 7. po Kr.	Herod Antipa † l. 39. po Kr. (Herodijada)	Filip II. † l. 37. po Kr.
Herod Agripa I. † l. 44. po Kr.				
Herod Agripa II. od l. 53.—100. po Kr.				

Arhelaj je dobil Judejo z Idumejo in Samarijo. Imenoval se je etnarh (ἑθναρχης). Toda radi grozovitosti ga je poslal rimski cesar Avgust l. 6. po Kr. v prognanstvo v Galijo. Odslej so vladali Judejo rimski oblastniki. Stolovali so v Cezareji Palestinski ob Srednjem morju. Podložni pa so bili rimskim pretorjem v Siriji. Peti rimski oblastnik je bil Poncij Pilat (27—36 po Kr.).

Herod Antipa je vladal v Galileji in Pereji; pridel si je naslov tetrarha (τετράρχης, četrtnik t. j. poglavar četrtine ljudstva). Rimski cesar Kaligula ga je poslal v prognanstvo v Galijo (l. 39. po Kr.).

Filip je gospodoval severnemu delu dežele na levem Jordanovem bregu pod naslovom tetrarha. Umrl je l. 37. po Kr.

Herod Agripa I., Aristobulov sin in vnuk Heroda Groznega, je vzprejel od cesarja Kaligule tetrarhata svojih strijcev Filipa in Heroda Antipe. Kesneje mu je podelil cesar Klavdij tudi dežele Arhelajeve. Tako je združil l. 41. po Kr. s kraljevskim naslovom vred vso Palestino pod svojim žezlom.

Po njegovi smrti so gospodarili v Palestini zopet rimski oblastniki. Le majhen del dežele na severovzhodu je podelil cesar Klavdij s kraljevskim naslovom vred Herodu Agripi II., sinu Agripe I. Imel je pravico imenovati višje duhovnike in je nadzoroval upravo tempeljskega imetja. Poslednji rimski oblastniki, ki so upravljali Judejo po smrti Heroda Agripe I., so: Feliks, Fest, Albin in Gesij Flor. Hudo so trli rimski oblastniki judovski narod: silno so izžemali deželo, nakladajoč jej neznosnih davkov. Zato so se uprli Judje rimskemu gospostvu, kar pa je dalo Rimljanom le povod, da so do tal porušili mesto Jeruzalem, ljudstvo pa razpršili po širnem svetu (l. 70. po Kr.).

Herod Agripa II. je ohranil svoje ozemlje tudi po razdejanju Jeruzalema, ker je zvest ostal Rimljanom, ko so se vojskovali z Judi. Umrl je v Rimu (l. 100. po Kr.).

V. Versko-nravne razmere Judov ob času Kristusovem.

Odkar se je bilo povrnilo judovsko ljudstvo iz babilonske sužnosti, izboljšalo se je v versko-nravnem oziru, a tudi pokvarilo.

1.) Izboljšalo se je ljudstvo zato, ker ni več maralo za poganstvo. Verski nazori so se očistili med Judi v marsičem.

Tempelj so zelo spoštovali, in posebna skrb jih je bila, da so se v njem opravljale daritve, kakor so jih zahtevale svete knjige stare zaveze. Sobotni dan so vseskozi dostojno praznovali v shodnicah (*συναγωγή*) moleč, prebiraje in razlagaje sveto pismo. Ob velikih narodnih praznikih (o veliki noči, o binkoštih, na spravni dan, ob šotorskem prazniku in ob prazniku templjevega posvečenja) so se zbirali v velikanskem številu okrog svetišča v Jeruzalemu in praznovali z vsem sijajem te Bogu posvečene dneve. Tudi zasebne pobožnosti so se udomačile med ljudstvom. Veliki zbor (*συνέδριον*), v katerem so bili najbolj izkušeni in najmodrejši možje duhovniškega in posvetnega stanu, pazil je pod predsedstvom velikega duhovnika strogo na to, da je ljudstvo natančno izpolnjevalo Mozesovo postavo in državljanski red.

Vse to je poživljalo in utrjevalo versko-nravno življenje med judovskim narodom.

2.) Toda poleg teh ugodnostij moramo omenjati tudi nekaterih okoliščin, ki so ovirale in dušile versko-nravno življenje med ljudstvom.

V tem času proroki niso več opominjali ljudstva. Odkar je (krog l. 450. pr. Kr.) napovedal prorok Malahija predhodnika Mesijevega, utihnila so proroška usta. Duhovniki so bili sicer po poklicu voditelji in učitelji ljudstva, a svojo službo so le preradi zanemarjali. Zato se je prikazal med Judi polagoma nov stan: pismarji ali pismouki. Le-ti so razlagali ob sobotah v shodnicah sveto pismo, toda pogosto so postavo božjo svojevoljno tolmačili in po svojem okusu pojasnjevali. Prezirali so duha postave in božje naredbe kvarili s svojimi pritiklinami. Zato umevamo, da je naposled pri Judih postalo bogočastje skoro sama zunanja šega.

Neugodno je vplivalo na versko-nravne razmere tudi to, da so se veliki duhovniki prepogosto menjavali. Mozesova postava je natanko določevala, kdo bodi veliki duhovnik; Herod pa je to imenitno službo prodajal onim, ki so si jo najdražje kupili. Kjer duhovništvo nima veljave, ondi gine vera med narodom.

Omenjati nam je tudi raznih strank, ki so se gledé na verstvo in politiko mej seboj napadale, prepirale in sovražile. Farizeji so preganjali saduceje, saduceji so črtili farizeje, oboji pa esene (pobožne). Pri takih razmerah pač ni, da bi govorili o jedinosti, ki je podlaga versko-nravnemu napredku.

Naposled ne smemo prezreti brezbožne vlade kralja Heroda Groznega in njegovih naslednikov. Prenovil je sicer ob obilnih troških jeruzalemski tempelj, da bi se prikupil ljudstvu; zidal pa je tudi poganske templje in gledališča in daroval je malikom. Ni čuda torej, da se je polotila ljudstva nezadovoljnost, jeza in želja po osveti. Iskreno so hrepeneli Judje po Mesiji ali pričakovali so Odrešenika, ki naj bi jih osvobodil tujega jarma in povišal nad druge narode. Vse so si obetali od prihodnjega Mesije, a da bode Odrešenik Bog, da bode trpel in umrl, domnevali so si komaj nekateri. Le jedno misel so imeli vsi — misel, da mora Odrešenik skoro priti.

In prišel je Odrešenik — Jezus Kristus. Njega in njegovo ustanovo, sveto Cerkev, nam kaže zgodovina razodetja božjega v novi zavezi.

Prva doba.

Jezus Kristus odreši človeški rod.

Prvi oddelek.

Jezusovo rojstvo in njegova mladost.

§ 1. Oznanjenje rojstva Janeza Krstnika.

Že proroka Izaija in Malahija sta oznanjala, da bode Mesiji predhodnik pot pripravljaj. To prorokovanje se je tudi natanko dopolnilo.

Ob času Heroda Groznega, kralja judovskega, je živel¹ duhovnik, po imenu Zaharija, od reda Abijevega, njegova žena Elizabeta pa je bila izmed hčerâ Aronovih. Bila sta pravična in sta živela po zapovedih Gospodovih. Otrok nista imela in oba sta se bila že postarala.

Prigodilo se je pa, ko je prišel Zaharija na vrsto, da bi opravljal duhovsko službo, da je šel v tempelj zažigat kadilo.² Ljudstvo pa je molilo na dvoru. Kar se mu prikaže angel Gospodov na desni strani oltarja. Zaharija se ustraši in groza ga obide. Angel pa mu reče: «Ne boj se, Zaharija, zakaj uslišana je tvoja molitev: dobil boš sina, in Janez (t. j. Bogomil, milost božja) mu bodi ime. Vesel boš ti in mnogo se jih bo radovalo njegovega rojstva, zakaj velik bo pred Gospodom. Vina in opojne pijače ne bo pil

¹ Kraj, kjer je živel Zaharija, imenuje se dandanes «Ain Karím»; razprostira se 7½ kilom. zahodno od Jeruzalema na rebrih Judovih gorâ.

² David je razdelil duhovništvo v 24 redov ali vrst. Vsaka vrsta je služila v templju teden dnij. Kdaj je duhovnik moral zvrševati svojo službo, določil je žreb. Vsako jutro in vsak večer se je moralo zažigati kadilo na kadilnem oltarju v Svetem.

(t. j. nazirejec bode) in še pred rojstvom bo napolnjen s svetim Duhom. Mnogo sinov izraelskih bo izpreobrnil h Gospodu. Pred Mesijo pojde z duhom in močjo Elijevo, da mu bode pripravljajl sveto ljudstvo.» Zaharija odgovori angelu: «Po čem bom spoznal, da se bo to zgodilo?» Angel odvrne: «Jaz sem Gabrijel (t. j. moč božja), ki stojim pred Bogom, in sem poslan, da ti naznanim to veselje. Ker pa nisi veroval mojim besedam, bodeš mutast do dné, ko se to zgodi.»

Ljudstvo je čakalo Zaharije in se čudilo, da se tako dolgo mudi v svetišču. Ko pa je prišel, ni mogel govoriti nad ljudstvom blagoslova, s katerim se je končavala služba božja. Spoznali so, da je imel prikazen. On pa jim je prikimal in je ostal mutast. In ko so minili dnevi njegovega opravila, vrnil se je vesel domov.

§ 2. Oznanjenje rojstva Jezusovega.

Prorok Izaija je oznanjal, da bode Odrešenik pravi Bog, a tudi pravi človek, sin device in iz Davidovega rodu. Vse to se je izpolnilo.

V šestem mesecu po oznanjenju rojstva Janezovega je bil poslan angel Gabrijel na Galilejsko v mesto Nazaret k devici Mariji, ki je bila zaročena Jožefu. Oba sta bila iz rodu in iz hiše Davidove. Angel jo pozdravi: «Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena med ženami!» Ko Marija to sliši, prestraši se in premišlja, kaj bi pomenilo to pozdravljenje. Angel pa jej reče: «Ne boj se, Marija, zakaj milost si našla pri Bogu. Glej, dobila boš sinu in imenuj njegovo ime Jezus. On bo velik in imenovan Sin Najvišjega. Gospod Bog mu bo dal prestol Davida, njegovega očeta, in kraljeval bode v hiši Jakobovi vekomaj in kraljestvu njegovemu ne bo konca.» Marija pa je rekla: «Kako se bo to zgodilo?» Angel odvrne: «Sveti Duh bo prišel v te, in moč Najvišjega te bo obsenčila; zato se bo imenovalo sveto, ki bo rojeno iz tebe — Sin božji. Glej! Elizabeta, tvoja teta, bo tudi dobila sina še v starosti, zakaj pri Bogu ni nemogoča nobena reč.» Marija pa reče: «Glej, dekla sem Gospodova, zgôdi se mi po tvoji besedi!» In angel izgine.

Marija se je po postavi Mozesovi kot dedna hči zaročila z Jožefom, ki je bil iz istega rodu. To je Bog dopustil, da je imela Marija variha in Jezus rednika.

Angel je pozdravil Marijo kot «milosti polno», še predno se je pričelo odrešenje. Po pravici torej uči sveta Cerkev, da je bila Marija spočeta brez madeža izvirnega greha in da se je zvesto ohranila v milosti božji vse življenje, da torej ni storila nobenega dejanskega greha.

Tudi Jožefu se je prikazal angel v spanju ter mu oznanil, da postane Marija mati Sinu božjemu. Hkrati mu je naročil, naj imenuje dete Jezusa (t. j. Odrešenika, Izveličarja), zakaj «on bo odrešil svoje ljudstvo njegovih grehov».

§ 3. Marija obišče Elizabeto.

Tiste dni se je Marija napotila in je hitro šla na gore Judove Elizabeti povedat veselo oznanilo. Ko pride k njej, pozdravi jo presrčno. Elizabeta pa v hipu napolnjena s svetim Duhom zavpije z močnim glasom: «Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa. In odkod to meni, da je prišla mati mojega Gospoda k meni? Blagor tebi, da si verovala, ker dopolnilo se bo, kar ti je povedano od Gospoda.» Marija pa je samega veselja nad čudovito milostjo, katero je prejela od Gospoda, zapela prekrasni slavospev:

«Duša moja poveljuje Gospoda

In veseli se duh moj v Bogu, Izveličarju mojem.

Ker se je ozrl na ponižnost dekle svoje,

Glej, odslej me bodo blagrovale vsi rodovi.

Ker storil mi je velike reči On, ki je mogočen,

In ime njegovo sveto.

In usmiljenje njegovo od roda do roda

Njim, ki se ga boje.

Pokazal je moč z roko svojo:

Razkropil je ošabne v mislih njih srca.

Vrgel je mogočne s prestola

In povišal je ponižne.

Lačne je napolnil z dobrim

In bogate je odpravil prazne.

Vzprejel je Izraela, služabnika svojega,

Pomljiv usmiljenja svojega:

Kakor je govoril očetom našim,

Abrahamu in zarodu njegovemu na veke.»

Marija je ostala pri Elizabeti kake tri mesece; potem se je vrnila na svoj dom v Nazaret.

Slavospev Marijin se navadno imenuje «Magnificat», po začetni besedi v latinščini; katoliška Cerkev ga moli vsak dan v duhovskih molitvah pri večernicah v zahvalo za milost odrešenja in na čast Materi božji.

Elizabeta imenuje Marijo «Mater svojega Gospoda», torej «Mater božjo», in po pravici: Marija je namreč rodila Jezusa Kristusa, v katerem sta v jedno osebo združeni obe naravi, božja in človeška.

Skrivnost učlovečenja Sinú božjega je jedna najimenitnejših resnic svete vere. Cerkev nas spominja te skrivnosti vsak dan, ko zjutraj, opoldne in zvečer zvoni k molitvi, želeč, da se za učlovečenje Sinú božjega pobožno zahvaljujemo z molitvijo «angeljevega češčenja».

§ 4. Rojstvo Janeza Krstnika.

Ko se je dopolnil obljubljeni čas, dobila je Elizabeta sinu. Veselili so se ga njeni sosedje in vsa rodovina ž njo. Hoteli so dati detetu po očetu ime Zaharija. Elizabeta pa reče: «Tega ne, ampak Janez se imenuj!» Oni jej odvrnejo: «Saj ni nikogar v tvojem rodu, komur bi bilo tako ime!» — in vprašajo očeta, kako bodi ime otroku. Zaharija je bil še mutast. Veli si torej dati povoščeno pločico in zapiše nanjo: «Janez je njegovo ime!» In vsi se začudijo. Zdajci pa se mu razveže jezik, izpregovori in hvali Boga. Navdihnjen od svetega Duha prorokuje tako-le:

«Češčen Gospod Bog Izraelov,

Ker je obiskal in odrešil ljudstvo svoje;

In nam povzdignil rog izveličanja

V hiši Davida, sluge svojega:

Kakor je govoril z ustmi

Svojih svetih prorokov, ki so od nekdam:

Da nas reši sovražnikov naših

In iz rok vseh, ki nas črtijo:

Da stori usmiljenje očetom našim

In se spomni zaveze svoje svete,

Prisege, ki jo je prisegel Abrahamu, očetu našemu,

Da nam bo dal,

Da brez strahú, rešeni iz rok sovražnikov svojih

Služimo njemu,

V svetosti in pravičnosti pred njim,

Vse svoje žive dni.

In ti, otrok, se boš imenoval prorok Najvišjega:

Pojdeš namreč pred obličjem Gospodovim pripravljat
njegova pota;

Da daš znanje izveličanja njegovemu ljudstvu,
V odpuščenju njih grehov;
Po prisrčnem usmiljenju našega Boga,
Po katerem nas je obiskal Vzhajajoči z visokosti,
Da obsije tiste, ki sede v temi in smrtni senci,
Da naravna noge naše na pot mirú.»

Ta slavospev imenujemo navadno «Benedictus», ker se v latinščini začenja s to besedo. Cerkev zapoveduje, naj ga molijo duhovniki vsak dan v «hvalnicah» v zahvalo za milost odrešenja.

Po vsem Judovskem pogorju so se razglasili ti dogodki. Vsi, ki so jih slišali, so se čudili, rekoč: «Kaj neki bo iz tega otroka?» Dete pa je rastle in se krepčalo po duhu; in bilo je v puščavi do dné, ko se pokaže Izraelu.

§ 5. Jezusovo rojstvo.

Prorok Mihej je povedal, da se bo Odrešenik rodil v Betlehemu; tudi to prorokovanje se je natanko izpolnilo.

Ukazal je namreč rimski cesar Avgust, da se popiši ves svet (t. j. vsak gospodar naj naznani, koliko udov šteje njegova družina in koliko posestva ima). In šli so vsi, da se zapišejo, vsak v svoje mesto. Napotil se je pa tudi Jožef z Marijo iz Nazareta v Judejo, mesto Davidovo, ki se imenuje Betlehem. Judje Davidovega rodu so se namreč morali popisati v Betlehemu, kjer je bil rojen kralj David. Ko sta tje dospela, bilo je tujih ljudij že vse polno; nikjer nista mogla dobiti prenočišča. Torej gresta v neki hlev pred mestom. In tu je bil rojen po noči Jezus Kristus, Sin božji. Marija je dete v plenice povila in položila v jaslí.

Ne daleč od tam je bilo nekaj ubogih pastirjev, ki so čuli in na ponočnih stražah bdeli pri svojih čredah. Kar se jim prikaže angel Gospodov in nebeška svetloba jih obsije. Zelo se prestrašijo. Angel pa jim reče: «Ne bojte se! zakaj, glejte, oznanjam vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu, ker danes vam je rojen v mestu Davidovem Izveličar, kateri je Kristus Gospod. In to vam bodi znamenje: našli bodete dete, povito v plenice in položeno v jaslí.» In hipoma se je pridružila angelu množica drugih angelov, ki so Boga hvalili, rekoč: «Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, kateri so dobre volje!»

Pastirji so pohiteli proti Betlehemu. Ondi so našli vse, kakor jim je bil angel povedal. In čudili so se vsi, ki so to slišali. Marija pa je ohranila vse te besede v svojem srcu. In pastirji so se vrnili, slaveč in hvaleč Boga za vse, kar so slišali in videli.

Po osmih dneh je bilo dete obrezano. Dano mu je bilo ime Jezus, kakor je bil angel zapovedal že pred njegovim rojstvom.

§ 6. Marija daruje Jezusa v templju.

Ko so se dopolnili dnevi Marijinega očiščevanja po postavi Mozesovi (t. j. po 40. dneh), prinesla sta Marija in Jožef Jezusa v Jeruzalem, da ga postavita pred Gospoda in da opravita dar, kakor je rečeno v postavi Gospodovi: «dve grlici ali dva golobiča».

Živel pa je ob tistem času v Jeruzalemu pravičen in bogaboječ mož, Simeon po imenu. Željno je pričakoval Izveličarja, zakaj sveti Duh je bil v njem ter mu je bil razodel, da ne bode umrl, dokler ne vidi Kristusa Gospodovega. Navdahnjen svetega Duha pride Simeon prav tisti čas v tempelj. Ko prineseta Marija in Jožef v tempelj otroka Jezusa, vzame ga on na svoje naročje, zahvali Boga in reče:

«Sedaj odpuščaš hlapca svojega, Gospod,

Po besedi svoji v miru;

Ker so videle oči moje izveličanje Tvoje,

Katero si pripravil pred obličjem vseh narodov:

Luč za razsvetljenje poganov,

In slavo naroda Tvojega izraelskega.»

Jožef pa in Mati Jezusova se čudita tem besedam. Simeon ju blagoslovi in reče Mariji: «Glej, ta je postavljen v padec in vstajenje mnogim v Izraelu in v znamenje, kateremu se bode nasprotovalo; tebi samej pa bo meč prebodel dušo (t. j. ž njim in zaradi njega bodeš mnogo trpela), da se razodenejo misli iz mnogih src.»

V Jeruzalemu je bila tudi prorokinja Ana, 84letna vdova, katera ni odhajala od templja in je s postom in molitvami služila Bogu noč in dan. Tudi ona pride prav tisto uro v tempelj in počasti Gospoda. Pripovedovala pa je potem drugim pobožnim dušam, ki so čakale Odrešenika, da ga je že videla.

Slavospev Simeonov moli sveta Cerkev vsak dan pri «sklepnicah».

§ 7. Modri z Jutrovega.

Ne le Judje, temveč tudi pogani so bili poklicani v duhovno kraljevstvo Mesijevo. Že očajom je Bog to obljubil; jednako so prorokovali David, Izaija in Malahija. Dopolnilo pa se je to prorokovanje, ko so se poklonili novorojenemu Izveličarju zastopniki poganskih narodov.

Ko se je bil namreč porodil Jezus v Betlehemu, prišli so z daljnjega Jutrovega modri v Jeruzalem ter vprašali: «Kje je novorojeni kralj Judov? Videli smo njegovo zvezdo na Jutrovem in smo ga prišli molit.» Kralj Herod se prestraši, in ves Jeruzalem ž njim. Skliče torej vse velike duhovnike in pismarje ljudstva in jih izprašuje, kje bi imel Kristus rojen biti. Rekó mu: «V Betlehemu na Judovskem, zakaj tako je napisal prorok: ,Ti Betlehem, zemlja Judova, nikakor nisi najmanjša med vojvodi Judovimi, zakaj iz tebe izide vojvoda, ki bode vodil ljudstvo moje izraelsko.« Herod pokliče skrivaj modrijane in poizveduje od njih natanko, kdaj se jim je prikazala zvezda. Hotel je namreč presoditi, koliko utegne biti star napovedovani kralj. Potem odpošlje modrijane v Betlehem, naj iščejo dete, in ko je najdejo, naj mu pridejo povedat, da je pojde tudi on molit.

Modri odidejo. Silno se razvesele, ko zopet ugledajo zvezdo, ki so jo videli na Jutrovem. Šla je zopet pred njimi, dokler ni prišla in se ustavila, kjer je bilo dete. In stopijo v hlev, najdejo dete z Marijo, materjo njegovo, predenj padejo in ga molijo. Tudi odpró svoje zaklade ter mu darujejo: zlata, kadila in mire. In opomnjeni v spanju, naj se ne vračajo k Herodu, odšli so po drugi poti v svojo domovino.

Modri (magi) so se bavili z vednostjo, osobito z zvezdoznanstvom. Ustno izročilo jih imenuje «tri kralje», ki so prišli bržčas iz Arabije. Njih imena so: Gašper, Melhijor, Baltazar. Jako pomenljivi so darovi, katere so poklonili detetu Jezusu. Zlato pomenja kraljevo čast, kadilo božjo naravo, mira pa človeško naravo Izveličarjevo. Z miro so mrličé mazilili.

Modri so pričakovali vsled prorokovanja Balaamovega zvezdo kot znamenje Odrešenikovo. Ko so ugledali zvezdo, napravili so se na pot, gnani od Duha božjega. In naposled v revnem, slabotnem detetu spoznajo Sinú božjega ter se mu klanjajo kot svojemu Gospodu in kralju.

§ 8. Sveta družina beži v Egipt in se vrne v Nazaret.

Ko so modri odšli, prikazal se je angel Gospodov Jožefu v spanju, rekoč: «Vstani in vzemi dete in njegovo mater in beži v Egipt in bodi tam, dokler ti ne porečem; zakaj Herod bo iskal dete, da bi je umoril.» Jožef po noči vstane in vzame dete in njegovo mater in odide v Egipt. In bil je tam do Herodove smrti, da se je izpolnilo, kar je Gospod govoril po proroku Ozeju: «Iz Egipta sem poklical svojega Sina.» Ko je Herod razvidel, da ga modri niso ubogali, raztogotil se je zelo in ukazal pomoriti vse otročiče po dve leti in manj stare, kar jih je bilo v Betlehemu in okolici.

Po Herodovi smrti pa se je prikazal iznova angel Gospodov Jožefu v spanju, rekoč: «Vstani in vzemi dete in njegovo mater in pojdi na izraelsko zemljo, kajti pomrli so oni, ki so detetu po življenju stregli.» On pa vstane, vzame dete in njegovo mater in pride na izraelsko zemljo. Ko je pa slišal, da vlada v Judeji Arhelaj mesto Heroda, svojega očeta, bal se je tja iti. A v spanju opomnjen, ogne se na Galilejsko. Tu se naseli v mestu Nazaretu, da se je izpolnilo, kar je bilo rečeno po prorokih: «Nazarečan se bode imenoval.»

Dete pa je rastlo in močno postajalo in je bilo polno modrosti, in milost božja je bila v njem.

Zastonj so bile vse nakane grozovitega Heroda, da bi ugonobil dete Jezusa: previdnost božja je čula nad detetovim življenjem. A tudi Herod ni ušel zasluženi kazni: prišla se ga je gnusobna bolezen, za katero je naposled umrl skoro obupan. Dokler je bil živ, imenovali so ga «Velikega»; po smrti pa mu je zgodovina — in sicer po pravici — nadela priimek «Groznega».

§ 9. Dvanajstletni Jezus v templju.

Marija in Jožef sta hodila vsako leto v Jeruzalem na velikonočni praznik. Ko je imel Jezus dvanajst let, vzela sta ga seboj, ker je postal vsak Izraelec z dvanajstim letom «sin postave», t. j. dolžan izpolnjevati postavo. Ko so minili prazniki, vrnila sta se Jožef in Marija, Jezus je pa ostal v Jeruzalemu, in onadva tega nista vedela. Mislila sta, da je pri sorodni družini. Ko sta bila že dan hoda od Jeruzalema, iskala sta ga pri sorodnikih in znancih. Ko ga ne najdeta, vrneta se v Jeruzalem in ga iščeta. In zgodi se po treh dneh, da ga najdeta v templju. Sredi učnikov je

sedel ter jih poslušal in vpraševal. Čudili pa so se njegovemu razumu in njegovim odgovorom vsi, ki so ga poslušali. In ko ga ugledata, se zavzameta; njegova mati pa mu reče: «Sin, kaj si nama tako storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.» On pa jima odgovori: «Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?» In ona nista razumela besede, katero jima je rekel. Marija pa je ohranila vse te besede v svojem srcu. Jezus pa je napredoval v modrosti in starosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh.

Kristus ni bil le pravi človek, ampak tudi pravi Bog. Kot Bog je neskončno moder, pa te svoje modrosti ni kazal v detinskih letih, ampak jo je prikrival. Kesneje jo je pa razodeval tem bolj, čim starejši je postajal, tako da je bilo videti, kakor da napreduje v modrosti.

Drugi oddelek.

Jezus očitno deluje.

(Proroška služba.)

I. Bližnja priprava na očitno delovanje Jezusovo.

§ 10. Janez Krstnik, predhodnik Kristusov.

Bližal se je čas, ko je imel začeti Jezus svoje očitno delovanje. Kot Odrešenik je hotel najprej poučevati ljudstvo. S tem je vršil svojo učeniško ali proroško službo. Toda proroška služba Jezusova je mnogo presegala nekdanje proroke. Proroki stare zaveze so le po nekoliko poznali voljo božjo: Kristus pa je kot božji Sin vedel in učil vse, kar nam je potrebno za izveličanje. Proroki stare zaveze so izpričevali resnico svojih besedij s čudeži: Kristus pa je delal čudeže iz lastne moči ter je s tem dokazal, da je res Sin božji. Ali polagoma je hotel zvrševati Izveličar delo odrešenja; zato je nastopil najprej njegov predhodnik, Janez Krstnik. On je pokazal Jezusa ljudstvu in je pričeval o njegovi božji naravi. Jezus pa si je potem izbral učencev, katerim je s čudežem obudil vero v svojo božjo moč. Vsi ti dogodki so bližnja priprava na Jezusovo očitno delovanje.

Petnajsto leto vladanja cesarja Tiberija, ko je bil Poncij Pilat poglavar v Judeji in Samariji, Herod Antipa četrtnik v Galileji in Pereji, Filip, brat njegov, četrtnik v Itureji in v Trahonitski pokrajini, Lizanija (mlajši) pa četrtnik v Abileni (v

pokrajini med Libanonom in Antilibanonom], za velikih duhovnikov Ane in Kajfe — govoril je Gospod Janezu, Zaharijevemu sinu v puščavi, naj jame oznanjevati besedo božjo.

In prišel je v dolino jordansko, oznanjajoč krst pokore za odpuščanje grehov, kakor je pisano v bukvah govorov Izaije proroka: «Glas vpijočega v puščavi: pripravite pot Gospodov, izravnajte njegove steze! Vsaka dolina naj se izpolni in vsaka gora in grič naj se zniža, in kar je krivo, bodi ravno, in kar je ostro, bodi gladka pot, in vse človeštvo bode videlo izveličanje božje.»

Janez je imel obleko iz velblodje dlake; nosil je (po vzgledu nekdanjih prorokov) usnjen pas okoli svojega ledja in je jedel kobilice pa divji med. K njemu je prihajal ves Jeruzalem in vsa Judeja in vsa okolica jordska. In on jih je krščeval v Jordanu in izpovedovali so se svojih grehov, v znamenje, da hočejo delati pokoro.

Prihajali so k Janezu tudi farizeji in saduceji, kajpada ne iz pravega namena. Janez jim reče: «Gadja zalega! (t. j. hudobnih starišev hudobni otroci!) Kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo (t. j. sodbo božjo)? Storite torej vreden sad pokore! Ne govorite: Abrahama imamo za očeta; zakaj Bog more iz tega kamenja obuditi Abrahamu sinov. Že stoji sekira drevesu pri korenini: vsako drevo torej, katero ne rodi dobrega sadu, se bo posekalo in vrglo na ogenj.»

In vpraševale so ga množice: «Kaj naj torej storimo?» Janez jim priporoča ljubezen do bližnjega, rekoč: «Kdor ima dve suknji, podaj jedno tistemu, kateri je nima, in kdor ima hrane, stôri jednako.»

Prišli so pa tudi mitarji, da bi jih krstil, ter so mu rekli: «Učenik, kaj naj storimo?» Janez jim ukazuje, naj bodo pravični, rekoč: «Ne zahtevajte več, nego kar je predpisano.»

Celo vojaki so ga vpraševali: «In mi, kaj naj storimo?» Rekel jim je: «Nikogar ne pobijajte in ne ovajajte in bodite zadovoljni s svojo plačo!»

Ker je pa ljudstvo menilo in so vsi mislili v svojih srcih o Janezu, ni-li morda on Kristus, odgovoril jim je tako: «Jaz krščujem z vodo, pride pa močnejši od mene, kateremu nisem vreden odvezati jermena na njegovem obutalu: On vas bo krstil v svetem Duhu in ognju! Vevnico ima v roki in bo očedil svoje gumno; pšenico bo spravil v svojo žitnico, pleve pa bo sežgal z neugasnim ognjem.»

§ 11. Jezus krščen in izkušán.

1.) Ko je Janez krščeval ljudi, prišel je tudi Jezus iz Nazareta v Galileji k Jordanu, da bi se mu dal krstiti. Janez pa mu je branil, rekoč: «Meni je treba, da me ti krstiš, pa hodiš ti k meni!» Jezus odgovori: «Le pusti, zakaj tako nam je treba izpolniti vso pravico (t. j. božje naredbe).» Tedaj ga krsti.

Po krstu je stopil Jezus iz vode in molil. In glej! nebesa se odpro in sveti Duh pride nadenj v golobji podobi in se ustavi nad njim. Hkrati se zasliši z neba glas: «Ti si moj ljubi Sin, nad teboj imam svoje dopadenje.»

Pri Jezusu je bil krst drugačnega pomena, kakor pri drugih Janezovih krščencih, kajti on ni mogel biti krščen «v pokoro». — Pri njem pomenja krst začetek novega življenja, očitnega delovanja ali bolje: posvečenje za očitno delovanje.

2.) Potem je bil Jezus peljan od (svetega) Duha v puščavo (po ustnem izročilu v puščavo Kvarantanijo med Jeruzalemom in Jeriho), da bi ga hudobni duh izkušal.

Ko se je postil 40 dnij in 40 nočij, bil je lačen. Tedaj stopi k njemu izkušnjavec in reče: «Če si Sin božji, reci, naj postane to kamenje kruh.» On pa je odgovoril: «Pisano je: Človek ne živi o samem kruhu, nego o vsakej besedi, katera pride iz ust božjih (V. Moz. 8, 3.).»

Potem pelje hudobni duh Jezusa v Jeruzalem, postavi ga vrh tempeljskega obzidja in mu reče: «Če si Sin božji, vrzi se odtod dol, zakaj pisano je: Svojim angelom je zapovedal radi tebe, da te varujejo; na rokah te bodo nosili, da kje ne zadeneš z nogo ob kamen (Ps. 90, 11.).» Jezus pa odgovori: «Poberi se od mene, satan! zakaj pisano je tudi: Ne izkušaj Gospoda, svojega Boga! (V. Moz. 6, 16.).»

Naposled povede hudobni duh Jezusa na jako visoko goro in mu nagloma pokaže vsa kraljestva sveta in mu reče: «Tebi bom dal vso to oblast in slavo, kajti meni je izročena, in dam jo, komurkoli hočem. Vse to tebi dam, ako pred-me padeš in me moliš.» Jezus pa mu odgovori: «Pisano je: Gospoda svojega Boga moli in njemu samemu služi! (V. Moz. 6, 13.).»

Tedaj ga je hudobni duh zapustil, in glej, angeli z nebes so pristopili in Jezusu stregli.

Izkušanje Jezusovo je bilo osebna priprava na očitno delovanje Gospodovo.

Satan je hotel vzbuditi v Jezusu ono trojno poželenje, iz katerega izvirajo vsi grehi, namreč: poželenje mesa, poželenje očíj in napuh življenja. Kristus pa je preprečil vsako izkušnjavo z besedo božjo: bodi nam njegovo ravnanje vzgled, kako premagujemo izkušnjave s pomočjo besede božje!

§ 12. Janez pričuje o Jezusu.

Ker se Janez ni učil v nobeni pismarski šoli, ker ni iskal in tudi ni dobil dovoljenja za učenje od judovskega velikega zbora ali sinedrija, kakor je ta zahteval, poslali so Judje iz Jeruzalema duhovnikov in levitov vprašat Janeza: «Kdo si ti?» On pa je priznal in ni tajil: «Jaz nisem Kristus.» Vprašajo ga: «Kaj si torej? Ali si Elija?» Reče: «Nisem.» «Si li oni od Mozesa napovedovani prorok?» Odgovori: «Ne.» Reko mu torej: «Kdo si? da damo odgovor tem, ki so nas poslali. Kaj praviš sam o sebi?» Odgovori: «Jaz sem glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodov, — kakor je povedal Izaija prorok.» Poslanci pa mu odvrnejo: «Zakaj torej krščuješ, če nisi ne Kristus, ne Elija, ne prorok?» Janez odgovori: «Jaz krščujem z vodo; med vami pa stoji, kogar vi ne poznate. On je, ki ima za menoj priti, kateremu nisem vreden odvezati jermena na njegovem obutalu.»

Drugi dan je ugledal Janez Jezusa, idočega k njemu, rekoč: «Glej, jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta! Ta je, o katerem sem rekel: Za menoj pride mož, kateri je bil pred menoj, zakaj bil je poprej nego jaz. In jaz ga nisem poznal; ali tisti, ki me je poslal krščeovat z vodo, mi je rekel: Na kogar boš videl priti Duha in nad njim ostati, ta je, kateri bo krščeoval v svetem Duhu. In jaz sem ga videl in sem pričeval, da je ta Sin božji.»

To se je zgodilo v Betaniji onkraj Jordana, kjer je Janez krščeoval.

§ 13. Jezusovi prvi učenci.

Drugi dan je zopet stal Janez ob Jordanu in dva njegovih učencev sta bila z njim. Kar ugleda mimoidočega Jezusa in pravi: «Glej, jagnje božje!» Učenca sta to slišala ter šla za Jezusom. Jezus pa se obrne, in ko zapazi, da gresta za njim, jima reče: «Koga iščeta?» Ona pa mu odgovorita: «Rabi (t. j. učenik), kje stanuješ?» Veli jima: «Pridita in poglejta!» In sta šla in videla, kje stanuje, in sta ostala tisti dan pri njem. Andrej, brat Simona Petra, je bil jeden teh dveh, ki sta bila to slišala od Janeza ter šla

za Jezusom. Ta najde najprej svojega brata Simona in mu reče: «Našli smo Mesijo». In ga pelje k Jezusu. Jezus ga pogleda in mu reče: «Ti si Simon, Jonov sin; odslej se bodeš imenoval Kefa (grško Πέτρος, slov. skalar).

Drugi dan je hotel iti Jezus v Galilejo. Kar najde Filipa in mu reče: «Hodi za menoj!» Filip pa je našel Natanaela (Bartolomeja, Jerneja) in mu rekel: «Našli smo ga, o komer je pisal Mozes in proroki: Jezusa iz Nazareta.» Natanael pa pravi: «More li iz Nazareta kaj dobrega priti?» Filip mu veli: «Pridi in poglej!» Ko pa Jezus ugleda Natanaela, pravi: «Glej, zvest Izraelec, v katerem ni zvijače.» Natanael odvrne: «Odkod me poznaš?» Jezus odgovori: «Videl sem te, predno te je Filip poklical, ko si bil pod smokvo.» Natanael pa dé: «Rabi, ti si Sin božji, ti si kralj Izraelov.» Jezus odgovori: «Ker sem ti rekel: Videl sem te pod smokvo, veruješ; še več, kakor to, boš videl. Resnično, resnično Vam povem, videli bodete nebesa odprta in angele božje gor in dol hoditi nad Sinom človekovim.»

§ 14. Jezusov prvi čudež.

okrog v žačih mriča
Tri dni potem je bila ženitnina v Kani Galilejski. Mati Jezusova je bila tam; povabljeni pa so bili na ženitnino tudi Jezus in njegovi učenci. Prezgodaj je pošlo vino. Zato reče Marija Jezusu: «Vina nimajo.» On pa jej odvrne: «Žena, kaj to meni in tebi mari? Moja ura še ni prišla.» Mati njegova pa, dobro vedoč, da bode Jezus pomagal in da le prave ure čaka, veli strežnikom: «Karkoli vam poreče, storite!» Bilo je pa tam po šegi judovskega očiščevanja postavljenih šest kamenitih vrčev, ki so držali po dve ali tri mere. Jezus veli strežnikom: «Napolnite vrče z vodo!» In napolnijo jih do vrha. Nato jim Jezus reče: «Zajmite sedaj in nesite starejšini!» Natočijo in nesó. Ko pa starejšina okusi vodo, katera je postala vino (ni pa vedel, odkod je, a služabniki so vedeli), pokliče ženina in mu reče: «Vsak človek najprej da dobro vino, in ko se napijejo, tedaj slabejšega; ti pa si dobro vino doslej prihranil.»

Ta začetek čudežev je storil Jezus v Kani Galilejski in je pokazal s tem svoje veličanstvo, in verovali so vanj njegovi učenci.

Gospod je storil prvi čudež na priprošnjo Marijino, katero zato po pravici imenujemo «srednico». Bog namreč deli milosti na priprošnjo Marijino.

II. Jezusovega delovanja prvo leto.

30 - 31 po K

§ 15. Jezus očisti jeruzalemski tempelj.

Potem je bival Jezus nekaj dnij v Kafarnavmu (nekem mestecu ob zapadnem bregu Genezareškega jezera). Ker pa se je bližala velika noč, napotil se je v Jeruzalem. Tu najde v templju prodajavce volov in ovac in golobov in menjavce denarja.¹ In splete bič iz vrvij, izžene vse iz templja, tudi ovce in vole. Menjavcem pa raztrese denar in prevrne mize. Onim, ki so prodajali golobe, reče: «Odnosite to odtod in ne delajte iz hiše mojega Očeta — prodajalnice.» Njegovi učenci pa so se spomnili, da je pisano (Ps. 68, 10.): «Gorečnost za tvojo hišo me razjeda.»

Judje sedaj Jezusu rekó: «Kakšno znamenje nam pokažeš, da to delaš?» Jezus odgovori: «Poderite ta tempelj, in v treh dneh ga postavim.» Judje mu odvrnejo: «Šestinštirideset let se je zidal ta tempelj, in ti ga postaviš v treh dneh?» On pa je govoril o templju svojega telesa. Ko je vstal od mrtvih, spomnili so se njegovi učenci, da jim je to pravil.

Izmed onih, ki so prišli na velikonočni praznik v Jeruzalem, verovalo jih je mnogo v njegovo ime, ker so videli znamenja, katera je delal.

§ 16. Jezusov ponočni pogovor z Nikodemom.

V Jeruzalemu je živel odličen mož, kateremu je bilo ime Nikodem; član je bil velikega zбора. On pride po noči k Jezusu in mu reče: «Rabi! vemo, da si prišel od Boga kot učenik, zakaj nobeden ne more delati teh znamenj, katera ti delaš, ako Bog ni ž njim.» Jezus mu odgovori: «Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni prerojen iz vode in iz svetega Duha, ne more iti v kraljestvo božje. Ne čudi se, da sem ti rekel: Treba se vam je na novo roditi. Veter veje, kjer hoče, in glas njegov slišiš, pa ne veš, odkod prihaja in kam gre: tako je vsak, ki je rojen iz Duha. Kakor je povzdignil Mozes kačo v puščavi, tako mora biti povišan tudi Sin človekov... Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega jedinorojenega Sina, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje. Bog namreč ni poslal na svet

¹ Menjavci so menjavali rimske denarje za judovske, s katerimi so potem Judje plačevali davek templju.

svojega Sina, da bi sodil svet, marveč, da se svet po njem izveliča. Kdor vanj veruje, ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime jedinorojenega Sina božjega. To pa je sodba, da je luč prišla na svet; ljudje pa so bolj ljubili temo, kakor luč, zakaj njih dela so bila hudobna. Vsak namreč, kdor dela hudobno, sovraži luč in ne hodi k luči, da se ne posvaré njegova dela. Kdor pa dela resnico, hodi k luči, da se razodenejo njegova dela, ker so storjena v Bogu.»

§ 17. Janez Krstnik iznova pričuje o Jezusu in ga vržejo v ječo.

Potem je hodil Jezus s svojimi učenci po Judeji in je krščeval. Krščeval je pa tudi Janez v Enonu blizu Salima (ob poti, ki pelje v Hebron), ker je bilo ondi veliko vode. Iz zavisti vprašajo nekoč Janezovi učenci svojega učenika: «Rabi, glej, ta, ki je bil s teboj onkraj Jordana, za kogar si ti pričal, krščuje, in vsi gredo k njemu.» Janez odvrne: «Človek ne more nič vzeti, če mu ni dano iz nebes. Vi sami mi pričate, da sem rekel: Jaz nisem Kristus, ampak poslan sem pred njim. On mora rasti, jaz pa pojemati.»

Kmalu nato je Herod Antipa poslal Janeza v ječo. Očital mu je namreč Janez, da si je vzel za ženo Herodijado, soprogo svojega brata, rekoč: «Ni ti dovoljeno njo imeti!» Iz maščevanja si prizadeva Herodijada, da bi kakorkoli pogubila Janeza Krstnika. A ni dosegla svojega namena. Herod je sicer ukazal zapreti Janeza — kakor se meni — v trdnjavo Mahér (na vzhodnem bregu Mrtvega morja), toda kaj hujšega se mu ni upal storiti, dobro vedoč, da je Janez pravičen in svet mož, in pa boječ se ljudstva, ki je imelo Janeza za proroka.

§ 18. Jezus pri Jakobovem vodnjaku v Samariji.

Ko je Jezus slišal, da je Janez v ječi, umaknil se je v Galilejo. Moral je pa tje iti preko Samarije. Okrog poldne dospe v Sihar (Sihem), kjer je bil vodnjak, ki ga je bil dal izkopati očaj Jakop. Truden od pota sede Jezus k vodnjaku. Kar pride po vode neka Samarijanka. Jezus jej reče: «Daj mi piti!» Žena odgovori: «Kako moreš prositi vode ti, ki si Jud, mene, ki sem Samarijanka?» Nato Jezus: «Ako bi poznala, kdo je ta, ki ti pravi: Daj mi

piti! prosila bi ti njega, in dal bi ti žive vode. Vsak, kdor pije od te vode, bo zopet žejen. Kdorkoli pa bode pil od vode, katero mu bom jaz dal, postala bo v njem studenec vode, katera teče v večno življenje.» Žena mu veli: «Gospod, daj mi te vode!»

«Živa voda», o kateri govori Jezus, pomenja najprej studenčnico v nasprotju s kapnico. A ta živa voda je podoba Jezusovega nauka in njegove milosti, ki poživlja, čisti in posvečuje človeka.

Nato pove Jezus ženi skrivne grehe njenega življenja. Osupla dalje govori: «Gospod, vidim, da si prorok. Naši očetje so molili na tej gori (Garizim, na jugozapadu od Sihema); vi pa pravite, da je v Jeruzalemu kraj, kjer je treba moliti.» Jezus odvrne: «Žena, pride čas, in je že sedaj, ko ne boste molili Očeta ne na tej gori, ne v Jeruzalemu; Bog je namreč duh, in kateri ga molijo, morajo ga moliti v duhu in resnici.» Ženska zopet pravi: «Vem, da pride Mesija; on nam bo vse oznanil.» Jezus pa jej reče: «Jaz sem, ki govorim s teboj.» Nato ostrmi ženska, popusti vrč, odide v mesto in reče ljudem: «Pojdite, pogledjte človeka, ki mi je vse povedal, kar sem storila: ni-li ta Kristus?»

Mej tem so prišli učenci z jedmi iz mesta; Jezusa prosijo: «Učenik, jej!» On pa jim reče: «Jaz imam jesti jed, katere vi ne poznate: moja jed je, da izpolnjujem voljo tega, kateri me je poslal, in da dopolnim njegovo delo.»

Ko pridejo Samarijani iz mesta, prosijo ga, naj ostane pri njih. In ostal je dva dni in jih učil. In veliko jih je vanj verovalo. Ženski pa so rekli: «Sedaj ne verujemo več zaradi tvoje besede, ker smo sami slišali in vemo, da je ta resnično Izveličar sveta.»

§ 19. Sin kraljevega uradnika ozdravljen.

Po dveh dneh je šel Jezus v Galilejo. Potoma pride zopet v Kano Galilejsko. Tod je bil neki kraljevi uradnik (v službi kralja Heroda Antipe), čegar sin je bil na smrt bolan v Kafarnavmu. Ko je slišal, da je prišel Jezus iz Judeje v Galilejo, šel je k njemu in ga prosil, naj pride in ozdravi njegovega sina. Jezus mu reče: «Ako ne vidite znamenj in čudežev, ne verujete.» Uradnik odvrne: «Gospod, pojdi, predno umrje moj sin!» Jezus pa mu veli: «Idi, tvoj sin živi!» Človek je veroval Jezusovi besedi in šel. A že potoma mu pridejo naproti hlapci, ki mu naznanijo, da njegov sin živi. Tedaj jih vpraša po uri, ob kateri mu je

odleglo. Oni pa mu rekó: «Včera j ob sedmi uri (t. j. prvo uro popoldne) ga je pustila mrzlica.» Tedaj je spoznal oče, da je bila prav tista ura, ko mu je rekel Jezus: «Tvoj sin živi!» In veroval je on in vsa njegova hiša.

§ 20. Jezus v nazareški shodnici.

Po Galileji je oznanjeval Jezus evangelij božjega kraljestva, govoreč: «Čas se je dopolnil, in božje kraljestvo se je približalo. Spokorite se in verujte evangeliju!» In glas o njem se je razširil po vsej deželi, in vsi so ga častili.

Prišel pa je tudi v Nazaret, domovino svojo, da bi najprej svoje rojake pridobil za nebeško kraljestvo. Ondi gre po svoji navadi sobotni dan v shodnico, ter vstane, da bi bral.¹ In dadé mu listino Izaije proroka. Ko jo odvijé, najde mesto, kjer je bilo pisano: «Duh Gospodov je nad menoj, zato me je mazilil in me poslal oznanjevat evangelij ubogim, ozdravljat potrta srca, oznanjat jetnikom izpuščenje in slepim pogled, dajat zatiranim prostost, razglaševat prijetno leto Gospodovo in dan povračila.» Ko zavije listino, odda jo služabniku in sede: vseh oči v shodnici so bile nanj obrnjene.

Začne jim govoriti: «Danes se je izpolnilo to pismo v vaših ušesih.» In vsi so mu pričali in so se čudili besedam milosti, ki so izhajale iz njegovih ust, in so govorili: «Ni li ta sin Jožefov?» On pa jim reče: «Pač mi poveste znani pregovor: Zdravnik ozdravi samega sebe! Resnično vam povem: noben prorok ni prijeten v svoji domovini. V dneh Elijevih je bilo mnogo vdov v Izraelu, ko je bilo nebo zaprto tri leta in šest mesecev, ter je nastala velika lakota po vsej deželi; a k nobeni izmed njih ni bil poslan Elija, kakor le v Sarepto k ženi vdovi. Tudi gobavih je bilo mnogo za Elije proroka v Izraelu, a nobeden teh ni bil očiščen, nego Naaman Sirec.» Na te besede se vsi v shodnici silno razjezé. Z velikim hrupom vstanejo, izpodé Jezusa iz shodnice in iz mesta ter ga ženejo na rob gore, na kateri je bilo zidano njih mesto, da bi ga dol pahnili. Jezus pa je sredi med njimi gredé odšel.

¹ Vsako soboto so brali v shodnicah po en oddelek Mozesove postave in po toliko iz prorokov. Proroka je kak pismouk potem razlagal. Sveto pismo so brali stojé. Ker je torej Jezus vstal, pokazal je, da želi brati. Poznali so ga že kot učenika (rabija), zato mu je služabnik takoj podal listino proroške knjige.

§ 21. Jezusovi čudeži v Kafarnavmu.

Iz Nazareta je šel Jezus v Kafarnavm. Ondi je bil v shodnici ob sobotah in je učil. Vse se je čudilo njegovim naukom, zakaj učil jih je, kakor kdor ima oblast, in ne kakor pismarji.

V njih shodnici pa je bil človek, imajoč nečistega duha. Ta zavpije z močnim glasom: «Nehaj! Kaj imaš z nami, Jezus Nazareški? Si li prišel nas pogubljat? Poznam te, kdo si, svetnik božji.» In Jezus mu zapreti, rekoč: «Umolkni in izidi iz tega človeka!» In hudi duh ga strese, vrže ga na sredo in glasno kričé izide iz njega. Groza obide vse in čudijo se, govoreč: «Kaj je to? Kakšen je ta novi nauk, da ukazuje oblastno tudi nečistim duhovom in so mu pokorni?» In glas o njem se je raznesel precej po vsej pokrajini Galilejski.

Iz shodnice je šel Jezus z Jakopom in Janezom v hišo Simona Petra in njegovega brata Andreja. Petrova tašča je imela hudo mrzlico. Jezusu povedó o njej in ga prosijo zanjo. On pa stopi k njej, prime jo za roko, zapove mrzlici, in glej, precej jo je zapustila. Ona pa je vstala in je stregla Jezusu in učencem.

Na večer, ko je solnce zatonilo, prinesli so mu vse bolne in obsedene pred mestna vrata. Ondi je ozdravil Jezus mnogo bolnikov različnih boleznij in izgnal mnogo hudobnih duhov.

Zjutraj Jezus rano vstane in gre v pust kraj molit. Množice pa ga poiščejo in pridržujejo, da ne bi šel od njih. On pa jim reče: «Tudi drugim mestom moram oznanjevati kraljestvo božje, ker sem zato poslan.» In učil je po vsej Galileji, izganjal je hudobne duhove, ozdravljaj vse boleznij in slabosti med ljudstvom. Njegova slava se je razglasila po vsej Siriji; ogromne množice iz vseh krajev so prihajale k njemu in hodile za njim.

§ 22. Obilni ribji lov. *4. ned. po bink.*

Nekega dne je stal Jezus ob Genezareškem jezeru. Množice ga obsujejo, da bi poslušale besedo božjo. Pri kraju sta bila dva čolna; ribiči pa so izstopili in izpirali mreže. Jezus stopi v čoln, ki je bil Simonov, zaprosi ga, naj odrine malo od kraja, in sedé je učil množice iz čolna. Ko neha govoriti, reče Simonu: «Odrini na globoko in vrzite svoje mreže na lov!» Simon odgovori: «Učenik, vso noč smo se trudili in nič nismo ujeli, na tvojo besedo pa vržem mrežo.» Ko so bili to storili, zajeli so obilo število rib,

tako da se jim je mreža trgala. Zdaj pomignejo tovarišem, ki so bili v drugem čolnu, naj jim pridejo pomagat. In prišli so in napolnili oba čolna, da sta se topila. Ko je to videl Simon Peter, pal je h kolenom Jezusovim, rekoč: «Gospod, pojdi od mene, ker sem grešen človek.» Groza je namreč obšla njega in vse, ki so bili ž njim, zaradi ribjega vlaka, ki so ga bili zajeli; prav tako tudi Jakopa in Janeza, sinova Zebedejeva, ki sta bila tovariša Simonova. Jezus pa reče Simonu: «Ne boj se, odslej bodeš ljudi lovil!»

In potegnivši čoln h kraju, popustili so vse in hodili stano-
vitno za njim.

Z obilnim ribjim vlakom je hotel naznaniti Jezus plodonosno delovanje apostolov za razširjanje sv. Cerkve. Glava in voditelj vsem apostolom je imel postati Peter; zato je vstopil Jezus v njegov čolnič in nanj se obračal v svojem govoru.

13. ned. bož. 10 gobavoh.

§ 23. Jezus ozdravi gobavca in mrtvoudnika.

lepra - bacillus -

1.) Prigodilo se je, ko je bil Jezus v nekem mestu, da je prišel k njemu mož poln gob. Zagledavši Jezusa, pade na svoj obraz, moli ga in prosi: «Gospod, če hočeš, moreš me očistiti!» Jezus se ga usmili; iztegne svojo roko ter se ga dotakne in mu reče: «Hočem, očisti se!» In ko je izgovoril, prešle so mu precej gobe in bil je čist. Jezus pa mu je naročil, naj nikomur ne pravi, temveč: «Pojdi», — mu reče — «izkaži se duhovniku in daruj za svoje očiščenje, kar je zaukazal Mozes.» (III. Moz. 14, 2.)

Ko je pa odšel, jel je oznanjevati in razglaševati dogodbo, tako da ni mogel Jezus več v mesto priti, ampak je bival zunaj po samotnih krajih. In prihajali so k njemu ljudje od vseh strani, da bi ga poslušali in da bi jih ozdravljali od njih boleznij.

2.) Po nekoliko dneh se je Jezus zopet vrnil v Kafarnavm. Ondi je učil v neki hiši. Od vseh krajev je prišlo mnogo ljudij, da bi ga poslušali. Kar prinesó štirje možje na postelji človeka, ki je bil mrtvouden. Radi tolike množice ljudstva ga ne morejo prinesti pred Jezusa; zato gredó na ravno streho, odkrijejo jo, in bolnika s posteljo vred spusté dol pred Jezusa. Jezus, videč njih trdno vero, reče mrtvoudnemu: «Zaupaj, sin, tvoji grehi so ti odpuščeni!»

Med poslušavci so bili tudi farizeji in pismarji, ki so mi-
slili sami pri sebi: «Kdo je ta? Zakaj govori tako? Preklinja.

Kdo more odpuščati grehe, nego Bog sam?» Ker je Jezus poznal njih misli, jim je rekel: «Zakaj mislite hudo v svojih srcih? Kaj je lažje, ali reči: Grehi so ti odpuščeni, ali reči: Vstani in hodi!? Da pa veste, da ima Sin človekov oblast na zemlji odpuščati grehe, rečem ti» — in obrne se k mrtvoudniku — «vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom!» Bolnik precej vstane, vzame posteljo in odide na svoj dom. Vse pa groza obide. Boga časté in rekó: «Čudne reči smo danes videli!»

§ 24. Jezus izvoli Matevža za učenca.

Odtod je šel Jezus zopet k jezeru Genezareškemu. Gredoč zagleda mitarja, po imenu Levija (reklo se mu je tudi Matevž), sina Alfejevega, sedečega na mitnici, in mu reče: «Pojdi za menoj!» In popustivši vse, vstane in odide za njim. — Napravil pa mu je Levi veliko gostijo v svoji hiši. Mnogo mitarjev in drugih je sedelo za mizo. Farizeji in pismarji pa so mrmrali proti Jezusovim učencem, češ, zakaj z mitarji in grešniki jeste in pijete? Jezus jim odgovori: «Zdravi ne potrebujejo zdravnika, ampak bolni. Idite in učite se, kaj se pravi: Usmiljenje hočem in ne darú (Ozej 6, 6.). Nisem namreč prišel k pokori klicat pravičnih (t. j. takih, ki se delajo pravične, kakor n. pr. farizeji), ampak grešnike (t. j. tiste, ki so si v svesti svojih pregreh).»

III. Jezusovega delovanja drugo leto.

§ 25. Jezus ozdravi osemtridesetletnega bolnika.

Zopet se je približal judovski velikonočni praznik, in Jezus se je napotil v Jeruzalem.

Tu pa je pri Ovčjih vratih (na severo-vzhodnem delu mesta) kopel, ki se hebrejski imenuje Bethesda, in ima pet lop. V teh je ležala velika množica bolnikov: slepih, hromih, suhoudnih, ki so pričakovali, kdaj se bo jela voda gibati. ^{voda se vatovala} Prihajal je namreč o svojem času angel v kopel in je plivkal vodo. Kdor je prvi vstopil, potem ko se je gibala voda, ozdravel je, katerokoli bo-lezen je imel. Bil je pa tam človek, ki je bil bolan že osem in trideset let. Ko ga Jezus ugleda, reče mu: «Hočeš li ozdraveti?» Bolnik odgovori: «Gospod, nimam človeka, da bi me dejal v kopel, ko se zagiblje voda; predno pa sam pridem, vstopi drugi pred

menoj. Jezus mu veli: «Vstani, vzemi svojo posteljo in hodi!» In precej je ozdravel človek; vzel je svojo posteljo in je hodil. Tisti dan pa je bila sobota. Zato so rekli Judje ozdravljenцу: «Sobota je, ne smeš nositi postelje!» On pa jim odvrne: «Ta, ki me je ozdravil, mi je rekel: Vzemi svojo posteljo in hodi!» Ko ga vprašajo, kdo ga je ozdravil, jim ni mogel tega povedati, kajti Jezus se je bil umaknil, ker je bilo mnogo ljudstva na tistem kraju. Kesneje pa ga najde Jezus v templju in mu reče: «Glej, ozdravel si, ne greši več, da se ti ne prigodi kaj hujšega!» (Iz teh Jezusovih besedij spoznamo, da je bolnik zakrivil svojo bolezen s pregrešnim življenjem.) Človek odide in pove Judom, da je Jezus tisti, ki ga je ozdravil. Zato so Judje Jezusa preganjali, želeč umoriti ga, ker je to storil v soboto. Jezus pa jim je odgovoril: «Moj Oče doslej dela, tudi jaz delam.» Nato so Judje še bolj gledali, da bi ga umorili, češ, ker ni prelomil le sobote, ampak je tudi imenoval Boga svojega Očeta.

V daljšem govoru se je zagovarjal Jezus, kažoč, da je Sin božji. «Resnično, resnično vam povem» — tako je govoril — «karkoli dela Oče, to dela tudi Sin tako. Kakor Oče mrtve obuja in jih oživlja, tako tudi Sin oživlja, katere hoče. Tudi je vso sodbo dal Sinu, da vsi časte Sinu, kakor časte Očeta. . . . Resnično, resnično vam povem, pride ura, ob kateri bodo slišali glas Sinu božjega vsi, ki so v grobeh, in kateri so dobro delali, pojdejo v vstajenje življenja (t. j. v večno izveličanje), kateri pa so hudo delali, — v vstajenje obsojenja» (t. j. v večno pogubljenje).

§ 26. Jezus zagovarja učence radi posvečevanja sobote.

Kmalu po veliki noči je šel Jezus neko soboto skozi setve; njegovi učenci pa so smukali klasje, meli je z rokami in jedli. Mozesova postava je namreč dovoljevala gladnim, da so smeli v soboto smukati klasje po polju, ne pa žeti s srpom (V. Moz. 23, 25). Toda farizeji so trdili, da v soboto niti to ni dovoljeno. Torej rekó učencem: «Kaj delate, kar se ne sme delati ob sobotah?» Jezus pa jim odgovori: «Niste li brali tega, kar je storil David, ko je bil v sili, ko je gladoval sam in vsi, ki so bili ž njim? Šel je v hišo božjo za Abijatara, velikega duhovnika, ter je jedel izpostavljene kruhe, ki jih nihče ni smel jesti razun duhovnikov; pa dal jih je tudi onim, ki so bili ž njim. Sobota je ustvarjena radi človeka, in ne človek radi sobote. Ko bi pa vedeli, kaj se

pravi: ‚Usmiljenje hočem in ne daru‘, ne bi obsojali nedolžnih. Niste li brali v postavi, da duhovniki v templju prelamljajo soboto (ko živino koljejo, iz kože devajo, razsekavajo, posamne kosove na drva pokladajo, drva na oltarju zažigajo itd.) in so vendar brez greha? Povem vam, da je tukaj večji od templja, kajti Sin človekov je tudi gospod sobote.»

§ 27. Mož s suho roko.

Neko drugo soboto je šel Jezus v shodnico in je učil. Bil je pa ondi človek, ki je imel suho roko. Pismarji in farizeji so pazili na Jezusa, če bode ozdravljaval v soboto, da bi kaj našli, zavoljo česar bi ga tožili. Zato ga vprašajo: «Se li sme zdraviti ob sobotah?» On pa je vedel njih misli in zato je dejal človeku s suho roko: «Vstani in stopi na sredo!» In vstal je in stopil. Jezus tedaj vpraša: «Ali se sme ob sobotah dobro delati ali hudo, življenje oteti ali pogubiti?» Oni pa so molčali. Nato jim reče: «Kdo izmed vas, ki bi imel jedino ovco, ne bi je prijel in izvlekel, ako bi mu v soboto padla v jamo? Koliko boljši pa je človek mimo ovce! Zatorej se sme v soboto dobro delati.» In pogledavši okoli po njih v sveti jezi, milujé slepoto njih srca, veli človeku: «Iztegni svojo roko!» Iztegne jo, in je bila zdrava kakor druga. Farizeji pa so bili polni togote in so šli ven ter se posvetovali s Herodijani, kako bi ga pogubili.

§ 28. Jezus izvoli dvanajst apostolov.

Vedoč, kaj snujejo sovražniki, ognil se je Jezus k morju (Galilejskemu), in velika množica je šla za njim iz Galileje in iz Deseteromestja, iz Judeje in iz Jeruzalema, iz Idumeje in od onkraj Jordana, od Tira in od Sidona: prišli so k njemu, ker so slišali, kaj je storil. In rekel je svojim učencem, naj bi se mu pripravil čolnič zaradi množice, da ga ne bi stiskali. Mnogo jih je namreč ozdravil, torej so vanj tiščali, da bi se ga dotaknili, katerikoli so imeli bolezni. In nečisti duhovi, opazivši ga, padali so predenj in upili: «Ti si Sin božji!» Zapovedal je ljudstvu, naj ga ne razglasujejo.

Prigodilo se je pa tiste dni, da je šel Jezus na goro molit in je prenočil v molitvi. Ko se zdani, pokliče svoje učence ter jih izvoli dvanajst izmed njih. Imenoval jih je apostole (to je

poslance), da bi bili ž njim, in da bi jih pošiljal pridigovat. Dal jim je oblast ozdravljati bolezni in izganjati hudobne duhove. Dvanajsterih apostolov imena pa so ta: Prvak Simon, ki se imenuje Peter, in Andrej, njegov brat; Jakop (starejši), sin Zebedejev, in Janez, njegov brat; tema je dal ime Boanerges, t. j. sinova groma; Filip in Bartolomej (Natanael, Jernej), Matevž in Tomaž, Jakop (mlajši), Alfejev sin, in Simon Kananejec s priimkom Zelot (gorečnik), Juda Tadej, brat Jakopov, in Judež Iškarjot, ki ga je pozneje izdal.

§ 29. Pridiga na gori.

Ko si je bil Jezus izvolil apostole, stopil je s hriba v ravnino, kjer se je zbralo zopet silo veliko ljudij okrog njega. Ugledavši množico, gre z učenci na vzvišen kraj. Ondi sede, učenci ga obstopijo po obeh straneh, spodaj pa so bile cele trume ljudij. Zdaj vse utihne in željno pričakuje Jezusovih besedij. On pa jame učiti:

A. Osem izveličanskih čednostij.

«Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.

Blagor krotkim, ker posedli bodo zemljo.

Blagor žalostnim, ker bodo potolaženi.

Blagor lačnim in žejnim pravice, ker bodo nasičeni.

Blagor usmiljenim, ker dosegli bodo usmiljenje.

Blagor njim, ki so čistega srca, ker gledali bodo Boga.

Blagor mirnim, ker imenovani bodo otroci božji.

Blagor trpečim preganjanje zavoljo pravice, ker njih je nebeško kraljestvo.»

In obrnivši oči v svoje učence, pravi: «Blagor vam, ko vas bodo ljudje sovražili in preganjali, izobčevali in zasramovali in zametovali vaše ime in lažnjivo govorili vse hudo zoper vas zavoljo mene: veselite in radujte se, ker vaše plačilo je obilno v nebesih.»

«Ali gorje vam bogatinom, zakaj vi že imate svoje oveseljenje. Gorje vam, ki ste nasičeni, zakaj stradali bodete.

Gorje vam, ki se zdaj smejete, zakaj žalovali bodete in jokali.

Gorje, ako vas bodo ljudje hvalili; prav tako so namreč delali njih očetje lažnjivim prorokom.»

B. O službi in dolžnosti apostolov.

«Vi ste sol zemlje; ako pa se izpridi sol, s čim se bo solila? Ni več za drugega, nego da se ven vrže in potepta od ljudij.»

«Vi ste luč sveta. Mesto, ki je postavljeno na gori, ne more se skriti. Tudi ne prižigajo luči, da bi jo stavili pod mernik, ampak na svečnik, da sveti vsem, ki so v hiši. Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in časté vašega Očeta, ki je v nebesih.»

C. O krščanski pravičnosti.

«Ne mislite, da sem prišel razvezovat postavo ali proroke; ne razvezovat, ampak dopolnit sem jih prišel. Resnično vam povem: Ako ne bo obilnejša vaša pravica, nego pismarjev in farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo.»

a) Spopolnitev pete božje zapovedi. «Slišali ste, da je bilo rečeno starim: Ne ubijaj! Kdor pa ubija, bode kriv kazni, izrečene od manjšega sodišča (sedmerih mož)! Jaz pa vam pravim, da vsak, kdor se jezi nad svojim bratom, bode kriv tega sodišča, Kdor pa svojemu bratu reče ‚raka‘ (malopridnež), bode kriv kazni, izrečene od velikega zbora ali sinedrija. Kdor pa reče ‚norec‘ (od Boga zavržen), bode kriv peklenškega ognja. Če tedaj prineseš svoj dar k oltarju in se ondi spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe: pusti svoj dar pred oltarjem in pojdi se spraviti prej s svojim bratom in potem pridi in daruj svoj dar!»

b) O ljubezni do sovražnikov. «Slišali ste, da je bilo rečeno: Ljubi svojega bližnjega in sovraži svojega sovražnika! Jaz pa vam pravim: Ljubite svoje sovražnike, dobro delajte njim, ki vas sovražijo, in molite zanje, ki vas preganjajo in obrekujejo, da bodete otroci svojega Očeta, ki je v nebesih, kateri daje sijati svojemu solncu po dobrih in hudobnih in deževati na pravične in krivične. Ako ljubite tiste, ki vas ljubijo, kakšno plačilo boste imeli? Ali ne delajo tega tudi mitarji? In če pozdravljate le svoje brate, kaj storite posebnega? Ali ne delajo tako tudi neverniki? Bodite torej popolni, kakor je vaš Oče nebeški popoln!»

D. O pravem namenu dobrih del.

«Ne delajte svojih dobrih del pred ljudmi, da bi vas videli; sicer ne boste imeli plačila pred svojim Očetom!»

«Kedar torej deliš miloščino, ne trobi pred seboj, kakor delajo hinavci po shodnicah in po ulicah, da jih ljudje hvalijo. Resnično vam povem: Prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kedar deliš miloščino, delaj tako, da ne ve tvoja levica, kaj dela desnica, da bo na skrivnem tvoja miloščina, in tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti povrne.»

«In kedar moliš, ne bodi kakor hinavci, ki radi stojé in molijo po shodnicah in po ulicnih oglih, da se pokažejo ljudem. Resnično vam povem: Prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kedar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri in moli svojega Očeta na skrivnem, in tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti povrne.»

«Kedar se pa postite, ne bodite žalostni, kakor hinavci, ki grdé svoje obraze, da se pokažejo ljudem, da se postijo. Resnično vam povem: Prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kedar se postiš, pomazili svojo glavo in umij svoj obraz, da te ne bodo videli ljudje, da se postiš. In tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti povrne.»

E. Razni opomini.

«Ne sodite, da ne boste sojeni! Ne pogublajte, in ne boste pogubljeni, temveč odpuščajte, da se vam bo odpustilo! S kakršno mero merite, s takšno se vam bo odmerjalo. || Kaj vidiš pezdir (troho) v očesu svojega brata, bruna pa v svojem očesu ne čutiš! Ali kako praviš svojemu bratu: Pusti, da izderem pezdir iz tvojega očesa, in glej, bruno je v tvojem očesu! Hinavec, izderi poprej bruno iz svojega očesa in potem glej, da izdereš pezdir iz očesa svojega brata!»

Povedal jim je tudi to primero: «More li slepec slepca voditi? Ali ne padeta oba v jamo? Učenec ni nad učitelja; popoln pa bode vsak, ki je kakor njegov učitelj.»

«Vse, karkoli hočete, da vam storé ljudje, tudi vi njim storite! To je postava in proroki.»

«Pojdite (v večno življenje) skozi ozka vrata! Zakaj široka so vrata in prostorna je pot, ki vodi v pogubljenje, in mnogo jih je, ki po njej hodijo. Kako ozka pa so vrata in kako tesna je pot, ki vodi v življenje, in malo jih je, ki jo najdejo.»

«Varujte se lažljivih prorokov, ki prihajajo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabljivi volkovi. Po njih sadovih jih boste spoznali.»

«Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, marveč kdor izpolnjuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.»

F. Sklep.

«Vsak, kdor sliši te besede moje in jih izpolni, podoben je modremu možu, ki je sezidal svojo hišo na skalo. In ploha se je ulila, in pridrle so vode, in vetrovi so pihali in se uprli v

tisto hišo; — in ni padla: zakaj zidana je bila na skalo. — Vsak pa, ki sliši te besede moje in jih ne izpolni, je podoben nespametnemu možu, ki je sezidal svojo hišo na pesek. In ploha se je ulila, in pridrle so vode, in vetrovi so pihali in se uprli v tisto hišo — in padla je, in njena podrtija je bila velika.»

Ko je bil Jezus končal te besede, čudilo se je ljudstvo njegovemu nauku: zakaj učil jih je, kakor kdor ima oblast iz nebes, ne pa kakor njih pismarji in farizeji.

§ 30. Jezus ozdravi stotnikovega hlapca.

Z gore je prišel Jezus v Kafarnavm. Ondi je bil rimski stotnik (v službi Heroda Antipe), ki je bil Judom zelo naklonjen: na svoje troške jim je dal sezidati shodnico. Imel je za smrt bolnega hlapca, ki se mu je bil zelo priljubil. Ko je slišal o Jezusu, poslal je k njemu judovskih starejšin, proseč ga, naj bi prišel in mu ozdravil hlapca. Jezus gre z njimi. Ko že ni bil več daleč od hiše, pride mu stotnik naproti ter pravi: «Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le besedo, in ozdravel bo moj hlapec. Zakaj tudi jaz sem človek pod oblast postavljen, imajoč pod seboj vojake; pa velim temu: Pojdi! — in gre; in drugemu: Pridi! — in pride; in svojemu hlapcu: Stôri to! — in stori.»

Jezus se začudi nad temi besedami in reče ljudstvu, ki je za njim šlo: «Resnično vam povem, tolike vere nisem našel v Izraelu! Povem vam pa, da jih bo prišlo mnogo od vzhoda in zahoda in bodo sedeli z Abrahamom in Izakom v nebeškem kraljestvu; otroci kraljestva pa bodo pahnjeni v skrajno temo; ondi bo jok in škripanje z zobmi.» In Jezus reče stotniku: «Pojdi, in kakor si veroval, tako se ti zgôdi!» In hlapec je ozdravel tisto uro.

§ 31. Mladič iz Najma.

Drugi dan je šel Jezus v mesto, ki se imenuje Najm. Ž njim je šlo mnogo učencev in obilo ljudstva. Ko se približa mestnim vratom, glej, nesó mrliča. Bil je jedini sin svoje matere, ki je bila vdova. Veliko ljudij iz mesta je bilo ž njo. Ko jo Gospod ugleda, zasmili se mu in jej reče: «Ne jokaj!» In pristopivši, dotakne se odra; nosivci obstoje.¹ Jezus reče mrliču:

¹ V tistih krajih je malo lesa, zato mrličev ne devljejo v krste, ampak jih le v tenčico povite polagajo v rakve.

«Mladenič, velim ti, vstani!» In mrlič sede in jame govoriti. Jezus ga dá materi. Vse pa je obšla groza. Boga so hvalili, rekoč: «Velik prorok je vstal med nami», in: «Bog je obiskal svoje ljudstvo». In razglasila se je ta beseda o njem po vsej Judeji in po vseh krajih na okoli.

§ 32. Jezus priča o Janezu Krstniku.

Janez Krstnik je bil še vedno v ječi. Njegovi učenci so mu zvesto poročali o Kristusovih delih. Niso pa vedeli, koga naj v bodoče poslušajo, Janeza ali Jezusa. Ali ker je Janez vedel, da je svojo nalogo na svetu malone dovršil, hotel je, da se njegovi učenci oklenejo v bodoče Jezusa in njega poslušajo. Iz tega namena odpošlje dva učenca k Jezusu ter mu reče: «Si li ti tisti, ki ima priti, ali naj čakamo drugega?». Prav tisti čas pa jih je Jezus mnogo ozdravil boleznij in muk in hudobnih duhov in mnogim slepcem je dal vid. Sklicujoč se na svoje čudeže, odgovarja učencema: «Pojdita in poročita Janezu, kar sta videla in slišala: slepi izpregledujejo, hromi hodijo, gobavi se očiščajo, gluhi preslišujejo, mrtvi vstajajo, ubogim se oznanjuje evangelij, in blagor mu, kdor se nad menoj ne pohujša!»

Ko sta odšla Janezova odposlanca, jel je Jezus govoriti ljudstvu o Janezu: «Koga ste šli gledat v puščavo? Trst, katerega veter semtertja maje? Ali koga ste šli gledat? Človeka v mehko oblečenega? Glejte, kateri se v mehko oblačijo, so po kraljevih hišah. Ali koga ste šli gledat? Proroka? Da, še več kakor proroka, zakaj ta je, o katerem je pisano (pri proroku Malahiji 3, 1): Glej, jaz pošiljam svojega angela pred tvojim obličjem, ki bo pripravljal pred teboj tvojo pot.»

§ 33. Magdalena spokornica.

Neki farizej, Simon po imenu, je prosil Jezusa, da bi ž njim jedel. Jezus gre v hišo farizejevo k obedu. V tistem mestu pa je živela žena, Marija Magdalena, ki je bila poprej grešnica in na slabem glasu. Po Jezusovih govorih pa se je izpreobrnila. Ko tedaj izve, da je Jezus v farizejevi hiši pri mizi, prinese alabastrovo puščico mazila, vrže se k Jezusovim nogam,¹ jame jih

¹ Običajno so po vzhodnih krajih gostje pri obedu ležé sloneli na blazinah, po trije na jednom divanu, tako da so noge molele proti steni. Črevlje so odložili pri vstopu v hišo.

opirati s svojimi solzami in z lasmi otirati; potem jih poljublja in mazili.

Ko je farizej to opazil, rekel je sam pri sebi: «Ako bi bil on prorok, vedel bi, kdo in kakšna je žena, ki se ga dotika, zakaj grešnica je.» Jezus pa mu pravi: «Simon, nekaj ti imam povedati. Neki upnik je imel dva dolžnika; jeden mu je bil dolžan petsto denarjev, drugi pa petdeset. Ker pa nista imela s čim plačati, odpustil je obema. Kateri njiju ga bo bolj ljubil?» Simon odgovori: «Menim, da tisti, kateremu je več odpustil.» Jezus mu reče: «Prav si razsodil.» In obrnivši se k ženi reče Simonu: «Vidiš to ženo? Prišel sem v hišo, vode mi nisi podal za noge; a ta mi je s solzami opirala noge in z lasmi svoje glave jih je otirala. Ti me nisi poljubil; ta pa, odkar sem prišel noter, ni nehala poljubljeni mojih nog. Glave mi nisi mazilil z oljem; a ta mi je z dišavo mazilila noge. Zato ti povem: Odpuščenih jej je mного grehov, zakaj mного je ljubila. Komur se pa manj odpusti, manj ljubi.» Nato reče ženi milostno: «Odpuščeni so ti grehi! Tvoja vera ti je pomogla; pojdi v miru!»

§ 34. Jezus govori v prilikah.

Nekoč krene Jezus iz Kafarnavma na breg Genezareškega jezera. Mnogo ljudstva se je sešlo okoli njega. Stopi torej v čoln in iz njega jame učiti v prilikah:¹

A. O sejavcu in semenu.

«Sejavec je šel sejat. Ko je sejal, padlo je nekaj semena na pot, in je bilo pohojeno; tudi so prišle ptice izpod neba ter ga pozobale. Nekaj ga je padlo na skalo, in ko je pognalo, je usahnilo, ker ni imelo vlage. Drugo je padlo sredi trnja; in trnje je vzrastlo ter ga zadušilo. Drugo je padlo na dobro zemljo; in ko je pognalo, doneslo je stoteren sad.» Ko je bil Jezus to povedal, rekel je: «Kdor ima ušesa, da sliši, naj sluša!»

Učenci pa so ga vpraševali, kaj pomeni ta prilika. Jezus jim odgovori: «Seme je božja beseda. Pri katerih pada na pot, so oni, ki besedo božjo sicer poslušajo, pride pa hudobni duh in vzame besedo božjo iz njih srca, da ne verujejo in ne bodo izveličani. Na kameniti zemlji so tisti, ki z veseljem vzprej-

¹ Prilike so kratke povesti, povzete iz navadnega življenja, ki pojasnjujejo kako višjo versko ali нравno resnico.

mejo besedo, kedar jo slišijo, toda korenin nimajo in le nekoliko časa verujejo, ob času izkušnjave pa odpadejo. Kar ga pade mej trnje, so ti, ki sicer poslušajo besedo, potem pa gredo ter jo zaduše v skrbeh, v bogastvu in nasladnostih življenja, tako da ne obrodi sadu. Kar ga pa pade na dobro zemljo, so tisti, ki radi poslušajo besedo, jo hranijo v srcu in donašajo sad v potrpežljivosti.

B. O ljuliki mej pšenico.

«Nebeško kraljestvo je podobno človeku, ki je vsejal dobro seme na svojo njivo. Ko so pa ljudje spali, prišel je njegov sovražnik in je prisejal ljulike mej pšenico in odšel. Ko je pa zelenje vzrastlo in sad storilo, prikazala se je tudi ljulika. Pristopili so torej hlapci hišnega gospodarja, rekoč: ‚Gospod! nisi li dobrega semena vsejal na svojo njivo? Odkod ima tedaj ljuliko?‘ On jim odvrne: ‚Sovražen človek je to storil.‘ Hlapci pa mu rekó: ‚Hočeš li, da gremo in jo pobereмо?‘ Odgovori: ‚Nikar, da ljuliko pobiraje ž njo vred ne porujete tudi pšenice. Pustite oboje rasti do žetve; in ob času žetve porečem ženjem: Poberite najprej ljuliko, in jo povežite v snopke, da se sežge; pšenico pa spravite v mojo žitnico!›

Ko se je ljudstvo razšlo, razložil je Jezus apostolom priliko takole: «Sejavec dobrega semena je Sin človekov. Njiva je svet. Dobro seme so otroci kraljestva božjega, ljulika pa otroci hudobe. Sovražnik, ki jo je sejal, je hudobni duh. Žetev je konec sveta, ženji pa so angeli. Kakor se tedaj ljulika ob žetvi pobere in v ognju sežge, tako se bo konec sveta godilo hudobnim. Sin človekov bo poslal svoje angele in bodo pobrali vse one, ki so dajali pohujšanje, in tiste, ki delajo krivico, in jih bodo vrgli v ognjeno peč. Ondi bo jok in škripanje z zobmi. Pravični pa se bodo svetili kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta.»

C. O gorčičnem zrnju.

«Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnju, katero je človek vzel in vsejal na svojo njivo. Najdrobnejše je sicer izmed vseh semen; kedar pa vzraste, je večje od zelišč in postane drevo, tako da ptice izpod neba prileté in prebivajo po njegovih vejah.»

D. O kvasu.

«Nebeško kraljestvo je podobno kvasu, katerega je žena vzela in primesila trem mericam moke, da se je vse skvasilo.»

E. O skritem zakladu.

«Nebeško kraljestvo je podobno skritemu zakladu na njivi, katerega je človek našel. In od veselja nad njim je šel in prodal vse, kar je imel, in kupil tisto njivo.»

F. O biseru.

«Zopet je podobno nebeško kraljestvo kupcu, ki je iskal lepih biserov. In ko je našel dragocen biser, je šel, prodal vse, kar je imel, in ga kupil.»

G. O mreži.

«Nebeško kraljestvo je podobno mreži, katera se vrže v morje in zajme rib vsakega rodu. Ko je napolnjena, izvlečejo jo in na bregu sedé odberó dobre ribe v posode, malovredne pa odmečejo. Tako bo na koncu sveta. Angeli pojdejo in odločili bodo hudobne izmed pravičnih in jih bodo vrgli v ognjeno peč; ondi bo jok in škripanje z zobmi.»

§ 35. Vihar na morju.

Ko se je zvečerilo tisti dan, reče Jezus učencem: «Prepeljimo se na ono stran!» Razpusté torej ljudstvo in odrinejo. Tudi druge ladijice so bile ž njimi. Kar nastane velik vihar; valovi se vlivajo v ladijo, da se je že napolnjevala, in bili so v nevarnosti, da se potope. Jezus pa je spal. Učence prevzame strah in groza; stopijo torej k njemu in ga vzbude, rekoč: «Gospod, otmi nas, tonemo!» Jezus jim odgovori: «Kaj ste boječi, maloverni?» Tedaj vstane, zapreti vetru in reče morju: «Umolkni, potihni!» — in velika tihota nastane. In dostavi jim: «Kaj ste tako plašni? Kako, da nimate vere?» (Kot Bog vas morem oteti prav tako speč kakor čuječ.) Ljudje pa so se začudili in med seboj govorili: «Kdo neki je ta, ki so mu pokorni tudi vetrovi in morje?»

§ 36. Obsedenec v pokrajini Geraški.

Pripeljali so se na ono stran Genezareškega jezera v pokrajino Geraško.¹ Ko Jezus stopi na suho, sreča ga neki človek, ki je bil obseden že dolgo časa. Ni se oblačil, v hiši ni prebival, ampak v grobovih (t. j. v votlinah, kamor so pokopavali mrličje). Z verigami ga ni mogel nihče zvezati, kajti bil je mnogokrat

¹ Mesto Geraza (Gergeza, Gadara) je bilo v Deseteromestju, na jugozhodu Genezareškega jezera. Tod so prebivali večinoma pogani.

zvezan z oklepi in verigami, pa je verige potrgal in oklepe polomil, in nihče ga ni mogel ukrotiti. In vedno, po noči in po dnevu, je bil v gorah in po grobovih ter je kričal in se bil s kamenjem. Bil je tako besen, da ni mogel nihče po tistej poti mimo hoditi. Ko pa ugleda Jezusa od daleč, priteče, pade predenj in zakriči z močnim glasom: «Kaj imam s teboj, Jezus, Sin Boga Najvišjega? Rotim te pri Bogu, ne muči me!» Ukazal je bil namreč nečistemu duhu, naj izide iz človeka, kajti mnogokrat ga je napadel. Jezus ga vpraša: «Kako ti je ime?» Odgovori: «Legija (množica) mi je ime, ker nas je mnogo.» Obsedlo ga je bilo namreč mnogo hudobnih duhov. In prosili so ga, naj jih ne izžene iz tega kraja. Bila je pa tam pri gori velika čreda svinj, ki se je pasla. In poprosijo ga vsi hudobni duhovi, rekoč: «Dovoli nam, da gremo v svinje!» Jezus jim precej dovoli. In nečisti duhovi izidejo iz obsedenca in se spuste v svinje. In vsa čreda se zakadi z brega v morje — bilo jih je okoli dve tisoč — in potonejo v vodi.

Ko so pa pastirji videli, kaj se je zgodilo, pobegnili so in sporočili po mestu in vaseh. In glej, vse mesto pride Jezusu naproti. Ko dospó do njega, ugledajo obsedenca, da sedi in je oblečen in pameten. Zelo se preplašijo. Poročajo pa jim tudi tisti, ki so bili videli, kako je obsedenec ozdravel. In zaprosi ga vsa množica iz pokrajine Geraške, naj odide od njih, kajti prevzel jih je velik strah. Jezus pa stopi v ladijo in se vrne. In mož, iz katerega so bili izšli hudobni duhovi, ga prosi, da bi smel pri njem biti; ali Jezus ga odpravi, rekoč: «Vrni se na svoj dom in pripoveduj, kaj ti je storil Bog!» In je šel po vsem mestu in je pravil, kaj mu je storil Jezus. In vsi so se čudili.

§ 37. Jajirova hči in krvotočna žena.

Ko se je prepeljal Jezus v ladiji zopet na drugo stran (v Kafarnavm), zbralo se je pri morju okrog njega mnogo ljudstva. Jeden izmej starejšin shodnice, Jajir po imenu, pa pristopi k njemu, pade mu pred noge in ga prosi, naj stopi v njegovo hišo. Imel je namreč jedino hčer, ki je imela kakih dvanajst let, in ta je umirala. In zelo ga je prosil, rekoč: «Hči mi umira; pridi in položi nanjo roke, da ozdravi in bo živa.» Jezus vstane in odide ž njim. Spremljajo ga njegovi učenci in mnogo ljudstva.

Mej množico je bila tudi žena, ki je trpela na krvotoku že dvanajst let; vse svoje imetje je že izdala zdravnikom, a nič ni pomagalo. Ko je slišala o Jezusu, prerinila se je skozi ljudstvo in se od zadaj dotaknila roba njegovega oblačila, kajti dejala je: «Če se dotaknem le njegove obleke, ozdravela bom.» In res, pri tej priči popolnoma ozdravi. Menila je, da je storila to skrivaj. Ali Jezus, ki je čutil, da je izšla moč iz njega, obrne se in pravi: «Kdo se je dotaknil mojega oblačila?» Ko žena vidi, da Jezusu ni skrito njeno dejanje, uplašena in trepetaje pristopi, predenj pade in pove vso resnico. Jezus pa jej reče: «Hči, tvoja vera ti je pomogla; pojdi v miru in bodi zdrava od svoje nadloge!»

Še je govoril Jezus, kar pride nekdo Jajirovih in mu reče: «Tvoja hči je umrla; čemu nadleguješ še učenika?» Jezus pa, precej ko je slišal besedo, katero so povedali, reče starejšini: «Ne boj se; le veruj in oživila bode!» Ko Jezus stopi v hišo, najde ondi mnogo ljudi, ki so po tedanji šegi jokali in piskali. Reče jim: «Kaj delate hrup in jokate? Deklica ni umrla, temveč spi.» In so se mu posmehovali. On pa veli vsem iz hiše iti ter vzame seboj Petra in Jakopa in Janeza in očeta in mater dekličino, stopi k deklici, prime jo za roko ter jej reče: «Talita, kumi!» t. j. deklica, vstani! In precej je vstala in hodila. Jezus ukaže starišem, naj jej dadé jesti. Zapove jim, naj nihče tega ne izvé. Vendar se je razglasil ta dogodek po vsej deželi.

§ 38. Jezus ozdravi dva slepca in mutastega obsedenca.

Ko je Jezus šel odtod dalje, šla sta za njim dva slepca in sta vpila: «Usmili se naju, sin Davidov!» Ko pa pride v hišo, pristopita slepca k njemu. In Jezus jima reče: «Verujeta li, da morem to storiti?» Rečeta mu: «Da, Gospod!» Tedaj se dotakne njijinih očij, rekoč: «Zgôdi se vama po vajini veri!» In njijine oči se odpró. Jezus jima zapreti: «Glejta, da nihče ne izve!» Ona pa sta šla in ga razglasila po vsej pokrajini.

Ko sta pa bila ta dva odšla, glej, pripeljali so mu mutastega človeka, imajočega hudega duha. In ko je hudega duha izgnal, govoril je mutec. In ljudstvo se je čudilo, rekoč: «Nikoli se ni kaj takega videlo v Izraelu.» Farizeji pa so govorili: «S poglavarjem hudobnih duhov izganja hudobne duhove.»

§ 39. Jezus razpošlje apostole.

Mnogo ljudstva od bližnjih in daljnjih krajev se je zbiralo okrog Jezusa. Ko jih nekega dne ugleda zopet silno mnogo, zasmilijo se mu, kajti bili so zapuščeni in razkropljeni kakor ovce, ki nimajo pastirja. Tedaj je rekel svojim učencem: «Žetve je mnogo, a delavcev malo! Prosite torej Gospoda, naj pošlje delavcev v svojo žetev!»

In poklical je dvanajstere, dal jim je oblast nad nečistimi duhovi, da bi jih izganjali in ozdravljali vsakatero bolezen in sleherno slabost. Razpošlje jih po dva in dva oznanjevat kraljestvo božje in ozdravljat bolnike. [Zapove jim: «Ne hodite mej pogane in ne stopajte v mesta Samarijanov, temveč pojdite k izgubljenim ovcam hiše Izraelove! Gredé pa oznanjujte: Približalo se je nebeško kraljestvo! Bolnike ozdravljajte, gobavce očiščujte, mrtve obujajte, hudobne duhove izganjajte; zastonj ste prejeli, zastonj dajajte! Ne jemljite zlata, ne srebra, ne denarja v svoj pas, ne torbe na pot, ne dveh plaščev, ne obutala, ne palice: zakaj delavec je vreden svoje hrane. V katerokoli mesto ali vas pa pridete, pozvedite, kdo bi bil tam vreden; in tam ostanite, dokler ne odidete. Ko pa stopite v hišo, pozdravite, rekoč: „Mir bodi tej hiši!“ In če bo hiša vredna, pride vaš mir nad njo, če pa ne bo vredna, vrne se vaš mir k vam. In če vas kdo ne vzprejme in tudi besedij vaših ne posluša, pojdite iz tiste hiše ali mesta in otesite prah od svojih nog v pričevanje zoper nje. Resnično, povem vam: Lažje bo sodomski in gomorski zemlji v dan sodbe, kakor tistemu mestu!»

«Pošiljam vas kakor ovce sredi volkov: bodite torej previdni kakor kače in preprosti kakor golobje! Varujte se ljudi! Izdajali vas bodo v zборе in v svojih shodnicah vas bodo bičali. Pred poglavarje in kralje vas povedejo zavoljo mene. Ne skrbite pa tedaj, kako in kaj bi govorili, zakaj dano vam bo tisto uro, kaj govorite, ker ne boste govorili vi, nego Duh vašega Očeta bo govoril v vas.»

«Sovražili vas bodo vsi zavoljo mojega imena; kdor pa obstane do konca, bo izveličan.»

«Učenec ni nad učitelja, tudi ne hlapec nad svojega gospodarja. Dovolj je učencu, da postane, kakor njegov učitelj, in hlapcu, kakor njegov gospodar.»

«Ne bojte se tistih, ki umore telo, duše pa ne morejo umoriti, temveč bojte se tistega, kateri more dušo in telo pogubiti v pekel. Se li ne prodajata dva vrabca za en vinar? A ne jeden njiju ne pade na zemljo brez vašega Očeta. Ne bojte se torej, bolji kakor mnogo vrabcev ste vi. Lasje na glavi so vam vsi prešteti.»

«Kdor spozna mene pred ljudmi, spoznal bom tudi jaz njega pred svojim Očetom, ki je v nebesih. Kdorkoli pa zataji mene pred ljudmi, zatajil bom tudi jaz njega pred svojim Očetom, ki je v nebesih.»

«Kdor ljubi očeta ali mater bolj kakor mene, mene ni vreden, in kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za menoj, mene ni vreden. Kdor najde življenje, izgubil je bo, in kdor izgubi svoje življenje zavoljo mene, našel je bo.»

«Kdor vas vzprejme, mene vzprejme; in kdor mene vzprejme, vzprejme Njega, ki je mene poslal. In če kdo napoji jednega teh malih samo s kupico studenčnice v ime učenca (t. j. zato, ker je moj učenec), resnično vam povem, ne bo izgubil svojega plačila.»

Po teh opominih so odšli apostoli po dva in dva: oznanjali so ljudem pokoro, izganjali hudobne duhove, mazilili so z oljem bolnike in jih ozdravljali.

§ 40. Janez Krstnik obglavljen.

Herod Antipa je svoj rojstni dan napravil gostí svojim knezom in stotnikom in galilejskim prvakom. Tedaj pride hči Herodijadina, Saloma, in pleše in se prikupi Herodu in gostom. Zato jej reče četrtnik: «Prosi me, karkoli hočeš, in dal ti bom!» In še priseže jej: «Karkoli me boš prosila, dal ti bom, četudi polovico svojega kraljestva.»

Deklica gre k svoji materi in jo vpraša: «Kaj naj prosim?» Mati jej odgovori: «Glavo Janeza Krstnika.» Hči gre urno k Herodu in ga prosi: «Daj mi pri tej priči v skledi glavo Janeza Krstnika!» Herod se užalosti, toda radi prisege in gostov jej ni hotel odreči. Precej pošlje rablja in zapove, da prinese Janezovo glavo. Rabelj odide, odseka v ječi Janezu glavo ter jo prinese v skledi in jo dá dekletu, dekle pa svoji materi.

Ko Janezovi učenci to izvedo, pridejo in vzamejo truplo njegovo in je polože v grob. Potem so šli k Jezusu in so mu vse povedali.

§ 41. Jezus nasiti pet tisoč mož. Ponočna hoja po morju.

1.) Razposlani apostoli so se vrnili in Jezusu pripovedovali vse, karkoli so bili storili. Jezus pa jim reče: «Pojdite sami na samotni kraj in malo počijte!» Mnogo ljudstva je namreč prihajalo in odhajalo, tako da apostoli še jesti niso utegnili. Stopijo torej v ladijo in se peljejo preko Genezareškega jezera na samotni kraj, kateremu se je reklo Bethsajda (Julias). Ljudje pa so jih videli, ko so odhajali. Peš torej gredó za njimi, prehité jih in se snidejo z Jezusom. Ko jih Jezus ugleda, zasmilijo se mu: govori jim o kraljestvu božjem in bolnike jim ozdravi.

A dan se je nagibal. Tedaj pristopijo dvanajsteri in mu rekó: «Odpusti ljudstvo, da odidejo v bližnje trge in vasi, tam prenoče in najdejo živeža.» Jezus pa jim pravi: «Ni jim treba hoditi odtod. Dajte jim vi jesti!» Filipu pa reče: «Kje dobomo kruha, da bodo ti jedli?» To pa je govoril, ker ga je izkušal, kajti on je vedel, kaj bo storil. Filip mu odgovori: «Za dvesto denarjev kruha jim ni dosti, da bi vsakateri izmed njih dobil kaj malega.» Sedaj vpraša Jezus: «Koliko kruhov imate? Pojdite in pogledjte!» Andrej odgovori: «Mladenič je tukaj, ki ima pet ječmenovih kruhov in dve ribi, ali kaj je to med tolikanj?» Jezus pa veli učencem: «Recite ljudem sestí!» In krdelo za krdelom seda na zeleno travo. Bilo jih je pet tisoč mož brez žen in otrok.

Tedaj vzame Jezus pet kruhov in dve ribi, pogleda v nebo, razlomi in da svojim učencem, naj jih polože med množico. Vsi so jedli in se nasitili. Potem zapove učencem: «Zberite ostanke koscev, da ne minejo!» In napolnili so dvanajst košev. Ko so pa ljudje videli čudež, strmeli so in govorili: «Ta je res prorok, ki je imel priti na svet.» Jezus pa, vedoč, da ga hočejo prijeti in po sili narediti za kralja, umakne se sam na goro ter ondi moli do pozne noči.

2.) Učenci so se peljali po noči preko Galilejskega morja proti Kafarnavmu. Ko so bili sredi jezera, nastane vihar; valovi so metali ladijo semtertje. O četrtej nočnej straži (vigiliji, med 3. in 6. uro zjutraj) pa pride Jezus do njih, hodé po morju. Učenci se ustrašijo in rekó: «Prikazen je.» Jezus jih pa takoj ogovori: «Bodite srčni! Jaz sem, ne bojte se!» Peter mu pa odgovori: «Gospod, če si ti, ukaži mi, naj pridem k tebi po vodi!» On pa reče: «Pridi!» In Peter stopi iz ladije ter hodi po

vodi. Ko pa vidi, da je veter močan, se uplaši; in ko se jame potapljati, zavpije: «Gospod, otmi me!» Jezus pa precej stegne roko in ga prime ter mu reče: «Malovernež! zakaj si dvojil?» In ko stopita v ladijo, veter utihne. Tisti pa, ki so bili v ladiji, pristopijo in ga molijo rekoč: «Resnično, ti si Sin božji!»

§ 42. Jezus obeta presveto rešnje Telo.

Drugi dan so ljudje zopet iskali Jezusa. Ko ga ne najdejo, hite za njim v Kafarnavm. Ondi ga vprašajo: «Rabi, kdaj si prišel sem?» Jezus jim odgovori: «Iščete me, ne zato, ker ste videli čudeže, nego ker ste jedli kruh in se nasitili. Trudíte se, ne za jed, katera mine, ampak za jed, ki ostane za večno življenje, katero vam bode dal Sin človekov. Jaz sem živi kruh, ki sem z nebes prišel; če kdo jé od tega kruha, živel bo vekomaj. Kruh pa, katerega bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta.» Judje so se med seboj prepirali, rekoč: «Kako nam more ta dati svoje meso jesti?» Jezus jim odvrne: «Resnično, resnično vam povem: Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga obudim poslednji dan. Zakaj moje meso je zares jed in moja kri je zares pijača. Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem. To je kruh, ki je z nebes prišel; ne kakor so vaši očetji jedli mano in so pomrli; kdor jé ta kruh, živel bo vekomaj.»

Mnogo njegovih učencev, ki so ga poslušali, je izjavilo: «Trda je ta beseda, kdo jo more brez ugovora poslušati?» Posehmal je celo mnogo njegovih učencev zopet odšlo in nič več niso ž njim hodili. Zato je rekel Jezus dvanajsterim: «Ali hočete tudi vi oditi?» Peter pa odgovori: «Gospod, h komu pojdemo? Ti sam imaš besede večnega življenja. In mi smo verovali in vemo, da si ti Kristus, Sin živega Boga.»

IV. Jezusovega delovanja tretje leto.

§ 43. Kanaanska žena. Gluhomutec. Jezus nasiti 4000 ljudij.

1.) Ker so Judje Jezusa zalezovali, zato ni šel to leto v Jeruzalem na velikonočni praznik. Hodil je po Galileiji. Povsod ga je spremljala velika množica; pokladali so po ulicah bolnike in ga prosili, naj bi se smeli dotakniti le roba njegove obleke. In katerikoli so se ga dotaknili, bili so ozdravljeni.

Iz Galileje je krenil Jezus v kraje tirske in sidonske (v Feniciji). Kar priteče za njim žena kanaanska in zavpije, rekoč: «Usmili se me, Gospod, Sin Davidov! Moja hči mnogo trpi od hudobnega duha.» Jezus jej ne odgovori besede. Ker pa ne neha klicati, pristopijo učenci ter ga zanjo prosijo. Jezus jim odgovori: «Poslan sem k izgubljenim ovcam hiše Izraelove.» Ali žena pristopi, pade mu k nogam, moli ga in reče: «Gospod, pomagaj mi!» Jezus hoče njeno vero še bolj poskusiti in utrditi. Zato jej odgovori: «Ni lepo, da se vzame kruh otrokom in se vrže psom.» Žena mu odvrne: «Kajpada, Gospod! ali psički dobivajo vsaj drobtinice, ki padajo z mize njih gospodov.» Tedaj odgovori Jezus in jej reče: «Žena, velika je tvoja vera! Zgôdi se ti, kakor želiš.» In njena hči je ozdravela.

2.) In zopet je odšel Jezus iz krajev tirske in sidonske in je prišel po dolgem potu pod Libanonom in Antilibanonom k Genezareškemu jezeru in odtod južno v sredo Deseteromestja. In privedejo mu gluhomutca ter ga zaprosijo, naj bi roko nanj položil. Jezus ga vzame od ljudstva proč na stran, položi svoje prste v njegova ušesa, oslini si prste in se dotakne njegovega jezika. Nato pogleda proti nebu, vzdihne in mu reče: «Efeta», to je: «Odpri se!» In precej se mu odpró ušesa in razveže se vez njegovega jezika, in prav je govoril. Jezus jim zapove, naj tega nikomur ne povedó. Ali bolj ko jim je prepovedoval, bolj so oznanjevali. In silno so se čudili govoreč: «Vse je dobro naredil: gluhim je dal, da slišijo, mutastim, da govoré.»

3.) Od ondod je prišel Jezus iznova k Galilejskemu morju. Prepeljal se je na severovzhodni breg, stopil na goro, sedel, učil in delal čudeže. Ker pa ljudje niso imeli kaj jesti, pokliče Jezus svoje učence in jim reče: «Ljudstvo se mi smili, kajti že tri dni so pri meni, in nimajo kaj jesti. A lačnih jih nočem odpraviti, da na potu ne omagajo.» Učenci mu odvrnejo: «Odkod bi mi vzeli v puščavi toliko kruha, da bi nasitili toliko ljudstva?» Jezus vpraša: «Koliko kruhov imate?» Rekó mu: «Sedem in malo ribic.» Zdaj ukaže ljudem, naj sedejo po tleh. In vzame sedmere hlebe in ribe, blagoslovi jih ter prelomi in da svojim učencem, učenci pa ljudstvu. In vsi so jedli in se nasitili. In pobrali so ostanke koscev, sedem polnih pletenic (kakršne so seboj na pot jemali). Bilo jih je pa, kateri so jedli, štiri tisoč brez žen in otrok. In jih je odpustil.

§ 44. Jezus obljubi Petru prvaštvo ter prorokuje svoje trpljenje in smrt.

1.) Na svojem daljnem potovanju je prišel Jezus z učenci tudi v kraje Cezareje Filipove v severni Galileji. Po poti jih vpraša: «Kdo, pravijo ljudje, da je Sin človekov?» Učenci mu odgovore: «Nekateri, da si Janez Krstnik, drugi, da si Elija, a tretji, da si Jeremija ali prorokov kdo.» Jezus dalje vpraša: «Vi pa, kdo, pravite, da sem?» Tedaj odgovori Simon Peter, rekoč: «Ti si Kristus, Sin živega Boga.» In Jezus odgovori in mu reče: «Blagor ti, Simon, Jonov sin! ker meso in kri ti tega nista razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih. Jaz pa ti pravim: Ti si Peter (skalar), in na to skalo bodem zidal svojo Cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala. In tebi bom dal ključne nebeškega kraljestva: in karkoli boš zavezal na zemlji, zavezano bo v nebesih; in karkoli boš razvezal na zemlji, razvezano bo tudi v nebesih.»

2.) Tedaj zapreti učencem, naj nikomur ne pravijo, da je on Jezus Kristus. Odslej je jel govoriti (svojim učencem), da mora iti v Jeruzalem in da bo moral mnogo trpeti od starejšin in velikih duhovnikov in pismarjev in umorjen biti in tretji dan vstati od smrti. Peter pa prime Jezusa in ga začne od tega odvracati, govoreč: «Tega pa vendar ne, Gospod! To se ti ne zgódi!» On se pa obrne in reče Petru: «Poberi se od mene, satan (izkušnjavec)! Za pohujšanje si mi; ker ne misliš kar je božje, nego kar je človeško.»

Poklical pa je ljudstvo z učenci ter jim govoril: «Kdor hoče za menoj priti, zatáji samega sebe, vzemi svoj križ na rame in hodi za menoj! Kajti kdor hoče ohraniti svoje življenje, je bo izgubil: kdor pa izgubi svoje življenje zavljo mene, je bo našel. Kaj namreč pomaga človeku, če ves svet pridobi, pogubi pa svojo dušo? Ali kaj bo dal človek v zameno za svojo dušo? Kdor se sramuje mene in mojih besedij, sramoval se ga bo tudi Sin človekov, kedar pride v slavi svojega Očeta s svetimi angeli, povrnit vsakemu po njegovih delih.»

§ 45. Jezus se izpremeni.

Po šestih dneh vzame Jezus seboj Petra, Jakopa in Janeza, njegovega brata, in jih vede same na visoko goro.¹ In ko je molil, izpremenil se je pred njimi. Njegov obraz se zasveti kakor

¹ Po ustnem izročilu na goro Taborsko.

solnce, oblačila pa obelé kakor sneg. In glej! prikažeta se jima Mozes in Elija ter ž njim govorita o koncu, ki ga je imel dovršiti v Jeruzalemu. Peter pa in katera sta bila ž njim, so zaspali. Ko se prebude, ugledajo ga v nebeški slavi in oba moža, ki sta ž njim stala. Peter reče Jezusu: «Učenik, dobro nam je tukaj biti. Ako hočeš, naredimo tri šotore, tebi jednega, Mozesu jednega in Eliji jednega.» Ko je pa še govoril, zakrije jih svetel oblak. Apostoli so se zbali. Iz oblaka pa se oglasi glas, govoreč: «Ta je moj ljubi Sin, njega poslušajte!» Ko so učenci to slišali, padali so na obraz in se zelo bali. Jezus pa pristopi, dotakne se jih in reče: «Vstanite in ne bojte se!» Ko so povzdignili svoje oči, niso nikogar videli razun Jezusa samega. In ko so stopali z gore, jim je Jezus zapovedal: «Ne pravite nikomur, kar ste videli, dokler Sin človekov ne vstane od mrtvih!»

§ 46. Jezus ozdravi mesečnega mladeniča.

Ko so prišli z gore, sreča jih mnogo ljudstva. In glej! mož izmed množice zavpije: «Učenik! prosim te, usmili se mojega sina, kajti jedinec mi je. Mesečen je in obseden od hudobnega duha, ki ga dela mutastega, in grozno trpi. Kedar ga hudobec zgrabi, lomi ga, in on tišči pene in z zobmi škriplje. Dejal sem tvojim učencem, naj bi hudobca izgnali, pa niso mogli.»

Jezus odgovori: «Oj, neverni in popačeni rod! doklej naj bom z vami? doklej naj vas trpim? Privedite mi ga sem!»

In privedejo mu ga. Ko hudobni duh ugleda Jezusa, precej strese mladeniča, da pade na zemljo, se valja in peni. Jezus pa vpraša očeta: «Koliko časa je, kar se mu to godi?» Odgovori: «Od mladih nog. Mnogokrat ga tudi v ogenj vrže ali v vodo, da bi ga pogubil. Če moreš kaj, pomagaj nam, usmili se nas!» Jezus mu reče: «Če moreš verovati, vse je mogoče tistemu, ki veruje.» In takoj glasno vzklikne mladeničev oče in solzán reče: «Verujem, Gospod, pomagaj mojej neveri!»

Ko je videl Jezus, da se steka ljudstvo, zapreti nečistemu duhu: «Nemi in gluhi duh, ukazujem ti, izidi iz njega!» In postal je mladenič kakor mrtev, tako da so mnogi govorili, da je umrl. Jezus pa ga prime za roko in ga vzdigne. In vstal je. Mladenič je ozdravel tisto uro. Vsi so se čudili veličanstvu božjemu.

Ko je stopil Jezus v hišo, popraševali so ga učenci na samem: «Zakaj ga mi nismo mogli izgnati?» Jezus jim pa reče:

«Zavoljo svoje nevere. Zakaj resnično vam povem: Če imate (čudežne) vere za gorčično zrno, pa porečete tej gori: Premakni se odtod tje! in premaknila se bode, in nič vam ne bo nemogoče. Ta rod pa se ne da izgnati, razun z molitvijo in postom.»

§ 47. Tempeljski davek.

Ko je prišel Jezus s svojimi učenci zopet v Kafarnavm, pristopijo k Petru tisti, ki so pobirali tempeljski davek in rekó: «Ali vaš učenik ne plačuje davka?» Peter odgovori: «Kajpada.» In ko stopi v hišo, prehiti ga Jezus, govoreč: «Kaj se ti zdi, Simon? Od katerih pobirajo zemeljski kralji užitnino ali davek, od svojih otrok ali od tujih?» Peter mu odgovori: «Od tujih.» Jezus mu reče: «Otroci so torej prosti. Da jih pa ne pohujšamo, pojdi k morju in nastavi trnek; in prvo ribo, ki se vjame, vzemi in jej odpri usta in našel boš stater (t. j. štiri drahme): vzemi ga in daj jim zame in zase.»

Odkar se je vrnilo judovsko ljudstvo iz sužnosti, moral je plačevati vsak Izraelec od dvajsetega leta nadalje letni davek za ohranitev templja in za potrebe pri službi božji. Ob času Izveličarjevem so zahtevali od osebe pol staterja ali dve atiški drahmi (približno 72 krajcarjev a. v.). Riba pa je imela v ustih cel stater, t. j. štiri atiške drahme, prav toliko, kolikor je zadostovalo za Učenika in za učenca.

§ 48. Jezus priporoča ponižnost in svari pred pohujšanjem.

V tistem času so se nekoč učenci na poti pričkali, kdo med njimi bode največji v nebeškem kraljestvu. Ko pridejo domov (v Kafarnavm), vpraša jih Jezus, ki je videl misli njih srca: «Kaj ste se po poti mej seboj pričkali?» Oni pa so molčali. Tedaj je rekel Jezus dvanajsterim: «Ako kdo hoče biti prvi, bodi najzadnji izmed vseh in vsem služabnik!» In vzame otročiča, postavi ga sredi njih, objame ga in jim reče: «Resnično vam povem, če se ne izpreobrnete in ne postanete kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo. Kdor se torej poniža, kakor ta otrok, ta bo največji v nebeškem kraljestvu. Kdor vzprejme jednega takih otročičev v mojem imenu, mene vzprejme, in kdor mene vzprejme, vzprejme tega, kateri me je poslal.»

«Kdor pa pohujša jednega teh malih, ki v me verujejo, bilo bi mu bolje, da bi se mu obesil na vrat mlinski kamen in bi se utopil v globočini morja. Gorje svetu zavoljo pohujšanja! Pohuj-

šanje sicer mora priti, ali gorje tistemu človeku, po katerem pohujšanje pride. Če te pa pohujšuje tvoja roka ali tvoja noga, odreži jo in vrzi jo od sebe! Bolje ti je hromemu ali brez roke priti v življenje, nego imeti dve roki in dve nogi, in vrženemu biti v večni ogenj. — In če te pohujšuje tvoje oko, izderi je in vrzi od sebe; bolje ti je z jednim očesom priti v življenje, nego imeti dve očesi in vrženemu biti v peklenški ogenj. — Glejte, da ne zaničujete katerega teh malih! Ker povem vam: Njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih.»

§ 49. Bratovsko posvarjenje in spravljivost. Prilika o neusmiljenem hlapcu.

«Ako greši zoper tebe tvoj brat, posvari ga med seboj in njim samim. Ako te posluša, pridobil si svojega brata. Ako te pa ne posluša, vzemi seboj še jednega ali dva, da ostane vsa reč v ustih dveh ali treh prič. Če jih pa ne posluša, povej cerkvi. Če pa cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitien grešnik.»

«Resnično vam povem: Karkoli boste zavezali na zemlji, zavezano bo tudi v nebesih, in karkoli boste razvezali na zemlji, razvezano bo tudi v nebesih. Še vam povem, da če se dva od vas zjedinita na zemlji o čimerkoli, kar prosita, zgodilo se jima bo od mojega Očeta, ki je v nebesih. Zakaj kjer sta dva, ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi njih.»

Tedaj je pristopil k njemu Peter in rekel: «Gospod! kolikrat naj se pregreši moj brat zoper mene, da mu smem odpustiti? Do sedemkrat?» Jezus mu reče: «Ne pravim ti sedemkrat, ampak sedemdesetkrat sedemkrat. Zato je nebeško kraljestvo podobno kralju, kateri je hotel račun napraviti s svojimi hlapci. In ko je jel računiti, pripeljejo mu jednega, ki mu je bil dolžan deset tisoč talentov.¹ Ker pa ni imel, da bi plačal, ukaže njegov gospodar prodati njega in ženo in otroke in vse, kar je imel, in poplačati. Hlapec pa pade na kolena ter ga prosi, rekoč: ‚Potrpi z menoj, in vse ti povrnem.‘ Gospodarju se je ta hlapec zasmilil: prizanese mu in odpusti dolg. Izpred njega gredé pa najde tisti hlapec jednega svojih tovarišev, kateri mu je bil dolžan sto denarjev.

¹ Grški talent = 6000 drahem, vsaka po 36 kr. a. v. = 2160 gold. — Deset tisoč talentov bi bilo torej = 21,600.000 gold. našega denarja.

Zgrabi ga in davi rekoč: ‚Plaćaj mi, kar si dolžan!‘ Tovariš pa pade na kolena ter ga prosi, rekoč: ‚Potrpi z menoj in vse ti povrnem.‘ On pa noče, temveč odide in ga vrže v ječo, dokler ne poplača dolga. Ko so videli njegovi sohlapci, kaj se je zgodilo, bili so silno žalostni ter so šli in povedali svojemu gospodu vse, kar se je bilo zgodilo. Tedaj ga njegov gospodar pokliče in mu reče: ‚Hudobni hlapec! ves dolg sem ti odpustil, ker si me prosil; ali nisi bil torej tudi ti dolžan usmiliti se svojega tovariša, kakor sem se usmilil jaz tebe?‘ In gospodar njegov se ujezi in ga izroči trinogom, dokler ne poplača vsega, kar mu je bil dolžan. Tako bo storil tudi moj nebeški Oče vam, ako ne odpustite vsakateri svojemu bratu iz svojih src.›

§ 50. Trdosrčni Samarijani. Omahljivci.

1.) Približal se je judovski praznik šotorov, in Jezus se nameri s svojimi učenci v Jeruzalem. Pošlje pa poslanca v neko samarijsko selo, da mu pripravijo prenočišče. Ali Samarijani ga niso hoteli vzprejeti, ker so videli, da gre v Jeruzalem. Ko to vidita njegova učenca Jakop in Janez, pravita: ‚Gospod, hočeš li, da rečeva, naj pade ogenj z neba in jih potrebi?‘ Jezus pa se obrne in ju posvari, rekoč: ‚Ne vesta, kakšnega duha sta (t. j. ne vesta, kateri duh vaju naganja. Mislita, da vaju naganja duh božji, pa vaju vodi le človeški duh maščevanja in nepotrpežljivosti). Sin človekov ni prišel duš pogubljat, ampak reševat.› In šli so v drugo mesto.

2.) Prigodilo se je pa, ko so šli po poti, da mu reče nekdo: ‚Za teboj bom hodil, kamorkoli pojdeš.› Jezus mu odgovori: ‚Lisice imajo brloge, in ptice izpod neba gnezda: Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.› Rekel pa je drugemu: ‚Hodi za menoj!› Ta pa odgovori: ‚Gospod, dovoli mi, da prej odidem in pokopljem svojega očeta.› Ali Jezus mu reče: ‚Pusti, naj mrlič (duhovno mrtvi) pokopavajo svoje mrlič; ti pa pojdi in oznanjaj kraljestvo božje!› Zopet drugi pa reče: ‚Za teboj pojdem, Gospod, ali dovoli mi, da se poprej poslovim od svojih domačih.› In Jezus mu odgovori: ‚Nihče, ki prime za plug, pa se nazaj ozira, ni pripraven za kraljestvo božje.›

§ 51. Jezus razpošlje dva in sedemdeset učencev.

Izvolil pa je Gospod razun dvanajsterih apostolov še drugih dva in sedemdeset učencev in jih je poslal pred seboj po dva in dva v vsako mesto in kraj, kamor je imel sam priti, da so se

urili v oznanjevanju besede božje. Na pot jim je dal podobnih naukov, kakor poprej apostolom (prim. § 39). Dostavil pa je še besede: «Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri me je poslal.»

In radostno so se vrnili dvainsedemdeseteri, govoreč: «Gospod! tudi hudobni duhovi so nam pokorni v tvojem imenu.» Jezus pa jim je rekel: «Videl sem satana, da je padel z neba kakor blisk. Ali zaradi tega se ne radujete, da so vam pokorni hudobni duhovi; veselite se pa, da so vaša imena zapisana v nebesih.»

Tisto uro se je razveselil Jezus v svetem Duhu in je rekel: «Zahvaljujem te, Oče, Gospod nebes in zemlje! da si to prikril modrim in razumnim, nedorastlim pa razodel.» In obrnivši se posebej k učencem, reče: «Blagor očem, katere vidijo, kar vi vidite. Ker povem vam, da je veliko prorokov in kraljev želelo videti, kar vi vidite, pa niso videli, in slišati, kar vi slišate, pa niso slišali. Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas poživim. Vzemite nase moj jarem in učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponižen: in našli bodete pokoj svojim dušam. Moj jarem je sladak in moje breme je lahko.»

§ 52. Zapoved ljubezni. Usmiljeni Samarijan.

Neki učenik postave je stopil k Jezusu, da bi ga izkušal, rekoč: «Učenik, kaj naj storim, da zadobim večno življenje?» Jezus ga vpraša: «Kaj je pisano v postavi? Kako bereš?» Odgovori: «Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje moči in iz vse svoje misli, — in svojega bližnjega kakor samega sebe.» Jezus mu na to odvrne: «Prav si odgovoril; to stori in boš živel!»

Oni pa, hoteč samega sebe opravičiti, reče Jezusu: «Kdo pa je moj bližnji?» Jezus mu odgovori, rekoč: «Neki človek je šel iz Jeruzalema v Jeriho in je padel med razbojnike, ki so ga slekli, ranili in pustili na pol mrtvega. Po naključji pa gre neki duhovnik po tej poti, ga vidi in gre mimo. Potem pride levit. Tudi on ga vidi in gre mimo. Neki popoten Samarijan pa pride do njega, in ko ga ugleda, smili se mu v srce. Pristopi k njemu, vlije mu v rane olja in vina in mu jih obveže; potem ga vzdigne, posadi ga na svoje živinče ter ga pripelje v gostilnico in zanj poskrbi. Odhajajoč drugi dan vzame dva denarja, dá ju

gostilničarju in reče: «Skrbi zanj, in kolikor več potrosiš, povrnem ti, ko se vrnem. Kdo torej teh treh se ti zdi, da je bil bližnji onemu, ki je padel med razbojnike?» Učenik odgovori: «Ta, kateri se ga je usmilil.» In Jezus mu reče: «Pojdi in stori tudi ti tako!»

§ 53. Marija in Marta.

Ko je Jezus šel dalje proti Jeruzalemu, prišel je v vas Betanijo. Neka žena, Marta po imenu, ga je vzprejela v svojo hišo. Imela pa je sestro, ki se je imenovala Marija. Marija je, sedeč pri nogah Jezusovih, poslušala njegovo besedo. Marta pa si je dajala mnogo opraviti s postrežbo. Pristopi torej in reče: «Gospod, kaj ti ni mar, da me pušča sestra samo streči? Reci jej torej, naj mi pomaga!» Gospod jej odgovori: «Marta, Marta! skrbna si in si mnogo prizadevaš; ali le jedno je potrebno. Marija si je izvolila najboljši del, kateri jej ne bo odvzet.»

§ 54. Jezus na šotorskem prazniku.

O šotorskem prazniku (po naše o drugi polovici meseca septembra) je prišel Jezus četrty dan¹ v tempelj in se tu opravičeval v daljšem govoru, da je bil v drugi veliki noči sobotni dan ozdravil 38letnega bolnika v kopeli Bethesdi. (Prim. § 25.) — Osmi dan, o priliki slovesne procesije, v kateri so nosili v tempelj vodo iz vrelca siloaškega, pa je klical Jezus: «Če je kdo žejen, naj pride k meni in pije. Kdor v me veruje, potekó, kakor pravi pismo, potoki žive vode iz njegovega osrčja.» To je rekel o Duhu, katerega so imeli prejeti vanj verujoči: kajti svetega Duha še ni bilo, ker še Jezus ni bil poveličan.

Prvi dan po prazniku je šel Jezus zopet v tempelj in je govoril tako-le: «Jaz sem luč sveta; kdor gre za menoj, ne bo hodil po temi, temveč imel bo luč življenja . . . Ako ostanete v mojej besedi, boste zares moji učenci in spoznali bodete resnico, in resnica vas bo osvobodila (grešne sužnosti) . . . Vsak, kdor dela greh, je suženj grehu. . . Kdo izmed vas me bo greha prepričal? Če pa resnico govorim, zakaj mi ne verujete? Kdor je od Boga, posluša besedo božjo; zato je vi ne poslušate, ker niste od Boga.» Judje pa odgovoré in mu rekó: «Ali ne pravimo prav, da si

¹ Šotorski praznik so praznovali osem dnuj.

Samarijan in da imaš hudobnega duha?» Jezus odvrne: «Jaz nimam hudobnega duha, ampak spoštujem svojega Očeta, vi pa ste mi čast odvzeli. Toda jaz ne iščem svoje časti; je, kateri jo išče in sodi. Resnično, resnično vam povem, ako kdo dopolni mojo besedo, ne bo videl smrti vekomaj.» Rekó mu torej Judje: «Sedaj smo spoznali, da imaš hudobnega duha. Abraham je umrl in proroki, a ti praviš: Ako kdo dopolni mojo besedo, ne bo okusil smrti vekomaj. Kaj si nemara ti večji od našega očeta Abrahama, ki je umrl? Tudi proroki so umrli: koga sam sebe delaš?» Jezus odgovori: «Če jaz častim samega sebe, moja čast nič ni; moj Oče je, kateri me časti, o komer vi pravite, da je vaš Bog. Pa ga ne poznate, a jaz ga poznam. In ako rečem, da ga ne poznam, sem lažnik, kakor vi; ali poznam ga in njegovo besedo izpolnjujem. Abraham, vaš oče, se je oveselil, ko je videl (bivajoč pred peklom) dan mojega rojstva in javnega delovanja.» Judje so mu tedaj rekli: «Petdeset let še nimaš in si videl Abrahama?» Jezus jim odgovori: «Predno je bil Abraham, sem jaz.» Tedaj zgrabijo kamenje, da bi vanj lučali. Jezus pa se je skril in je šel iz templja.

§ 55. Sleporojenec.

Iz templja gredé ugleda Jezus človeka, kateri je bil od rojstva slep. Učenci ga vprašajo: «Rabi, kdo je grešil, ali on ali njegova roditelja, da je slep rojen?» Jezus jim odgovori: «Ne ta ni grešil, ne roditelja njegova, nego da se razodenejo dela božja nad njim.» Ko to izreče, pljune na tla in napravi blato in pomaže z blatom slepcu oči, rekoč: «Pojdi, umij se v kopeli siloaški!» Šel je in se umil in izpregledal.

A sosedje in kateri so ga poprej videli, da je slep, so govorili: «Ali ni ta tisti, ki je sedeval in vbogajme prosil?» Nekateri so rekli: «On je»; drugi pa: «Samo podoben mu je.» On pa je dejal: «Jaz sem.» Tedaj ga vprašajo: «Kako so se ti odprle oči?» In jim je povedal. Tisti dan pa je bila sobota.

Peljejo ga torej pred veliki zbor, da bi tam pričal zoper Jezusa. Nekateri izmed zbornikov so rekli: «Ta človek ni od Boga, ker ne posvečuje sobote.» Drugi pa so rekli: «Kako more grešen človek delati take čudeže?» In bil je razpor med njimi. Farizeji pa zopet vprašajo sleporojenca: «Kaj praviš o njem, kateri ti je oči odprl?» Odgovori jim: «Prorok je.»

Judje pa sleporojencu niso verjeli, da je bil slep in da je izpregledal. Pokličejo torej njegova roditelja ter ju vprašajo: «Je li ta vaš sin? Ali je bil res slep rojen? Kako pa je izpregledal?» Roditelja jim odgovorita: «Veva, da je ta najin sin in da je bil slep rojen; kako pa je izpregledal, ne veva: ali kdo mu je odprl oči, ne veva. Njega vprašajte, zadosti je star, sam naj govori o sebi.» To sta pa rekla, ker sta se bala zbornikov, zakaj dogovorili so se že, da izobčijo iz shodnice vsakega, ki pripozna Jezusa za Odrešenika.

Farizeji še drugič pošljejo po sleporojenca in mu rečejo: «Kako ti je odprl oči?» Odgovori: «Povedal sem vam že; zakaj hočete še jedenkrat slišati? Ali hočete tudi vi postati njegovi učenci?» Tedaj so ga kleli in rekli: «Ti bodi njegov učenec! Mi pa smo učenci Mozesovi; vemo namreč, da je z Mozesom govoril Bog, za tega pa ne vemo, odkod je.» Sleporojenec jim odvrne: «To je čudno, da vi ne veste, odkod je, pa je vendar meni oči odprl. Kar svet stoji, ni se slišalo, da bi bil kdo sleporojencu odprl oči. Ako ta ne bi bil od Boga, ne bi mogel ničesar storiti.» Odgovore mu, rekoč: «V grehah si rojen ves, pa boš ti nas učil?» In so ga izobčili.

Ko je Jezus to slišal in ga srečal, mu je rekel: «Veruješ li v Sina božjega?» Odgovori: «Gospod! kdo je, da verujem vanj?» Jezus reče: «Videl si ga, in kateri govori s teboj, ta je.» Tedaj izpove: «Gospod, verujem.» In je predenj padel in ga molil.

§ 56. Dobri pastir.

Farizeji so sleporojenca izobčili iz shodnice. S tem so se pokazali kot slabi pastirji ali vodniki ljudstva. Prav ta dogodek pa je porabil Jezus, da je povedal farizejem priliko o dobrem pastirju, v katerej uči, da farizeji niso in ne morejo biti vodniki judovskega ljudstva.

«Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir da svoje življenje za svoje ovce. Najemnik pa in kdor ni pastir, ki niso ovce njegove, vidi volka, da gre, pa popusti ovce in beži: in volk zgrabi in razpodi ovce. Najemnik pa beži, ker je najemnik in mu ni mar za ovce. Jaz sem dobri pastir in poznam svoje in moje poznajo mene, kakor pozna mene Oče in jaz poznam Očeta in dam svoje življenje za svoje ovce. Tudi drugih ovac imam, katere niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati, in poslušale bodo moj glas, in bo en hlev in en pastir.»

§ 57. Oče naš. Nadležni prijatelj.

Po teh dogodkih je zapustil Jezus Jeruzalem in se mudil do praznika templjevega posvečenja (§ 60) v Judeji po raznih krajih. Nekoč je molil — kakor pravi ustno izročilo — na Oljiski gori. A ko je nehal, reče mu jeden njegovih učencev: «Gospod, uči nas moliti, kakor je tudi Janez učil svoje učence.» In Jezus jim reče: «Kedar molite, recite:

Oče naš, kateri si v nebesih! Posvečeno bodi tvoje ime! Pridi k nam tvoje kraljestvo! Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji! Daj nam danes naš vsakdanji kruh! In odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpustčamo svojim dolžnikom! In ne vpelji nas v izkušnjava, temveč reši nas hudega! Amen!»

Jezus pristavi: «Ko bi kdo izmed vas imel prijatelja in bi k njemu šel o polnoči ter bi rekel: Prijatelj! posodi mi tri hlebe, ker je moj prijatelj prišel s pota k meni, pa nimam kaj predenj položiti, in bi mu oni znotraj odgovoril: Ne delaj mi nadleže, duri so že zaprte in moji otroci so z menoj v hramu, ne morem vstati in ti dati; in ako oni le še trka, povem vam: če bi tudi ne vstal in mu ne dal zato, ker je njegov prijatelj, vstal bo vendar radi njegove nadležnosti in mu dal, kolikor potrebuje. In jaz vam pravim: Prositate, in se vam bo dalo, iščite, in boste našli, trkajte, in se vam bo odprlo. Zakaj sleherni, kateri prosi, prejme, kdor išče, najde, in kdor trka, se mu odpre. — Kdo izmed vas prosi očeta kruha, pa mu bo dal kamen? Ali ribe, da mu bo mesto ribe dal kačo? Ali če prosi jajca, da mu bo dal škorpijona? Četorej vi, ki ste hudobni, veste dajati dobre darove svojim otrokom, koliko bolj bo dal Oče nebeški dobrega duha tem, kateri ga prosijo!»

§ 58. Jezus svari pred lakomnostjo in opominja k čuječnosti.

Nekdo izmed ljudstva je rekel Jezusu: «Učenik, reci mojemu bratu, naj deli z menoj dedščino.» On pa mu odvrne: «Človek! kdo me je postavil za sodnika ali delivca mej vama?» Potem reče navzočim: «Varujte se lakomnosti, zakaj nihče ne živi ob obilnosti svojega imetja.» In povedal jim je to-le priliko: «Nekega bogatega človeka polje je rodilo obilo sadu. In mislil je sam pri

sebi: Kaj bom storil, ker nimam, kamor bi spravil svoje pridelke? In je rekel: To bom storil: podrl bom svoje žitnice in naredil bom večje in spravil bom tu vse svoje pridelke in svoje blago. In porečem svojej duši: Duša! veliko blaga imaš za mnogo let; počivaj, jej, pij, veseli se! Bog pa mu je rekel: Neumnež, to noč bom terjal tvojo dušo od tebe; kar si pa spravil, čegavo bo? — Tako je s tem, kateri si bogastvo nabira in ni bogat v Bogu.»

In rekel je svojim učencem: «Zato vam povem, ne skrbite za svoje življenje, kaj boste jedli, tudi ne za telo, kaj boste oblačili. Življenje je več kakor jed, in telo več kakor oblačilo. Poglejte krokarje, ki ne sejejo in ne žanjejo, ki nimajo ne shrambe ne žitnice, in Bog jih živi; koliko več ste vi od onih! Kdo izmed vas pa more primakniti s svojo skrbjo k svoji postavi le komolec? Če torej tudi najmanjšega ne morete, čemu skrbite za drugo? Poglejte lilije, kako rastejo; ne delajo in ne predejo; pa vam povem: tudi Salomon v vsej svojej slavi ni bil oblečen, kakor teh jedna. Če pa Bog tako oblači travo na polji, katera danes stoji, jutri pa se vrže v peč, koliko bolj vas, maloverniki? Tudi nikar ne vprašajte, kaj boste jedli ali kaj pili, in ne gonite svojih skrbi previsoko. Vsega tega iščejo pogani: vaš Oče pa vé, da tega potrebujete. Zato iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo privrženo.»

«Ne bojte se, majhna čreda! kajti volja vašega Očeta je, dati vam kraljestvo. — Naj so vaša ledja opasana in luči prižgane v vaših rokah, in vi podobni ljudem čakajočim svojega gospoda, kedar se vrača z ženitnine, da mu hitro odpró, ko pride in potrka. Blagor tistim hlapcem, katere najde čuječe, kedar pride gospod. — To pa veste, da ko bi vedel hišni oče, katero uro pride tat, čul bi gotovo in ne dal podkopati svoje hiše. Zato bodite tudi vi pripravljeni, kajti ob uri, ko se vam ne zdi, pride Sin človekov.»

§ 59. Prilika o nerodovitni smokvi.

«Imel je nekdo smokvo vsajeno v svojem vinogradu; in prišel je iskat sadu na njej in ga ni našel. Rekel pa je gorniku: Glej, tri leta hodim iskat sadu na tej smokvi in ga ne najdem. Posekaj jo torej; čemu še prostor jemlje? On pa je odgovoril in mu rekel: Gospod, pusti jo še to leto, da jo okopljem in z gnojem ospem, če morda obrodi sad; če pa ne, posekaš jo potem.»

Ta prilika nam prelepo kaže božje usmiljenje in pravičnost nad judovskim ljudstvom. Že tretje leto obdeluje nebeški vinogradnik — Kristus — smokvo — judovsko ljudstvo, a brez uspeha. Ker še čas, katerega si je izgovoril vinogradnik, t. j. čas po smrti Jezusovi, Judov ni poboljšal, «posekano» je bilo drevo; — porušili so sovražniki mesto Jeruzalem (l. 70. po Kr.), ljudstvo pa se je razkropilo po vsem svetu.

§ 60. Jezus na prazniku templjevega posvečenja.

O prazniku templjevega posvečenja¹ je prišel Jezus zopet v Jeruzalem. Judje ga v templju obstopijo ter mu rekó: «Doklej nas pustiš v nejasnosti gledé sebe? Če si ti Kristus, povej nam naravnost!» Jezus jim odgovori: «Povedal sem vam, pa ne verujete. Dela, katera jaz delam v imenu svojega Očeta, ta pričajo o meni. Jaz in Oče sva jedno.» Tedaj so zgrabili Judje kamenje, da bi ga kamenjali kot bogokletnika, ker se je imenoval «jedno» z Očetom. Jezus pa jim odgovori: «Veliko dobrih del (čudežev) sem vam pokazal od svojega Očeta, radi katerega teh del me hočete kamenjati?» Judje mu odvrnejo: «Za dobro delo te ne bomo kamenjali, ampak za bogokletstvo, in ker se ti, ki si človek, delaš Boga.» Jezus pa jim odgovori: «Ako ne delam del svojega Očeta, nikar mi ne verjemite. Ako jih pa delam, in ako meni nočete verjeti, verjemite vsaj delom, da spoznate in verujete, da je Oče v meni in jaz v Očetu.» In zopet so ga hoteli prijeti; ali izmakne se jim iz rok in odide onkraj Jordana v pokrajino Perejsko, v one kraje, kjer je najprvo krščeval Janez Krstnik.

§ 61. V hiši farizejevi.

[1. Vodeničnik v soboto ozdravljen.] Neko soboto je bil povabljen Jezus v hišo jednega farizejskih starejšin na obed; in pazili so nanj. In glej! neki vodeničnik je bil pred njim. Jezus vpraša učenike postave in farizeje: «Ali se sme v soboto zdraviti?» Oni pa umolknejo. In ga je prijel, ozdravil in izpustil. In odgovarjajoč jim, reče: «Komu od vas bo padel osel ali vol v vodnjak in ga ne izvleče sobotni dan?» In niso mu mogli na to odgovoriti.

¹ Praznik templjevega posvečenja je ustanovil Juda Makabejec v drugem stoletju pred Kristusom, ko je izmetal iz templja mališke oltarje, ki jih je bil siloma vanj postavil sirski kralj Antijoh Epifan. Praznovali so ga jako slovesno koncem meseca novembra; prižigali so luči po hišah in razsvetljevali templj.

[2. Kako se je vesti pri gostijah?] Povedal pa je tudi povablencem priliko, opazivši, kako izbirajo prve prostore; rekel jim je: «Kedar te kdo povabi na svatovščino, ne sedaj na prvi prostor, da, ko bi bil mej povabljenimi kdo častitljivejši od tebe, ne pride ta, kateri je povabil tebe in njega, in ti ne poreče: Umakni se temu, in se takrat ne začneš s sramoto presedati na zadnji prostor. Ampak, ko si povabljen in prideš, sedi na zadnji prostor, da ti ta, ki te je povabil, kedar pride, poreče: Prijatelj, pomakni se više! Tedaj ti bo čast pred tistimi, kateri s teboj sedé. Zakaj vsak, kateri se povišuje, bo ponižan, in kdor se ponižuje, bo povišan.»

[3. Prilika o veliki večerji.] Povedal jim je tudi to priliko: «Neki človek je napravil veliko večerjo in jih je povabil mnogo. In je poslal svojega hlapca ob uri večerje povedat povablencem naj pridejo, ker je že vse pripravljeno! In vsi zaporedoma se jamejo izgovarjati. Prvi mu reče: ‚Pristavo sem kupil in moram iti, da jo ogledam; prosim te, imej me izgovorjenega!‘ A drugi pravi: ‚Pet jarmov volov sem kupil in jih grem poskusit; prosim te, imej me izgovorjenega!‘ Zopet drugi pa: ‚Oženil sem se in zato ne morem priti!‘ In hlapec se je vrnil in sporočil to svojemu gospodu. Tedaj se je gospod razsrdil in rekel hlapcu: ‚Pojdi naglo na razpotja in mestne ulice in pripelji siromakov, polomljencev, hromcev in slepcev.‘ In hlapec reče: ‚Gospod, zgodilo se je, kakor si ukazal, in še je prostora.‘ In gospodar reče hlapcu: ‚Pojdi na pota in prelaze in pri-moraj jih, naj vstopijo, da se napolni hiša moja. Povem vam pa, da ne okusi moje večerje nobeden onih mož, ki so bili povabljeni.‘

«Človek» (gospodar), ki je bil napravil veliko večerjo, pomenja v tej priliki Boga. «Večerja» je Cerkev Kristusova. «Hlapec» nam znači apostole in učence. Prvi povabljeni so bili Judje; ker pa niso hoteli vstopiti, poklicani so bili Samarijani in pogani.

§ 62. Prilika o izgubljeni ovci in o izgubljenem denarju.

Mitarji in grešniki so se približali Jezusu, da bi ga poslušali. Farizeji in pismarji pa so godrnjali, rekoč: «Ta vzprejema greš-nike in je ž njimi.» On pa jim je povedal ti-le priliki:

1.) «Kdo izmed vas, imajoč sto ovac, če jedno od njih izgubi, ne pusti devet in devetdeseterih v puščavi, in ne gre za izgubljeno, dokler je ne najde? In ko jo najde, zadene jo vesel na svoje rame, in ko pride domov, skliče prijatelje in sosede, govoreč jim:

,Veselite se z menoj! zakaj našel sem ovco, katera se je bila izgubila.' Povem vam, da prav tako bo v nebesih večje veselje nad jednim grešnikom, kateri se izpokori, kakor nad devet in devetdeseterimi pravičniki, ki ne potrebujejo pokore.

2.) «Katera žena, imajoča deset denarjev, ako jednega izgubi, ne prižge luči in ne pomete hiše in ne išče skrbno, dokler ga ne najde? In kedar ga je našla, skliče prijateljice in sosede, govoreč: ,Veselite se z menoj! kajti našla sem denar, katerega sem bila izgubila.' Tako vam povem, bo med angeli božjimi veselje nad jednim grešnikom, ki se izpokori.»

Priliki nam kažeta neskončno usmiljenje in ljubezen božjo do grešnika, pa tudi veliko vrednost človeške duše.

§ 63. Prilika o izgubljenem sinu.

Neki človek je imel dva sina. Mlajši reče: «Oče, daj mi pristojni del premoženja!» In oče jima je razdelil imetje. Malo dnij potlej pobere mlajši sin vse in odpotuje v daljnjo deželo. Tod raztrosi vse imetje z razuzdanim življenjem. Ko je bil vse potratil, nastala je v deželi huda lakota, in on jame stradati. Tedaj gre in se pridruži nekemu meščanu tiste dežele; ta ga pošlje na svojo pristavo svinje past. Tu je želel, da bi napolnil svoj trebuh z luščinami, katere so svinje jedle; a nihče mu jih ni dal.

Tedaj je šel sam v sé in je rekel: «Koliko najemnikov v hiši mojega očeta ima obilo kruha, jaz pa tukaj lakote ginem. Vzdignil se bom ter pojdem k svojemu očetu in mu porečem: Oče, grešil sem zoper nebo in zoper tebe. Nisem več vreden, da bi se imenoval tvoj sin; naredi me za jednega svojih najemnikov.» In vzdignil se je in šel k svojemu očetu.

A ko je bil še daleč, ugleda ga njegov oče: milo se mu stori, teče mu naproti, oklene se ga okoli vratu ter ga poljublja. Sin pa mu reče: «Oče, grešil sem zoper nebo in zoper tebe; nisem več vreden, da bi se imenoval tvoj sin.» Oče pa reče svojim hlapcem: «Hitro prinesite najlepše oblačilo in oblecite ga in dajte mu prstan na roko in obutalo na noge in pripeljite pitano tele in je zakoljite, in jedli bomo in se gostili. Zakaj ta moj sin je bil mrtev in je oživel; in izgubljen je bil in se je našel.» In začno se veseliti.

Starejši sin pa je bil na polju. Ko se gredoč približa hiši, zasliši petje in vrisk. Brž pokliče jednega izmed hlapcev ter ga

vpraša, kaj bi to bilo. Ta mu odgovori: «Tvoj brat je prišel, in tvoj oče je zaklal pitano tele, ker ga je vzprejel zopet zdravega.» Tedaj se je ujezil starejši brat in ni hotel v hišo iti. Oče pride ven in ga jame prositi. Sin pa reče očetu: «Glej, toliko let ti služim in nikoli nisem prelomil tvoje zapovedi, a še nikdar mi nisi dal kozliča, da bi se bil gostil s svojimi prijatelji. Ko je pa prišel ta tvoj sin, ki je tvoje imetje zapravil, zaklal si mu pitano tele.» Oče mu odgovori: «Sin, ti si vsegdar z menoj, in vse moje je tvoje. Treba pa se je bilo veseliti in radovati, ker je bil ta tvoj brat mrtev in je oživel, in izgubljen je bil, pa se je našel.»

Tudi ta prilika Jezusova nam kaže neskončno usmiljenje božje do grešnika; uči nas tudi, kaj nam je storiti, da nam Bog grehe odpusti.

§ 64. Prilika o krivičnem hišniku.

Neki bogat človek je imel hišnika, in tega so bili ovadili, da mu razsiplje imetje. Pokliče ga in mu reče: «Kaj slišim o tebi? Daj račun o svojem hiševanju, ker ne boš mogel dalje hiševati.» Hišnik pa je rekel sam pri sebi: «Kaj naj storim, ko mi moj gospodar odvzame hiševanje? Kopati ne morem, prositi me je sram. Vem, kaj bom storil, da me vzprejmejo v svoje hiše, kedar bom odstavljen od hiševanja.» Kar pokliče vsakega posameznega dolžnika svojega gospodarja ter reče prvemu: «Koliko dolguješ mojemu gospodarju?» On pa dé: «Sto vrčev olja.» In mu reče: «Vzemi svoje pismo, sedi hitro in zapiši petdeset.» Potem pravi drugemu: «Ti pa, koliko si dolžan?» Odgovori: «Sto korcev pšenice.» In mu veli: «Vzemi svoje pismo in zapiši osemdeset.» In gospod je pohvalil krivičnega hlapca, da je pametno ravnal; zakaj otroci tega sveta so modrejši v svojem rodu (t. j. v časnih, posvetnih rečeh) od otrok svetlobe. — Tudi jaz vam pravim — sklene Jezus — delajte si prijateljev s krivičnim mamonom, da vas, kedar obnemorete, vzprejmó v večna stanovališča.

«Bogat človek» pomenja v tej priliki Boga, «hišnik» človeka, «imetje» pa posvetno bogastvo. Kristus ne hvali delovanja hišnikovega samega na sebi, kajti bilo je krivično; hvali pa njegovo previdnost, češ, kakor si je hišnik zagotovil bodočnost z imetjem svojega gospodarja, tako naj si pridobi kristijan večno življenje z bogastvom, katero mu je Bog izročil.

§ 65. Prilika o bogatinu in ubogem Lazarju.

Bil je neki bogat mož, ki se je oblačil v škrlat in tenčico in se je vsak dan imenitno gostil. Bil je pa tudi neki ubožec, Lazar po imenu, kateri je ležal pred njegovimi vrati poln ran. Želel se je nasititi z drobtinami, ki so padale z bogatinove mize; ali nihče mu jih ni dal. ^{ke celo} Ke psi so hodili lizat njegove rane. Zgodi se pa, da ubožec umre, in odnesó ga angeli v naročje Abrahamovo. Umrl pa je tudi bogatin in je bil pokopan v peklu. Ko je v trpljenju povzdignil svoje oči, ugledal je od daleč Abrahama in Lazarja v njegovem naročju. Tedaj je vpil in rekel: «Oče Abraham, usmili se me in pošlji Lazarja, naj omoči konec svojega prsta v vodo in mi ohladi jezik, ker silno trpim v tem plamenu.» Abraham pa odgovori: «Sin, pomisli, da si prejel dobro v svojem življenju, Lazar pa hudo; sedaj je ta oveseljen, ti pa trpiš. In vrh vsega tega je postavljen med nami in vami velik prepad, da, kateri hočejo priti odtod k vam, ne morejo, in tudi ne od ondod sem priti.»

Bogatin nato reče: «Prosim te torej, oče, pošlji Lazarja vsaj v hišo mojega očeta; pet bratov namreč imam; naj jim pove, kako je v peklu, da ne pridejo tudi oni na ta kraj trpljenja.» Veli mu Abraham: «Mozesa imajo in proroke, naj jih poslušajo!» Bogatin reče: «Ne, oče Abraham, temveč če kdo od mrtvih pride k njim, bodo se izpokorili.» Abraham pa mu odvrne: «Ako ne poslušajo Mozesa in prorokov, ne bodo verovali, če tudi kdo od mrtvih vstane.»

Ta prilika nas uči, da vzprejme človek popolno povračilo za svoje delovanje šele v bodočem življenju po smrti.

§ 66. Jezus obudi Lazarja.

Marijin in Martin brat Lazar je v Betaniji hudo obolel. Sestri torej pošljeta do Jezusa in mu sporočita: «Gospod, glej, ta, ki ga ljubiš, je bolan.» Ko pa Jezus to sliši, reče: «Ta bolezen ni za smrt, marveč v slavo božjo, da se Sin božji po njej povelicha.» Po dveh dneh pa je rekel svojim učencem: «Pojdimo v Betanijo! Lazar, naš prijatelj, spi; grem pa, da ga vzbudim.» Tedaj mu rekó učenci: «Gospod, ako spi, bo ozdravel.» Menili so namreč, da govori Jezus o navadnem spanju. Tedaj jim razločno pove: «Lazar je umrl, in radujem se radi vas, da nisem bil tam, da boste verovali; pa pojdemo k njemu!»

Ko je Jezus tje prišel, ležal je Lazar že štiri dni v grobu. Judje so namreč pokopavali svoje mrlične, odkar so se povrnili iz babilonske sužnosti, precej po smrti. Sestri sta bili silno žalostni; mnogo Judov ji je prišlo tolažit. Ko Marta sliši, da se bliža Jezus, teče mu naproti. Marija pa je doma sedela. Marta tedaj pravi Jezusu: «Gospod, ako bi bil ti tukaj, brat moj ne bi bil umrl. A tudi sedaj vem, da ti bode Bog dal, karkoli boš prosil. Jezus jej reče: «Tvoj brat bo vstal.» Marta mu odgovori: «Vem, da bo vstal ob vstajenju poslednji dan.» Nato Jezus: «Jaz sem vstajenje in življenje; kdor v me veruje, bode živel, če tudi umrè. In vsak, kdor živi in v me veruje, ne bo umrl vekomaj. Veruješ li to?» Ona mu reče: «Da, Gospod, verujem, da si ti Kristus, Sin božji, ki je prišel na svet.»

Izgovorivši te besede, odide in pokliče skrivaj sestro Marijo, rekoč: «Učenik je tukaj in te kliče.» Marija hitro vstane in gré k Jezusu, Ko so pa videli Judje, ki so bili ž njo v hiši in so jo tolažili, da je Marija hitro vstala, šli so za njo, rekoč: «Na grob gre, da bo tam jokala.» Ko je tedaj Marija prišla k Jezusu, padla mu je k nogam in jokaje rekla: «Gospod, ko bi bil ti tukaj, moj brat ne bi bil umrl.» Tudi Judje, ki so bili ž njo prišli, so jokali. Ko jih Jezus vidi, zgrozi se v duhu, užali se in reče: «Kam ste ga položili?» Rekoč mu: «Gospod, pojdi in poglej!» Jezus se zajoka. Judje so tedaj govorili: «Glejte, kako ga je ljubil!»

Jezus stopi k grobu. Bila je votlina, in kamen je bil položen pred njo. Zato reče: «Odvalite kamen!» Marta pa mu pravi: «Gospod, že diši; zakaj štiri dni že leži.» A Jezus jej reče: «Ali ti nisem povedal, da boš videla slavo božjo, če boš verovala?» Tedaj odmaknejo kamen, kjer je ležal mrtvec. Jezus pa povzdigne oči kvišku in reče: «Oče, zahvaljujem te, da si me uslišal. Vedel sem, da me vselej uslišiš; toda radi ljudstva, ki okoli stoji, sem rekel, da verujejo, da si me ti poslal.» In ko je to izrekel, zaklical je z močnim glasom: «Lazar, pridi ven!» — In mrtvec pride ven s povoji povezan na rokah in nogah; obraz njegov pa je bil zakrit s prtom. In Jezus jim veli: «Razvežite ga in pustite, naj odide!»

Mnogo Judov, ki so videli Lazarjevo obujenje, verovalo je v Jezusa. A nekateri izmed njih odidejo k farizejem in jim povedó, kaj je Jezus storil. In veliki duhovniki in farizeji so poklicali zbor in so rekli: «Kaj nam je storiti, zakaj ta človek dela velike

čudeže. Če ga tako pustimo, verovali bodo vsi vanj, in prišli bodo Rimljani in vzeli nam bodo zemljo in narod.» Jeden pa izmed njih, Kajfa po imenu, ki je bil tisto leto veliki duhovnik, jim reče: «Vi nič ne veste in ne pomislite, da je boljše za vas, ako umrje jeden človek za ljudstvo, nego da bi poginil ves narod.» Tega pa ni rekel sam od sebe, temveč, ker je bil tisto leto veliki duhovnik, prorokoval je, da mora Jezus umreti za ves narod. Od tega dne so torej sklenili, da ga umore. Veliki duhovniki in farizeji pa so dali povelje, naj pove, če kdo izve, kje je Jezus, da ga zgrabijo. Zato pa ni več očitno hodil mej Judi, ampak je šel odtod v kraj blizu puščave (Judovske) v mesto, ki se imenuje Efrem. Tam je bival s svojimi učenci.

V. Zadnji dnevi Jezusovega delovanja.

§ 67. Deset gobavcev.

Bližal se je velikonočni praznik, in Jezus je krenil proti Jeruzalemu. Toda ne naravnost, hodil je po dolgem ovinku. Šel je namreč preko Samarije v Galilejo, odtod pa ob Jordanu skozi Perejo. Prestopivši reko je prišel v Jeriho in od ondod šest dnij pred veliko nočjo v Betanijo, odkoder je preko Betfage naslednjega dne jezdil slovesno v Jeruzalem.

Ko je Jezus hodil po sredi Samarije in Galileje, zgodilo se je, da ga, prišedšega v neko vas, sreča deset gobavih mož, ki so stali od daleč. In povzdignili so glas, rekoč: «Jezus, učenik, usmili se nas!» Ugledavši jih jim reče: «Pojdite, pokažite se duhovnikom!» In ko so šli, bili so očiščeni. Ko je pa jeden izmed njih videl, da je ozdravel, se je vrnil, hvaleč Boga z močnim glasom. Padel je na obraz pred Jezusove noge in ga je zahvalil. In ta je bil Samaritanec. Jezus reče: «Ali jih ni bilo deset očiščenih? Kje pa je onih devet? Nobeden se ni našel, da bi se bil vrnil in Bogu čast dal, kakor ta tujec.» In mu reče: «Vstani, pojdi! tvoja vera ti je pomogla.»

§ 68. Prilika o krivičnem sodniku, o farizeju in cestninarju.

1.) Povedal jim je pa tudi priliko, da je treba zmerom moliti in ne nehati, rekoč: Sodnik je bil v nekem mestu, ki se ni bal Boga, niti sramoval ljudij. Bila je pa v tistem mestu tudi neka vdova, ki je hodila k njemu, rekoč: «Stori mi pravico zoper mo-

jega nasprotnika!» In dolgo časa ni hotel. Potem pa je rekel sam pri sebi: «Če se tudi ne bojim Boga in ne sramujem ljudij, vendar bom storil vdovi pravico, ker mi dela nadlego, da naposled ne pride in mi v svoji nadležnosti ne stori celo sile.» Gospod pa je rekel: «Poslušajte, kaj pravi krivični sodnik! Ali Bog pa ne bo pravice storil svojim izvoljencem, ki vpijejo k njemu noč in dan, dasiravno jim odlaša? Povem vam, da jim kmalu stori pravico.»

2.) Nekaterim pa, ki so váse zaupali, da so pravični, a druge zaničevali, povedal je to-le priliko: Dva človeka sta šla v tempelj molit, jeden farizej, drugi cestninar. Farizej se vstopi in govori sam s seboj tako-le: «Bog, zahvalim te, da nisem kakor drugi ljudje, razbojniki, krivičniki, prešeštniki, ali tudi kakor ta cestninar. Postim se dvakrat na teden, desetino dajem od vsega, kar imam.» Cestninar pa je od daleč stal in še očij ni upal vzdigniti proti nebu, ampak trkal je na svoje prsi, rekoč: «Bog, bodi milostljiv meni grešniku!» Povem vam, ta je šel opravičen na svoj dom, oni pa ne; kajti vsak, kdor se povišuje, bo ponižan, kdor pa se ponižuje, bo povišan.»

V priliki o krivičnem sodniku nam kaže Jezus, da bodi naša molitev stanovitna; prilika o farizeju in cestninarju pa nas uči, da molimo vselej s ponižnim in s skesanim srcem.

§ 69. Jezus, prijatelj otrok. Bogati mladenič.

Nekoč so prinesle matere k Jezusu otročiče, naj bi roke nanje polagal in nad njimi molil. Ko so to videli učenci, so jim branili. A Jezus pokliče učence in jim reče: «Pustite otročiče, naj pridejo k meni, in ne branite jim, zakaj teh je kraljestvo božje. Resnično vam povem, kdorkoli ne vzprejme kraljestva božjega kakor otrok, ne pride vanje.» In objame jih, položi nanje roke in jih blagoslovi.

Ko pa je stopil Jezus na cesto, približal se mu je mladenič in pokleknivši pred njim ga je vprašal: «Dobri učenik, kaj naj storim, da dobim večno življenje?» Jezus mu reče: «Kaj me imenuješ dobrega? Nihče ni dober, razun jedinega Boga. Če pa hočeš v življenje iti, izpolnuj zapovedi!» Vpraša: «Katere?» Jezus odgovori: «Zapovedi znaš: ne prešeštvaj, ne ubijaj, ne kradi, ne pričaj po krivem, ne goljufaj, spoštuj očeta in mater in ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!» Mladenič odgovori: «Učenik, vse to sem izpolnjeval od svoje mladosti; česa mi je še treba?»

Sedaj ga Jezus ljubeznivo pogleda in mu reče: «Jednega ti je še treba: ako hočeš popoln biti, pojdi, prodaj karkoli imaš, in daj ubogim, in imel boš zaklad v nebesih, ter pridi, vzemi križ in hodi za menoj!» A mladenič se užalosti ter odide; bil je namreč silno bogat. Jezus pa je rekel svojim učencem: «Kako težko bodo prišli v kraljestvo božje, kateri imajo bogastvo! Lažje je namreč priti kameli skozi šivankino uho, nego bogatino v kraljestvo božje.» Nato mu rekó učenci: «Kdo se more potem izveličati?» On pa jim odgovori: «Kar je pri ljudeh nemogoče, mogoče je pri Bogu.»

§ 70. Prilika o delavcih v vinogradu.

Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, ki je zjutraj zgodaj šel najemat delavcev v svoj vinograd. In pogodivši se z njimi po «denarju» (krog ³⁰35 krajcarjev naše veljave) na dan, pošlje jih v svoj vinograd. In ko pride okoli tretje ure (ob devetih dopoldne), ugleda druge, da stoje na trgu brez dela. Reče jim: «Pojdite tudi vi v moj vinograd, in karkoli bo prav, vam bom dal.» Odidejo. Ko pride zopet ob šesti (opoldne) in deveti uri (ob treh popoldne), stori prav tako. Ko pa pride okoli jednajste ure (ob petih popoldne), najde druge, da stoje brez dela. In jim reče: «Kaj stojite tu ves dan brez dela?» Reko mu: «Ker nas ni nihče najel.» In jim veli: «Pojdite tudi vi v moj vinograd, in karkoli bo prav, boste prejeli.» || Ko se je pa zvečerilo, veli gospodar vinograda svojemu pristavniku: «Pokliči delavce in daj jim plačilo, pričenshi od zadnjih do prvih.» Prišli so torej tisti, kateri so bili najeti okoli jednajste ure, in so prejeli vsak po denarju. Ko pa pridejo prvi, mislijo, da bodo prejeli več, a tudi oni prejmo po denarju. Prejemši pa godrnjajo nad gospodarjem, rekoč: «Ti poslednji so delali jedno uro, in si jih storil nam jednake, ki smo prenašali težo dneva in vročino.» On pa odgovori in reče jednemu od njih: «Priatelj, ne delam ti krivice! Ali se nisi pogodil z menoj po denarju? Vzemi, kar si zaslužil, in pojdi! Hočem pa tudi temu poslednjemu dati, kolikor tebi. Ali mari ne smem storiti, kar hočem? Je li tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober? Tako bodo poslednji prvi, in prvi poslednji, zakaj mного jih je poklicanih, a malo izvoljenih.»

«Hišni gospodar» v tej priliki pomenja Boga, «vinograd» kraljestvo božje na zemlji, sveto Cerkev; «trg» znači svet, «delavci» človeški rod, «delavni dan» čas od stvarjenja do konca

sveta; razne ure pomenjajo razodetje božje v raznih dobah (1. ura prvotno razodetje, 3. ura razodetje po Noetu, 6. očaško razodetje, 9. razodetje božje po Mozesu, 11. Kristusovo razodetje); «denar» pomenja večno izveličanje. Judje so bili sicer prvi poklicani, a v Cerkvi Kristusovi zato nimajo nikakršne prednosti pred drugimi narodi.

Pri posamnikih pomenjajo razne ure razne dobe življenja, v katerih so poklicani v Cerkev Kristusovo: nekateri v detinski, drugi v mladeniški, tretji v moški dobi, četrti v starosti ali celo na smrtni postelji.

§ 71. Jezus prorokuje svoje trpljenje in smrt.

Salomina prošnja.

Jezus je krenil proti Jeruzalemu. Apostoli pa so se čudili (njegovi srčnosti) in so šli s strahom za njim, boječ se, da bi se mu ne pripetilo kaj hudega. Potoma pa vzame na stran dvanajstere ter jim jame praviti, kaj se mu ima zgoditi. «Glejte» — jim reče — «v Jeruzalem gremo in dopolnilo se bo vse, kar so proroki pisali o Sinu človekovem; izdan bo namreč velikim duhovnikom in pismarjem, in obsodili ga bodo na smrt in izročili nevernikom. In zasramovali ga bodo in bičali in pljuvali vanj in umorili ga bodo; a tretji dan bo vstal od smrti.» In oni niso ničesar umeli od tega, in ta beseda je bila skrita pred njimi in niso vedeli, kaj se jim je pravilo. +

Tedaj je pristopila k Jezusu mati Zebedejevih sinov (Saloma) ter ga je nekaj prosila, pokleknivši predenj. On pa jej reče: «Kaj hočeš?» Odgovori mu: «Reci, naj sedita ta dva moja sina (Jakop starejši in Janez) jeden tebi na desnici in jeden na levisi v tvojem kraljestvu.» Jezus pa odgovori: «Ne vesta, kaj prosita. Moreta li piti kelih, ki ga bom jaz pil?» Rečeta mu: «Moreva.» In jima dostavi: «Moj kelih bodeta sicer pila, ali da bi sedela na moji desnici ali levisi, ne morem jaz dati drugim, kakor katerim je pripravljeno od mojega Očeta.»

Ko so to slišali deseteri, — bili so nevoljni nad bratoma. A Jezus jim reče: «Kdor hoče biti prvi mej vami, bodi vam hlapec. Zakaj tudi Sin človekov ni prišel, da bi mu služili, nego da služi in svoje življenje dá v odrešenje za mnoge.»

§ 72. Slepec pri Jerihi. Zahej.

1.) Ko se je Jezus bližal Jerihi, sedel je slepec poleg pota, proseč vbogajme. In ko je slišal, da gre mimo množica, vpraševal je, kaj bi to bilo. Povedó mu: «Jezus Nazareški gre mimo.»

Zdajci slepec zavpije: «Jezus, Sin Davidov, usmili se me!» In mimogredoči so ga svarili, naj molči. On pa je še bolj vpil: «Sin Davidov, usmili se me!» Jezus obstane in ukaže, naj ga privedejo k njemu. Tedaj vpraša slepca: «Kaj hočeš, da ti storim?» On pa reče: «Gospod, da izpregledam.» In Jezus mu pravi: «Izpreglej! tvoja vera ti je pomogla.» In precej je izpregledal ter za njim šel in častil Boga. Vse ljudstvo pa, ki je to videlo, dajalo je hvalo Bogu.

2.) Jezus je šel skozi Jeriho. In glej! bil je mož, Zahej po imenu; ta je bil višji cestninarjev in bogat. Rad bi bil videl Jezusa, kakšen da je, a ni mogel zaradi ljudstva, ker je bil majhne postave. Tekel je torej naprej in zlezal na sikomoro,¹ ker je imel tod mimo iti. Prišedši na tisto mesto, ozre se Jezus gor, ugleda ga in mu reče: «Zahej, stopi hitro doli, kajti danes moram v tvoji hiši ostati!» In je hitro stopil doli in ga radostno vzprejel. Vsi pa, ki so to videli, so godrnjali, rekoč: «Pri grešnem človeku se je ustavil.» Zahej pa pristopi in reče Gospodu: «Glej, polovico svojega imetja dam ubogim, in če sem koga ogoljufal, povrnem četerno.» Jezus pa mu pristavi: «Danes je tej hiši došlo izveličanje, ker je tudi on sin Abrahamov. Sin človekov je namreč prišel iskat in izveličat, kar je bilo izgubljenega.»

Cvetna sobota.

§ 73. Marija mazili Jezusa.

Judovska velika noč je bila blizu. Mnogo jih je prišlo z dežele v Jeruzalem pred veliko nočjo, da bi se očistili. Iskali so Jezusa in v templju stoječ so mej seboj govorili: «Kaj se vam zdi, da ne pride na praznik?» — Veliki duhovniki in farizeji pa so dali povelje, naj pové, če kdo izve, kje da je, da ga zgrabijo.

Šest dni pred veliko nočjo pa je prišel Jezus v Betanijo, kjer je bil Lazar umrl, katerega je od smrti obudil. In napravili so mu večerjo. Marta je stregla, Lazar pa je bil med onimi, ki so ž njim sedeli za mizo. Marija pa vzame funt dragocenega olja iz stolčene narde, mazili noge Jezusove in jih otira s svojimi lasmi in hiša se je napolnila z mazilnim vonjem. Tedaj reče jeden njegovih učencev, Judež Iškarjot, kateri ga je izdal: «Zakaj se

¹ Drevo, katero ima murvam podobno listje in smokvam sličen sad; visoko je kakor naše lipe; rabijo je za drevorede.

ni prodalo to mazilo za tristo denarjev in dalo ubogim?» Rekel je pa to, ne da bi ga bila skrb ubogih, temveč ker je bil tat in je mošnje imel in je izmikal, kar se je vanjo metalo. Jezus pa reče: «Pustite jo, kaj jej delate skrbi? Dobro delo je storila nad menoj. Zakaj uboge imate zmerom mej seboj, mene pa nimate zmerom.»

Velika množica Judov je izvedela, da je tam. In so prišli, ne le zaradi Jezusa, ampak da bi videli Lazarja, katerega je bil obudil od mrtvih. Veliki duhovniki pa so se posvetovali, kako bi umorili tudi Lazarja, ker je zaradi njega mnogo Judov verovalo v Jezusa.

Cvetna nedelja.

10. nizan

(2. apr. 30)

§ 74. Jezus jezdi slovesno v Jeruzalem.

Drugi dan, ko so se bližali Jeruzalemu in dospeli do Betfage ob Oljiski gori, odposlal je Jezus dva učenca in jima rekel: «Pojdita v vas, ki vama je nasproti (Betfage), in precej, ko prideta noter, bodeta našla oslco privezano in poleg nje žrebe, na katerem še ni sedel noben človek; odvežita in privedita ji k meni. In če vaju kdo vpraša: Zakaj ji odvezujeta? recita mu: Ker ji Gospod potrebuje, in takoj ji bode pustil.»

Učenca odideta in storita, kakor jima je bil Jezus ukazal. Privedla sta žrebe k Jezusu, dejala čreznje svoja oblačila in posadila Jezusa nánje. Mnogo ljudstva je razprostiralo oblačila po poti, drugi pa so sekali vejice z dreves in jih stlali na pot.

Ko se je že približal vzhodu Oljiske gore, začne vsa množica učencev radostno Boga hvaliti z močnim glasom za vse čudeže, katere so videli. Trupe pa so spredaj in zadej vpile: «Hosana Sinu Davidovemu! Češčen, kateri prihaja v imenu Gospodovem! Hosana na višavah!»

Nekateri farizeji izmed množice pa so mu rekli: «Učenik, posvari svoje učence!» On pa jim odgovori: «Povem vam, če ti molče, vpili bodo kameni.»

Ko zagleda mesto, kateremu se bliža, razjoka se nad njim, rekoč: «Ko bi pač spoznalo tudi ti, vsaj ta svoj dan, kaj je za tvoj mir! A zdaj je skrito pred tvojimi očmi. Zakaj prišli bodo dnevi nad te, ko te bodo obdali sovražniki tvoji z nasipi in te bodo oblegali in stiskali od vseh strani. In v tla bodo poteptali

tebe in tvoje otroke v tebi, in ne kamena na kamenu ne bodo pustili v tebi, ker nisi spoznalo časa svojega obiskanja.»

In ko dospe v Jeruzalem, zgane se vse mesto, govoreč: «Kdo je ta?» Ljudstvo pa govori: «Ta je Jezus, prorok iz Nazareta v Galileji.» In v Jeruzalemu gre v tempelj in ogledavši vse, krene z dvanajsterimi v Betanijo, ker je bil že večer. Ondi je prenočil.

11. nisan

Veliki ponedeljek.

§ 75. Nerodovitna smokva. Jezus iznova očisti tempelj.

1.) Ko so drugo jutro šli iz Betanije, da bi se vrnili v mesto, bil je Jezus lačen. In ugledavši od daleč kraj pota smokvino drevo z listjem, gre, če bi morebiti na njem našel smokve, ki tačas dozorevajo. A ko je bil prišel tje, nič ni našel nego listje. In ogovoril je drevo, rekoč: «Na veke nikoli naj nihče ne jé od tebe sadu!» In njegovi učenci so ga slišali. Smokva pa se je kmalu posušila.

2.) Prišli so v Jeruzalem. Stopivši v tempelj, jame Jezus izganjati tiste, ki so prodajali in kupovali v templju, menjavcem prevrne mize in prodajavcem golobov stole in ne pusti, da bi kdo nosil posodo preko templja. Učil je: «Ali ni pisano: Moja hiša se imenuj hiša molitve vsem narodom? Vi pa ste jo storili jamo razbojniško!» Veliki duhovniki, pismarji in starejšine ljudstva pa so iskali povoda, kako bi ga pogubili. In niso vedeli, kaj bi mu storili, kajti bali so se ga, ker vse ljudstvo se ga je držalo in občudovalo njegove nauke. Ko se je zvečerilo, šel je iz mesta v Betanijo ter je ondi ostal.

Veliki vtorek.

§ 76. Trdna vera. Zvito vprašanje.

1.) Zjutraj so mimogredé videli smokvino drevo do korenine posušeno. Učenci so se čudili, rekoč: «Kako naglo se je posušilo!» Peter pa se je spomnil in rekel Jezusu: «Učenik, smokva, ki si jo proklel, se je posušila.» Jezus jim odgovori: «Imejte vero v Boga! Resnično vam povem, če boste imeli vero in ne boste dvojili, ne boste delali samo, kar se je zgodilo tej smokvi, ampak kdorkoli poreče temu hribu: Vzdigni se in vrzi se v morje! in ne bode dvojil v svojem srcu, ampak veruje, da se zgodi, kar-

koli reče — zgodilo se mu bode. Torej vam povem, vse, karkoli prosite v molitvi, verujte, da boste prejeli, in zgodilo se vam bode. In kedar stopite k molitvi, odpustite, če imate kaj zoper koga, da vam tudi vaš Oče nebeški odpusti vaše grehe. Če pa vi ne odpustite, tudi vaš Oče nebeški ne odpusti vaših grehov.»

2.) Prišli so zopet v Jeruzalem. Ko je Jezus po templju hodé poučeval ljudstvo in mu oznanjeval evangelij, pristopili so k njemu veliki duhovniki in pismarji in starejšine ljudstva in so mu rekli: «Povej nam, s kakšno oblastjo to delaš?» (t. j. izganjaš iz templja menjavce in kupčevavce). Jezus pa jim odgovori: «Poprašal bom tudi jaz vas jedno besedo, in ko mi jo poveste, povem vam tudi jaz, s kakšno oblastjo to delam. Krst Janezov, odkod je, iz nebes ali od ljudij? Odgovorite mi!» Oni pa so sami pri sebi mislili: «Če rečemo: Iz nebes, poreče: Zakaj mu tedaj niste verjeli? Če pa rečemo: Od ljudij, kamenjalo nas bode vse ljudstvo, kajti prepričano je, da je bil Janez prorok.» In so odgovorili, da ne vedó, odkod. Jezus pa jim reče: «Tedaj vam tudi jaz ne povem, v kakšni oblasti to delam.»

§ 77. Prilika o vinogradnikih.

Začel je pa pripovedovati njim in ljudstvu to-le priliko: Bil je hišni gospodar, ki je bil zasadil vinograd; ogradil ga je s plotom in izkopal v njem vinsko stiskalnico in sezidal stolp. Potem ga je dal v najem vinogradnikom, sam pa je odpotoval na dolgo časa. Ko pa se je približal čas sadu, poslal je svoje hlapce k vinogradnikom, da bi prejeli od njih pridelke vinograda. In vinogradniki zgrabijo njegove hlapce in jednega pretepó, jednega ubijejo, jednega pa kamenjajo. Zopet odpošlje drugih hlapcev, več kakor poprej, in ž njimi storé prav tako. Še tretjič pošlje jednega hlapca; tudi tega so umorili in več drugih, katerih so nekatere stepli, nekatere pa ubili. Imel je tedaj še jedinega, ljubeznivega sina in je rekel: «Kaj mi je storiti? Poslal bom svojega ljubljenega sina; morda bodo njega spoštovali, ko ga zagledajo.» Tudi tega je naposled poslal k njim. Ko so pa delavci videli sina, mislili so si in mej seboj govorili: «Ta je dedič, pojдите, ubijmo ga in prilastimo si njegovo dedovino.» In zgrabijo ga in vržejo iz vinograda in ubijejo. Kaj bode pač storil gospod vinograda? Poslušavci farizeji odgovoré: «Prišel bo in pokončal vinogradnike; vinograd pa bode izročil drugim, ki mu bodo dajali pridelke o pravem času.»

Ko so spoznali, da pomen prilike njim velja, rekli so: «Bog ne daj!» On pa je pogledal nanje, rekoč: «Ali niste nikoli brali v pismu: Kamen, katerega so zavrgli zidarji, postal je vogelni kamen. Po Gospodu se je to zgodilo in je čudovito v naših očeh? (Ps. 117, 22—23.) Zato vam pravim, da se vam bo odvezelo kraljestvo božje in dalo ljudstvu, ki bo prinašalo njegovega sadu.

Ko so veliki duhovniki in farizeji slišali njegove prilike, spoznali so, da o njih govori. In skušali so ga prijeti, pa so se bali ljudstva, ker ga je imelo za proroka.

«Hišni gospodar» v tej priliki je Bog, «vinograd» izvoljeno ljudstvo judovsko. «Plot» (seč) je postava božja, «stiskalnica» žgalni oltar, s katerega je tekla kri, «stolp» pa pomenja tempelj. «Vino-gradniki» so od Boga poslani vodniki in učenički ljudstva, «pridelki», «sadovi» so čednostna dela. «Hlapci» pomenjajo proroke, posebno Janeza Krstnika; «gospodarjev jedini sin» pa je Jezus Kristus.

§ 78. Prilika o kraljevi ženitnini.

Nebeško kraljestvo je podobno kralju, ki je napravil ženitnino svojemu sinu. In poslal je svojih hlapcev klicat povabljenca na ženitnino; a niso hoteli priti. Zopet je poslal drugih hlapcev, rekoč: «Recite povabljenecem: glejte, obed sem pripravil, moji voli in pitanci so poklani, in vse je pripravljeno; pridite na ženitnino!» Oni pa niso marali in so odšli, nekateri na svojo pristavo, nekateri pa po svoji kupčiji. Drugi pa so zgrabili njegove hlapce ter jih zasramovali in ubili. Ko pa je kralj to slišal, razsrdil se je in razposlal svoje vojake ter pokončal tiste ubijavce, pa požgal njih mesto. Potem je rekel svojim hlapcem: «Ženitnina je sicer pripravljena, a povabljenec je niso bili vredni. Pojdite torej na razpotja in kogarkoli najdete, pokličite ga na ženitnino. In hlapci so šli na ceste in so zbrali vse, katere so našli, hudobne in dobre; in ženitninska dvorana se je napolnila s svati. Ko pa kralj pride pogledat svatov, ugleda ondi človeka, ki ni bil oblečen v svatovsko obleko. Reče mu: «Priatelj, kako si prišel sem, ko nimaš svatovskega oblačila?» On pa obmolkne. Tedaj je rekel kralj strežnikom: «Zvežite mu roke in noge in vrzite ga v zunanjo temo, ondi bode jok in škripanje z zobmi.»¹ Mnogo je namreč poklicanih, a malo izvoljenih.

¹ Svatovščine so na Jutrovem obhajali v večernem času v razsvetljenih dvoranah. Svatje so dobivali svatovsko oblačilo od tistega, ki jih je povabil. Zato se je kralj razsrdil po pravici nad svatom, ki ni imel svatovskega oblačila.

Prilika o kraljevi ženitnini je po pomenu podobna priliki o veliki večerji (§ 61.). «Kralj» pomenja Boga, «sin» Jezusa Kristusa, «ženitnina» pa Kristusovo Cerkev. «Povabljeni» so Judje. A ne da bi se odzvali povabilu, zasramujejo in moré celo «hlapce» t. j. apostole, zato pa prejmejo ob razdejanju Jeruzalemskega mesta zasluženo kazen. Od «razpotij» poklicani svatje so neverniki. «Kraljevi prihod na ženitnino» pomenja sodbo, «svatovsko oblačilo» pa posvečujočo milost božjo. «Zunanja tema» je pekel, kamor bodo zavrženi oni, ki dojdejo pred sodbo brez posvečujoče milosti božje.

§ 79. Davčni denar. Vdovin dar.

1.) Potem so farizeji odšli in so se posvetovali, kako bi Jezusa v besedi ujeli. Pošljejo mu torej svojih učencev s Herodovci (t. j. s pristaši Herodovimi), ki so ga vprašali: «Učenik, vemo, da si resničen in prav govoriš, in se ne oziraš na nikogar, ker ne gledaš na osebo ljudij, ampak v resnici učiš pot božjo. Povej nam torej, kaj se ti zdi: Ali se sme dajati cesarju davek, ali ne? Kajti naša postava nam pravi, da plačujemo davek samo templju.» On pa, spoznavši njih hudobijo in zvijačo, jim reče: «Kaj me izkušate, hinavci? Prinesite mi denar, da ga vidim.» In prinesó mu denar. On pa jim reče: «Čegava je ta pódoba in napis?» Odgovoré: «Cesarjeva.» Jezus pa pristavi: «Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.» In čudeč se njegovemu odgovoru, umolknejo, pusté ga na miru in odidejo.

2.) V templju se je Jezus usedel tisti dan zakladu nasproti in je gledal, kako meče ljudstvo denar v zakladnico; mnogo bogatinov je obilo darovalo. Videl je pa tudi, kako je prišla ubožna vdova ter je vrgla dva denarca, to je jeden vinar. In poklical je svoje učence, rekoč: «Resnično vam povem, ta uboga vdova je dala več, kakor vsi, ki so darovali v zakladnico. Kajti vsi so vrgli od svoje obilnosti, ta pa je od svojega uboštva dala vse, kar je imela.»

Veliki vtorek na večer.

§ 80. Jezus prorokuje razdejanje jeruzalemskega mesta in konec sveta.

Ko je prišel Jezus iz templja, šel je preko Oljiske gore zopet v Betanijo. In pristopili so njegovi učenci, da bi mu pokazali templjeve zidine, in jeden izmed njih mu reče: «Učenik, poglej, kakšno kamenje in kakšne zidine!» Jezus pa jim od-

govori: «Ali vidite vse to? Resnično vam povem, prišli bodo dnevi, da ne ostane kamen na kamenu, kateri ne bi bil razvaljen.» In ko je sedel na Oljiski gori templju nasproti, vprašali so ga še posebe Peter in Jakob in Janez in Andrej: «Povej nam, kdaj se bo to zgodilo? In kakšno bo znamenje tvojega prihoda in pokončanja sveta?»

1.) Jezus pa jim je začel praviti: «Varujte se, da vas kdo ne premoti. Zakaj mnogo lažnjivih prorokov bo prišlo v mojem imenu, govoreč: ‚Jaz sem Kristus‘, — in mnogo jih bodo premotili. / Kedar pa slišite o bojih in uporih, ne ustrašite se; to se mora prej zgoditi, a to še ni konec. Vstal bo narod zoper narod in kraljestvo zoper kraljestvo; in veliki potresi bodo po raznih krajih, in kuga in lakota in strahovi z neba in velika znamenja. Vse to pa je le začetek nadlog. Vi pa glejte sami na sebe! — Pred vsem tem pa bodo stegnili po vas svoje roke in vas preganjali in v stiski izdajali sodiščem in metali v ječe in bičali v shodnicah in vas gonili pred kralje in namestnike zaradi mene. In sovraženi boste od vseh zaradi mojega imena. — In takrat se jih bo mnogo pohujšalo in med seboj izdajalo in črtilo. Brat bode brata smrti izdal, in oče sina, in otroci bodo vstajali zoper roditelje in morili jih bodo. In ker bo hudobija bohotno rastla, omrzne ljubezen pri mnogih. Kdor pa bo stanoviten do konca, bo izveličan. / A prej se mora ta evangelij oznanjevati po vsem svetu v pričevanje vsem narodom; in tedaj pride konec.»

«Kedar pa ugledate na svetem mestu gnusobo razdejanja, ki je prorokovana po Danijelu proroku, takrat béži na hribe, kdor je v Judeji, in kdor je na strehi, ne stopi doli jemati kaj iz svoje hiše, in kdor je na polju, ne vračaj se jemati svojega plašča. Zakaj dnevi maščevanja so to, da se vse dopolni, kar je pisano. Prosite pa, da se vaš beg ne zgodi po zimi ali v soboto; kajti takrat bo velika stiska, kakršne še ni bilo od začetka sveta do zdaj in je ne bo. In ko ne bi Gospod prikrajšal tistih dnij, ne bi bil otet noben človek, toda zaradi izvoljenih bo prikrajšal tiste dni. In padali bodo pod ostrino meča, in v sužnost jih bodo gonili pri vseh narodih; in Jeruzalem bodo poteptali neverniki, dokler se ne izpolnijo časi poganov (nevernikov).»

2.) Kot predznak vesoljne sodbe naznanja Kristus «krive proroke», ki bodo vstali in delali velika znamenja in čudeže, tako da bi bili zapeljani tudi izvoljeni, ko bi bilo mogoče. «Kmalu

po stiski tistih dnij pa bode solnce otemnelo, in luna ne bo dajala svoje svetlobe, in zvezde bodo padale z neba, in moči nebeške se bodo gibale, in na zemlji bo strah mej narodi zaradi strašnega šumenja morja in valov. In prikazalo se bo na nebu znamenje Sinu človekovega, in takrat bodo plakali vsi narodi na zemlji. In videli bodo Sinu človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličanstvom. In poslal bo svoje anđele s trombo in velikim glasom, in bodo zbirali njegove izvoljence od vseh štirih vetrov. Od smokvinega drevesa pa se učite prilike. Kedar se njegove veje omladé in poženo brstje, veste, da je blizu poletje. Tako tudi vi, ko vse to ugledate, vedite, da je blizu kraljestvo božje. Resnično vam povem, da ta rod ne prejde, dokler se vse to ne zgodi. Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle. — Tistega dneva in ure pa ne ve nihče, ne anđeli v nebesih, ne Sin, ampak sam Oče. Čujte torej in molite, ker ne veste, obkorej pride vaš Gospod!»

§ 81. Prilika o deseterih devicah.

Tedaj bo podobno nebeško kraljestvo deseterim devicam, katere so vzele svoje svetilnice in šle (po judovskem običaju) ženinu in nevesti naproti. Pet jih je bilo nespametnih in pet pametnih. Pet nespametnih je vzelo svetilnice, olja pa niso vzele seboj. Pametne so pa vzele svetilnice in še olja v posebnih posodah. Ker pa se je ženin mudil, podremale so vse in zaspale. O polnoči pa je hrup nastal: «Glejte, ženin gre, pojdite mu naproti!» Tedaj so vstale vse te device in so jele prižigati svoje svetilnice. Nespametne pa so rekle pametnim: «Dajte nam svojega olja, ker naše svetilnice ugasujejo!» Pametne so odgovorile, rekoč: «Da ga ne zmanjka nam in vam, idite rajše k prodajavcem in si ga kupite!» Ko so pa odšle kupovat, prišel je ženin; in katere so bile pripravljene, šle so ž njim na svatovščino, in vrata so se zaprla. Naposled pa pridejo tudi druge device, govoreč: «Gospod, gospod, odpri nam!» On pa jim je odgovoril in rekel: «Resnično vam povem, ne poznam vas.» Čujte torej, ker ne veste ne ure, ne dneva!

V tej priliki je «ženin» Kristus, «nevesta» njegova Cerkev. «Device» pomenjajo vse kristijane: «nespametne» so one, ki menijo, da za izveličanje zadostuje vera («svetilnica») brez dobrih del («olje»); «pametne» pa one, ki združujejo z vero tudi dobra dela. «Polnoč» in «prihod ženinov» pomenjata smrt in sodbo, ki prideta neprevidoma.

§ 82. Prilika o talentih.

Nebeško kraljestvo bo kakor človek, ki je odhajajoč na tuje poklical svoje hlapce ter jim izročil svoje blago. In jednemu je dal pet talentov, drugemu dva, tretjemu pa jednega, vsakemu po njegovi zmožnosti. Šel je pa tisti, ki je prejel pet talentov, in je kupčeval ž njimi in pridobil pet drugih. Prav tako je tudi tisti, ki je prejel dva, pridobil dva druga. Tisti pa, ki je prejel jednega, šel je in ga je zakopal v zemljo in skrnil srebro svojega gospodarja. Po dolgem času pa je prišel gospodar tistih hlapcev in jel ž njimi obračunjati. Pristopil je najprej tisti, ki je bil prejel pet talentov, in je prinesel pet drugih talentov, govoreč: «Gospod, pet talentov si mi izročil, glej, pet drugih sem pridobil.» Njegov gospod pa mu reče: «Prav, dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, postavim te nad veliko: pojdi v veselje svojega gospoda!» Pristopi pa tudi oni, ki je bil prejel dva talenta, in pravi: «Gospod, dva talenta si mi izročil, glej, dva druga sem pridobil.» Njegov gospod pa mu reče: «Prav, dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, postavim te nad veliko: pojdi v veselje svojega gospoda!» Pristopil pa je tudi tisti, ki je prejel jeden talent, in rekel: «Gospod, vem, da si trd človek; žanješ, kjer nisi sejal, in pobiraš, kjer nisi razsikal. Zato sem se te bal ter sem šel in skrnil tvoj talent v zemljo. Glej, tu imaš svoje!» Njegov gospod mu pa odgovori: «Hudobni in leni hlapec! vedel si, da žanjem, kjer nisem sejal, in pobiram, kjer nisem razsikal; moral bi bil torej svoje denarje dati menjavcem, in kedar bi bil jaz prišel, prejel bi bil, kar je mojega, z obrestmi vred. Vzemite mu torej talent in dajte ga onemu, ki ima deset talentov! Zakaj vsakemu, kdor ima, se bo dalo, in bo obilno imel, onemu pa, ki nima, bode se vzelo še to, kar na videz ima. Malopridnega hlapca pa vrzite v zunanjo temo; ondi bo jok in škripanje z zobmi.»

«Človek, ki je šel na tuje» pomenja v tej priliki Kristusa, ki je šel v nebesa; «hlapci» so verniki, «talentje» božji darovi in milosti. Ob svojem prihodu k sodbi bo zahteval Kristus oster račun od nas, kako smo sodelovali s prejetimi darovi in milostmi.

§ 83. Poslednja sodba in ločitev na vekomaj.

Kedar pa pride Sin človekov v svojem veličanstvu in vsi angeli ž njim, takrat se bode vsedel na prestol svojega veličanstva. Pred njim se bodo zbrali vsi narodi; in odločil jih bode

jednega od drugega, kakor loči pastir ovce od kozlov. Ovce (dobre) bo postavil na desnico, kozle (hudobne) pa na levice. Takrat poreče kralj tistim na desnici: «Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, pripravljeno vam od začetka sveta! Zakaj lačen sem bil, in dali ste mi jesti; žejen, in napojili ste me, tujec sem bil, in ste me vzeli pod streho; nag, in oblekli ste me; bolan, in obiskali ste me; v ječi sem bil, in prišli ste k meni.» Tedaj mu odgovore pravični: «Gospod, kdaj smo te videli lačnega in smo te nasitili? Ali žejnega in smo te napojili? Kdaj smo te videli tujca in smo te vzeli pod streho? Ali nagega in smo te oblekli? Ali kdaj smo te videli bolnega ali v ječi in smo prišli k tebi?» In kralj jim poreče: «Resnično vam povem, karkoli ste storili kateremu teh najmanjših mojih bratov, storili ste meni.» Takrat poreče tudi tistim na levisi: «Pojdite od mene prokleti v večni ogenj, ki je pripravljen hudobnemu duhu in njegovim angelom. Zakaj lačen sem bil, in niste mi dali jesti; žejen, in niste me napojili; tujec sem bil, in niste me vzeli pod streho; nag, in niste me oblekli; bolan in v ječi, in niste me obiskali. Tedaj mu bodo odgovorili tudi oni, govoreč: «Gospod, kdaj smo te videli lačnega in žejnega ali tujca ali nagega ali bolnega ali v ječi, in ti nismo postregli?» On pa jim odvrne: «Resnično vam povem, česar niste storili kateremu teh najmanjših, tudi meni niste storili. In ti pojdejo v večno trpljenje, pravični pa v večno življenje.»

Velika sreda.

§ 84. Judež pred velikim zborom.

Dva dni pred praznikom opresnikov so se zbrali veliki duhovniki, pismarji in starejšine ljudstva na dvoru velikega duhovnika, ki se je imenoval Kajfa, ter so se posvetovali, kako bi Jezusa z zvijačo ujeli in umorili. Rekli so pa: «Ne na praznik, da ne nastane hrup mej ljudstvom»; kajti bali so se ljudstva.

Tedaj pa je šel satan v Judeža, ki se je imenoval Iškarijot, jednega dvanajsterih. In ta je šel in govoril z velikimi duhovniki in poglavarji, kako bi jim Jezusa izdal. Rekel jim je: «Kaj mi daste, in izdam ga vam?» In so se razveselili ter mu obljubili dati denarja. In privolili so mu trideset srebrnikov. In dal je besedo; odtlej pa je iskal priložnosti, da bi ga izdal.

Tretji oddelek.

Jezusovo trpljenje in smrt.

(Duhovniška služba.)

Veliki četrtek.

§ 85. Zadnja večerja. Umivanje nog.

Tri leta je poučeval Izveličar, vršech s tem svojo proroško službo. A to še ni bilo dosti za odrešenje človeškega rodu. Kristus je hotel tudi za nas trpeti in umreti. S svojim trpljenjem in s svojo smrtjo se je daroval za človeški rod v namestovalno daritev nebeškemu Očetu. Tako je namesto nas zadostil božji pravici za izvirni greh in vse druge grehe in s tem odrešil človeški rod večnega pogubljenja. Po pravici torej imenujemo Jezusa Kristusa velikega duhovnika vsega človeštva, ker je s svojim trpljenjem in smrtjo izvršil duhovniško službo in postal srednik med razžaljenim Bogom in grešnim človeškim rodom. A predno je hotel krvavo trpeti, postavil je zakrament svetega rešnjega Telesa in nekrvavo daritev nove zaveze.

Prvi dan opresnih kruhov (t. j. 14. nizana, v četrtek), ko je bilo treba po postavi klati velikonočno jagnje, pristopili so k Jezusu učenci, rekoč: «Kje hočeš, da pripravimo velikonočno jagnje?» On pa naroči Petru in Janezu: «Idita v mesto, in ko prideta noter, srečal bo vaju mož, nesoč vrč vode; pojdita za njim v hišo, kamor pojde, in recita hišnemu gospodarju: Učenik pravi: Kje je obednica, kjer naj jem velikonočno jagnje s svojimi učenci? In pokaže vama veliko obednico pogrjneno. Tam pripravita!» In odšla sta in našla, kakor jima je bil rekel, in sta pripravila velikonočno jagnje.

Ko pa se je zvečerilo, prišel je Jezus z dvanajsterimi k večerji. In jim je rekel: «Iz srca sem želel jesti to velikonočno jagnje z vami, predno trpim; zakaj povem vam, da ga odslej ne bom več jedel, dokler se ne dopolni v božjem kraljestvu.»

Med večerjo, predno so jedli velikonočno jagnje, vstane Jezus, sleče zgornje oblačilo, vzame prt ter se ž njim opaše, vlije vode v umivalnico, da bi apostolom umival noge in jih s prtom brisal. Ko je hotel začeti pri Petru, ostrmi Peter in reče: «Gospod, ti boš meni noge umival?» Jezus mu odvrne: «Kar jaz delam, ti sedaj ne veš, vedel pa bodeš pozneje.» Peter mu reče: «Ne boš mi umival nog vekomaj ne!» Jezus mu odgovori: «Ako te ne umijem, ne bodeš imel deleža z menoj.» Tedaj mu Peter reče:

«Gospod, ne le nog, ampak tudi roke in glavo!» Jezus mu reče: «Kdor je umit, ne potrebuje nič, razun da si noge umije, pa je ves čist. Tudi vi ste čisti, toda ne vsi.» Vedel je namreč, kdo ga bo izdal, zato je rekel: «Niste vsi čisti.» In ko jim je bil umil noge in vzel svoje oblačilo, sedel je zopet za mizo in jim rekel: «Veste, kaj sem vam storil? Vi me kličete: ‚Učenik‘ in ‚Gospod‘ in prav pravite; sem tudi. Če sem vam torej jaz Učenik in Gospod noge umival, morate tudi vi drug drugemu noge umivati; zakaj vzgled sem vam dal, da tako tudi vi storite, kakor sem jaz vam storil. Resnično, resnično vam povem, hlapec ni večji od svojega gospodarja, tudi poslanec ni večji od onega, ki ga je poslal. Ako to veste, blagor vam, če boste to storili.»

§ 86. Jezus prorokuje, da ga bo Judež izdal.

Ko so zopet sedli za mizo, užalosti se Jezus v duhu in za-trdi, rekoč: «Resnično, resnično vam povem, jeden izmed vas me bo izdal.» Učenci pa so začeli drug za drugim govoriti: «Sem li jaz, Gospod?» In so se pogledovali mej seboj, pomišljujé, o katerem da pravi. Jezus pa odgovori: «Jeden dvanajsterih, kateri pomaka z menoj v skledo, me bo izdal. Sin človekov sicer gre, kakor je o njem pisano, toda gorje tistemu človeku, po katerem bo izdan Sin človekov; bolje bi mu bilo, da se ne bi bil rodil tisti človek!»

Slonel je pa za mizo na prsih Jezusovih učenec, katerega je Jezus ljubil. Temu namigne Simon Peter, naj vpraša, kdo je, o katerem govori? Naslonivši se torej na Jezusove prsi, reče mu: «Gospod, kdo je?» Jezus odgovori: «Ta je, komur podam omočen kruh.» In omočivši kruh, dal ga je Judežu Iškarijotu. Judež pa je vprašal: «Sem li jaz, Učenik?» In Jezus mu reče: «Ti si dejal. Kar misliš storiti, stori kmalu!» In za grižljajem je šel satan vanj. In je odšel. Bila je pa noč. Potem je rekel Jezus: «Sedaj bo poveličan Sin človekov (v trpljenju in smrti), in Bog bo poveličan v njem.»

§ 87. Jezus postavi presveto rešnje Telo.

Po večerji je vzel Jezus kruh, zahvalil in ga blagoslovil in zlomil in ga je dal svojim učencem, rekoč: «Vzemite in jejte, to je moje telo, ki bo za vas dano. Prav tako je vzel kelih, zahvalil in jim dal, rekoč: «Pijte iz njega vsi, zakaj to je moja

kri, kri nove zaveze, ki bo prelita za vas in za mnoge v odpuščanje grehov. To storite v moj spomin!» In vsi so pili iz keliha.

S temi besedami je izpolnil Jezus obljubo, katero je dal učencem in vernikom dan potem, ko je čudovito nasitil pet tisoč ljudi (prim. § 42.). Postavil je presveto rešnje Telo:

- a) kot pravo in popolno daritev nove zaveze, v kateri se Jezus sam daruje svojemu nebeškemu Očetu na nekrvav način za vse človeštvo;
- b) kot najsvetejši zakrament, v katerem je On sam resnično in bistveno pričujoč, vernikom v dušno hrano za večno življenje.

Z besedami: «To storite v moj spomin» je posvetil Kristus svoje apostole za duhovnike nove zaveze, ter je dal njim in njih naslednikom oblast za vse bodoče čase opravljati nekrvavo daritev, katerej pravimo sveta maša.

§ 88. Jezus se poslavlja od apostolov.

Predno je Jezus zapustil obednico, kjer je bil postavil zakrament presvetega rešnjega Telesa, imel je do svojih učencev še daljši poslovljen govori, katerega nam je ohranil sveti evangelist Janez. *zakrament*

Glavna vsebina tega govora je:

[1. Nova zapoved.] «Otročiči, le malo časa bom še pri vas. Iskali me boste, a kakor sem rekel Judom: Kamor jaz grem (v trpljenje in smrt in po smrti v nebesa), vi ne morete iti, — to sedaj tudi vam rečem. Novo zapoved vam dam, da se ljubite mej seboj, kakor sem jaz vas ljubil. Na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste ljubezen imeli mej seboj.»

[2. Jezus prorokuje Petru, da ga bode zatajil.] Nato je vprašal Simon Peter: «Gospod, kam greš?» Jezus mu odgovori: «Kamor jaz grem (v smrt na križu), zdaj ne moreš za menoj iti, pojdeš pa pozneje.» Peter odvrne: «Zakaj ne morem zdaj za teboj iti? Svoje življenje dam zate.» Jezus mu odgovori: «Svoje življenje daš zame? Simon, Simon! glej, satan vas je poželed, da bi vas presejal kakor pšenico; jaz pa sem prosil zate, da ne neha tvoja vera; in ti, kadar se izpreobrneš, potrjuj svoje brate!» On pa mu reče: «Gospod, pripravljen sem s teboj iti v ječo in smrt.» Jezus odvrne: «Povem ti, Peter, petelin ne bo danes dvakrat pel (t. j. po noči med prvim in zadnjim petelinjim petjem), dokler trikrat ne utajiš, da me poznaš.»

[3. Nebeška prebivališča.] «Ne bodi vam srce plaho! Verujte v Boga in v me verujte! V hiši mojega očeta je mnogo stanovišč. Če ne, bi vam bil povedal, ker grem vam pripravljat prostor. In ko odidem in vam prostor pripravim, pridem zopet ter vas k sebi vzamem, da boste tudi vi, kjer sem jaz.»

[4. Pot k Očetu.] «In kam jaz grem, veste; tudi pot veste.» Tomaž mu reče: «Gospod, ne vemo, kam greš, in kako naj vemo pot?» Jezus mu odgovori: «Jaz sem pot in resnica in življenje; nihče ne pride k Očetu, razun po meni. Ako bi mene poznali, poznali bi gotovo tudi mojega Očeta; in odslej ga boste spoznali, in videli ste ga.»

Filip mu reče: «Gospod! pokaži nam Očeta, in dosti nam je.» Jezus odgovori: «Filip, kdor vidi mene, vidi tudi Očeta... Ali ne verujete, da sem jaz v Očetu in Oče v meni? Sicer pa zaradi del verujte! Resnično, resnično vam povem, kdor veruje v mene, opravljal bo tudi sam dela, katera jaz opravljam... In karkoli boste prosili Očeta v mojem imenu, to bom storil, da se poveljča Oče v Sinu... Ako me ljubite, izpolnjujte moje zapovedi!»

[5. Jezus obeta «Tolažnika».] «In jaz bom prosil Očeta, in dal vam bo drugega Tolažnika, da ostane pri vas vekomaj, Duha resnice... Ako me kdo ljubi, izpolnjeval bo moje besede, in moj Oče ga bo ljubil, in k njemu bova prišla in pri njem prebivala. Kdor me ne ljubi, ne izpolnjuje mojih besedij, in besede, katere ste slišali, niso moje, ampak Očeta, ki me je poslal. To sem vam govoril, dokler sem pri vas; Tolažnik pa, sveti Duh, katerega bo Oče poslal v mojem imenu, on vas bo učil vse, in vas spomnil vsega, karkoli sem vam povedal.»

[6. Kristusov mir.] «Mir vam zapuščam, svoj mir vam dajem; ne dajem vam jaz, kakor svet daje. Ne bodi vam srce plaho in boječe!... Ne bom več mnogo z vami govoril; pride namreč vojvoda tega sveta (z Judežem in njegovimi spremljevalci); do mene sicer nima nobene pravice, toda (v smrt grem,) da svet spozna, da ljubim Očeta in tako delam, kakor mi je Oče zapovedal.»

[7. Vinska trta in mladike.] «Jaz sem prava vinska trta in moj Oče je vinogradnik. Vsako mladiko, ki ne rodi sadu, odreže, in vsako, ki rodi sad, očisti, da rodi več sadu. Kakor mladika sama od sebe ne more roditi sadu, če ne ostane na trti,

tako tudi vi ne, če ne ostanete v meni. Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni, in jaz v njem, ta obrodi mnogo sadu, kajti brez mene ničesar ne morete storiti. Kdor ne ostane v meni, vržen bo proč kakor mladika, in posuši se, in poberó jo in vržejo v ogenj ter zgori.»

[8. Zapoved ljubezni.] «Kakor je Oče mene ljubil, ljubim vas tudi jaz. Ostanite v moji ljubezni! Ako izpolnujete moje zapovedi, ostali boste v moji ljubezni, kakor sem tudi jaz izpolnjeval zapovedi svojega Očeta in ostal v njegovi ljubezni. To sem vam povedal, da moje veselje ostane v vas, in da se vaša radost dopolni. Moja zapoved je ta, da se ljubite mej seboj, kakor sem jaz vas ljubil. Večje ljubezni nima nihče, kakor da kdo svoje življenje dá za svoje prijatelje. Vi ste moji prijatelji, ako delate, kar vam jaz zapovedujem. . . . To vam zapovedujem, da se ljubite mej seboj!»

[9. Zaničevanje sveta.] «Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene poprej sovražil, nego vas. Ako bi bili od sveta, ljubil bi svet svoje; ker pa niste od sveta, temveč sem vas jaz odbral od sveta, zato vas svet sovraži. . . . To sem vam povedal, da se ne pohujšate. Izganjali vas bodo iz shodnic; pride celo čas, da bode vsak menil, da Bogu služi, kdor vas umori. In to vam bodo delali, ker ne poznajo ne Očeta, ne mene.»

[10. Žalost in veselje.] «Še malo, in ne boste me več videli, in zopet malo, in me boste videli, ker grem k Očetu.» Tedaj so govorili mej seboj nekateri izmed njegovih učencev: «Kaj je to, kar nam pravi: Še malo, in ne boste me videli, in zopet malo, in me boste videli, in: Ker grem k Očetu? Ne vemo, kaj govori.» Jezus pa je spoznal, da so ga hoteli vprašati in jim je rekel: «Resnično, resnično vam povem, vi boste jokali in žalovali, svet pa se bode veselil; vi boste žalovali, a vaša žalost se izpremeni v veselje. . . . To sem vam povedal, da imate mir v meni. Na svetu boste imeli bridkost, ali ne bojte se, jaz sem svet premagal.»

§ 89. Jezusova slovesna molitev.

Po teh besedah je povzdignil Jezus oči proti nebu in molil: 1.) záse, 2.) za svoje učence in 3.) za vse vernike.

1.) «Oče! prišla je ura. Povelíčaj svojega Sina, da tvoj Sin povelíča Tebe, da nakloni večno življenje vsem, katere si mu dal.

To pa je večno življenje, da spoznajo Tebe, jedino pravega Boga, in katerega si poslal, Jezusa Kristusa. Poveljčal sem Te na zemlji: dokončal sem delo, katero si mi naložil. In zdaj Ti, Oče, poveličaj mene z veličanstvom, katero sem imel pri Tebi, predno je bil svet.»

2.) Razodel sem Tvoje ime ljudem (učencem), katere si mi dal od sveta. Tvoji so bili, in meni si jih dal, in tvojo besedo so ohranili. Spoznali so, da sem od Tebe izšel, in da si me Ti poslal. Jaz prosim zanje. Sveti Oče! ohrani jih v svojem imenu, da bodo jedno, kakor midva. Dokler sem bil pri njih, varoval sem jih jaz v Tvojem imenu. Nihče izmed njih se ni pogubil, razun sin pogubljenja. Sedaj pa pridem k Tebi; svet jih sovraži, ker niso od sveta. Ne prosim, da bi jih vzel s sveta, ampak da bi jih varoval zla. Posveti jih v resnici! Tvoja beseda je resnica. Zanje se jaz sam darujem, da bodo tudi oni posvečeni v resnici.»

3.) «Ne prosim te pa samo za te, ampak tudi za tiste, ki bodo po njih besedi verovali v me, da bodo vsi jedno, kakor smo mi jedno. Oče! želim, da kjer sem jaz, so tudi pri meni oni, katere si mi dal, da vidijo moje veličanstvo, katero si mi dal, ker si me ljubil pred začetkom sveta.»

§ 90. Jezus poti krvav pot.

Ko je bil Jezus odmolil, šel je z apostoli preko potoka Cedrona na Oljisko goro v vrt neke pristave, kateri se je reklo Getzeman. Vedel pa je tudi Judež za ta kraj, ker se je Jezus tu pogosto shajal s svojimi učenci. | Pri vhodu na vrt reče Jezus apostolom: «Sedite tukaj, da grem tje in molim.» In vzel je seboj Petra, Jakopa in Janeza in je začel žalovati in trepetati, rekoč: «Moja duša je žalostna do smrti; ostanite tukaj in čujte z menoj!» In šel je od njih; ko se je oddaljil za lučaj kamena, pokleknil je na zemljo, padel na svoj obraz in molil: «Oče! ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene, a ne kakor jaz hočem, ampak kakor ti.» In prišedši k učencem, najde jih speče ter reče Petru: «Simon, spiš? Torej niti jedne ure niste mogli čuti z menoj? Čujte in molite, da ne padete v izkušnjava; duh je sicer voljan, a meso je slabo.» Zopet drugič je šel in molil, rekoč: «Moj Oče! ako ne more ta kelih iti od mene, nego da ga pijem, zgodi se volja tvoja!» In zopet je prišel in jih našel speče, kajti oči so jim

bile dremotne; in niso vedeli, kaj bi mu odgovorili. In zapustivši jih, odide tretjič in moli prav tiste besede. In s smrtnimi težavami obdan je še gorkeje molil: njegov pot pa je bil, kakor krvave kaplje, tekoče na zemljo. Prikaže pa se mu angel iz nebes ter ga pokrepča. Potem je šel Jezus k svojim učencem, rekoč: «Prišla je ura. Glejte, Sin človekov bode izdan v roke grešnikom. Vstanite, pojdemo! Moj izdajavec je blizu.»

§ 91. Jezusa ujamejo.

Ko je Jezus še govoril, pride Judež in ž njim velika množica (duhovniki, pismarji in starejšine ljudstva z biriči) s svetili in plamenicami, z meči in koli. Izdajavec pa jim je dal znamenje, rekoč: «Kogar poljubim, ta je; primate in vedite ga varno!» Ko je torej ugledal Jezusa, rekel mu je: «Zdrav, Učenik!», in ga je poljubil. Jezus pa mu pravi: «Prijatelj, čemu si prišel? Judež, s poljubom izdaješ Sinu človekovega?»

Zdaj stopi Jezus pred oboroženo četo in vpraša: «Koga iščete?» Odgovore mu: «Jezusa Nazareškega.» On pa jim reče: «Jaz sem.» Ko jim je dejal: «Jaz sem», odstopili so in padli na tla. In zopet jih vpraša: «Koga iščete?» Oni pa so rekli: «Jezusa Nazareškega.» Jezus odgovori: «Povedal sem vam, da sem jaz; če torej mene iščete, pustite te, da odidejo.»

In so pristopili in stegnili roke po Jezusu ter ga prijeli. Ko so pa apostoli to videli, so rekli: «Gospod, ali naj mahnemo z mečem?» In Peter je potegnil meč in mahnil po hlapcu velikega duhovnika ter mu odsekal desno uho. Hlapcu pa je bilo ime Malh. Jezus Petra pokara, rekoč: «Vtakni svoj meč v nožnice, kajti vsi, ki prijemajo za meč, poginili bodo z mečem. Ali meniš, da ne morem prositi svojega Očeta, in poslal bi mi takoj več nego dvanajst legij angelov? Kako se bodo torej dopolnila pisma, ker se tako mora zgoditi? Ali naj ne pijem keliha, katerega mi je podal Oče?» In ko se je dotaknil hlapčevega ušesa, ga je ozdravil. Druhal pa je rekel Jezus: «Kakor nad razbojnika ste prišli z meči in koli, da bi me ujeli. Vsak dan sem sedel pri vas in učil v templju, pa niste iztegnili rok po meni; toda to je vaša ura in oblast teme.» Tedaj so druhal in tempeljski glavar in biriči prijeli Jezusa in ga zvezali. Učenci pa so ga zapustili in zbežali.

Veliki petek.

§ 92. Jezus pred Ano in Kajfo.

Najprej so peljali Jezusa k Ani, ki je bil pred tremi leti veliki duhovnik in tast tedanjega velikega duhovnika Kajfe. Ana pa ga je poslal zvezanega h Kajfi, kjer so se bili zbrali duhovniki in pismarji in starejšine, torej veliki zbor.

Kajfa je še po noči zaslišal Jezusa o njegovih učencih in njegovem nauku. Jezus mu je odgovoril: «Jaz sem očitno govoril pred svetom; vselej sem učil v shodnici in v templju, kamor zahajajo vsí Judje, in na skrivnem nisem govoril ničesar. Kaj mene vprašuješ? Vprašaj tiste, ki so slišali, kaj sem jim govoril.» Zaradi teh besedij ga udari jeden izmed biričev s pestjo za uho, rekoč: «Ali tako odgovarjaš velikemu duhovniku?» Jezus mu odgovori: «Če sem napačno govoril, izpričaj; ako pa prav, kaj me biješ?»

Veliki duhovniki in ves zbor pa so se zbrali zopet zjutraj, ker je bila ponočna obsodba po judovskih običajih neveljavna. Iskali so krivega pričevanja zoper Jezusa, da bi ga smrti izdali, pa ga niso našli. Čeprav je bilo pristopilo mного krivih prič, niso se ujemala pričevanja. Slednjič pa prideta dve krivi priči in pravita: «Ta je rekel: Jaz bom podrl ta tempelj božji in ga v treh dneh zopet postavil.» A tudi njijino pričevanje se ni ujemalo. In veliki duhovnik je stopil v sredo ter vprašal Jezusa: «Ali ne odgovoriš na to, kar ti zoper tebe pričajo?» On pa je molčal.

Naposled reče veliki duhovnik Jezusu: «Rotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si ti Kristus, Sin božji?» Jezus mu odgovori: «Ti si rekel; jaz sem. A povem vam, odslej boste videli Sinu človekovega sedečega na desnici moči božje in prihajajočega v oblakih neba.» Tedaj je veliki duhovnik v znak velike žalosti raztrgal svoja oblačila, rekoč: «Boga je preklinjal, kaj še potrebujemo prič? Glejte, zdaj ste slišali bogokletstvo. Kaj se vam zdi?» Oni pa so odgovorili in rekli: «Smrti je vreden.»

In tedaj so začeli biriči, ki so ga varovali, zasramovati ga; jedni so pljuvali vanj, drugi pa so mu obraz zakrivali in ga za uho bili, govoreč: «Prorokuj nam, Kriste, kdo te je udaril?» In še na razne druge načine so ga zasramovali.

Najbolj zanimivo vprašanje iz zgodovine - odvračanje mešč. - prej. -
zob. smrti. čeprav vsi. Da ga bo te odgovor stal zvožanj.

§ 93. Peter Jezusa trikrat zataji. Judež obupa.

1. Peter in Janez sta šla od daleč za Jezusom na dvorišče velikega duhovnika. Sredi na dvorišču so vojaki in biriči zakurili in so se gredli okrog ognja, ker je bila mrzla noč. Peter je k njim sedel, da bi videl, kako se bo z Jezusom izšlo. Tedaj pride vratarica, ugleda Petra in reče: «Tudi ti si bil z Jezusom Nazareškim.» On pa ga je zatajil pred vsemi, rekoč: «Žena, jaz ga ne poznam, tudi ne vem in ne razumem, kaj praviš.» In šel je ven pred dvorišče; in petelin je zapel.

Kmalu nato, ko je šel skozi vrata, videla ga je druga dekla in je rekla okrog stoječim: «Tudi ta je bil z Jezusom Nazareškim.» In nekoliko potem ga je drugi videl in rekel: «Tudi ti si izmed njih!» Peter pa je zopet tajil in prisegal: «Jaz ne poznam tega človeka.»

Kako uro časa pozneje je nekdo drugi trdil, rekoč: «Resnično, tudi ta je bil ž njim, ker je tudi Galilejec.» In čez malo časa so poleg stoječi rekli Petru: «Resnično tudi ti si izmed teh, kajti tvoj jezik te razodeva.» Jeden izmed hlapcev velikega duhovnika, sorodnik tistemu, kateremu je Peter uho odsekal, mu pravi: «Ali te nisem jaz videl na vrtu ž njim?» In tedaj je začel rotiti se in prisegati: «Ne vem, kaj pravite, in ne poznam tega človeka, o katerem govorite.» In ko je še govoril, zapel je petelin. — Tedaj so peljali Jezusa od Kajfe. In Jezus se je obrnil in pregledal Petra. Peter pa se je spomnil besedij Gospodovih: Predno petelin dvakrat zapoje, me boš trikrat zatajil.» In je šel ven in je bridko jokal.

2. Ko je Judež izvedel, da je veliki zbor obsodil Jezusa, skesal se je svojega prezlobnega dejanja ter nazaj prinesel trideset srebrnikov duhovnikom in starejšinam, rekoč: «Grešil sem, ker sem izdal nedolžno kri!» Oni pa so mu rekli: «Kaj nam mari? Ti glej!» In vrgel je srebrnike v tempelj, potem pa je šel in se obesil. In razpočil se je po sredi in razsul se je ves njegov drob.

Duhovniki pa so vzeli srebrnike, rekoč: «Po postavi jih ne smemo dejati v templjevo zakladnico, ker je to cena krvi.» In so sklenili kupiti zanje lončarjevo njivo za pokopališče tujcev. Zato se imenuje tista njiva do današnjega dneva «hakeldama», to je «njiva krvi.»

§ 94. Jezus pred Pilatom in Herodom.

Veliki zbor judovski je sicer smel na smrt obsojati, vendar pa obsodbe ni smel izvrševati. Torej so duhovniki in starejšine peljali Jezusa zvezanega pred sodno hišo deželnega poglavarja Poncija Pilata. Sami niso šli v sodno hišo, da se ne bi omadeževali. Zatorej je Pilat prišel iz sodne hiše ven k Judom in rekel: «Kakšno tožbo imate zoper tega človeka?» Odgovoré mu: «Ako ta ne bi bil hudodelnik, ne bi ga bili tebi izročili.» A Pilat jim odvrne: «Vzemite ga vi in ga po svoji postavi sodite!» Judje pa so rekli: «Mi ne smemo nikogar umoriti.» Judje so namreč menili, da bo~~de~~ Pilat na njih zahtevo brez ugovora izvršil smrtno kazen nad Jezusom vsled navideznega bogokletstva. Ali zmotili so se. Pilat se hoče prepričati, zakaj naj usmrti Jezusa. Zato ga tudi sam zasliši. A spoznal ga je nedolžnega. Tedaj pa začnó Judje dolžiti Jezusa veleizdaje, rekoč: «Tega smo našli, da zapeljuje naš narod, in brani cesarju davek dajati, in pravi, da je Kristus kralj.»

Pilat je šel zopet v sodno hišo in je poklical Jezusa ter mu rekel: «Ali si res kralj Judov?» Jezus odgovori: «Moje kraljestvo ni od tega sveta. Ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bojevali bi se pač moji služabniki, da ne bi bil izdan Judom; sedaj pa moje kraljestvo ni odtod.» Pilat mu tedaj reče: «Torej si kralj?» Jezus odgovori: «Ti praviš, da sem kralj. Jaz sem v to rojen in sem v to prišel na svet, da pričam o resnici. Vsak, kdor je iz resnice, posluša moj glas.» Pilat mu reče: «Kaj je resnica?» In ko je bil to izrekel, šel je zopet ven k Judom in jim rekel: «Jaz ne najdem nobene krivice nad tem človekom.»

Ko so Judje razvideli, da ima Pilat Jezusa za nedolžnega, pritisnejo še bolj nanj, rekoč: «Ljudstvo ščuje, učeč po vsej Judeji, začenši od Galileje do sem.» Ko pa je Pilat slišal imenovati Galilejo, vprašal je, če je Jezus Galilejec. In izvedevši, da je izpod Herodove oblasti, poslal ga je k Herodu Antipi, ki je bil tudi tiste dni v Jeruzalemu zaradi velikonočnega praznika.

Ko je Herod Jezusa videl, se je silno razveselil, zakaj že zdavnaj ga je želel videti, ker je slišal mnogo o njem, in se je nadejal, da bo vpričo njega storil kak čudež.

Izpraševal ga je z mnogimi besedami, a Jezus mu ni nič odgovoril. Tedaj ga je Herod s svojimi vojaki zaničeval in za-

sramoval; dal ga je iz zaničevanja obleči v belo oblačilo ter ga nazaj poslal Pilatu. In Herod in Pilat sta se sprijaznila tisti dan, zakaj poprej sta bila v sovraštvu mej seboj.

§ 95. Jezusa bičajo, s trnjem venčajo in na smrt obsodijo.

S tem, da je poslal Pilat Jezusa k Herodu, hotel se je iznebiti težavne naloge. Ker pa mu je poslal Herod Jezusa nazaj, bil je zopet v velikih skrbah, kaj mu je storiti. Odslej je izkušal na razne načine oprostiti Jezusa. Najprej ga da bičati, meneč, da bodo Judje zadovoljni s to kaznijo. Potem porabi pravico pomiloščenja (ius aggratiandi). Naposled potrka na njih sočutje.

Pilat je zopet poklical duhovnike, poglavarje in ljudstvo ter jim rekel: «Izpraševal sem vpričo vas tega človeka, a nobene krivice nisem našel na njem v tem, česar ga tožite. Bičal ga bom torej in izpustil.» In res je Pilat dal Jezusa privezati na nizek steber in bičati.

Ob prazniku pa je imel poglavar navado, da je izpustil ljudstvu jednega jetnika, katerega so hoteli. Imel pa je takrat razvpitega jetnika, ki se je imenoval Barába: v ječi je bil zaradi nekega upora in uboja, storjenega v mestu. In ko se je ljudstvo sešlo, jelo je prositi za to, kar jim je vselej storil. Pilat pa jim reče: «Katerega hočete, da vam izpustim, Barabo ali Jezusa, ki se imenuje Kristus?» Vedel je namreč, da so ga bili izdali iz zavisti. || Ali duhovniki in starejšine so ljudstvo pregovorili, naj bi prosilo za Barabo, Jezusa pa pogubilo. Ko je torej Pilat iznova vprašal, zavpila je hkrati vsa množica: «Proč s tem in izpusti nam Barabo!» Pilat jih zopet pogovarja, hotoč Jezusa izpustiti, rekoč: «Kaj naj torej storim s kraljem Judov?» Oni pa so zopet vpili: «Križaj ga, križaj ga!» In on jim je tretjič rekel: «Kaj pa je hudega storil? Nič smrti vrednega ne najdem nad njim; pretepel ga bom torej in izpustil.» A oni so vanj tiščali in še glasneje vpili: «Križan naj bo!»

Vojaki pa so peljali Jezusa na dvorišče sodne hiše in sklicali vso tolpo ter so na najsramotonejši način zaničevali Jezusa zoper voljo poglavarjevo. Slekli so ga in mu ogrnili škrlatast plašč. In spletli so krono iz trnja in mu jo dejali na glavo in trst v desnico. In poklekovali so pred njim ter ga zasramovali, govoreč: «Pozdravljen bodi, kralj Judov!» Za uho so mu jih dajali in pljuvali vanj in trst jemali in ga tolkli po glavi, in poklekovali so pred njim ter ga molili.

Ker je bil Jezus tako strašno raztepen, menil je Pilat, da bo sam pogled Jude nagnil k usmiljenju. Pilat je tedaj zopet ven šel ter jim rekel: «Glejte, privedem vam ga ven, da spoznate, da ne najdem nad njim nobene krivice.» Jezus je tedaj ven prišel, noseč trnjevo krono in škrlatno oblačilo. In Pilat jim reče: «Glejte, človek! (Ecce homo!)» A ko so ga videli duhovniki in služabniki, so vpili: «Križaj, križaj ga!» Pilat nadaljuje: «Vzemite ga vi in ga križajte, zakaj jaz ne najdem nad njim nobene krivice.» Judje pa so mu odgovorili: «Če ne najdeš ti nad njim krivice, pa imamo mi postavo, in po postavi mora umreti, ker se je delal Sinu božjega.» Ko pa je Pilat slišal to govorjenje, zbal se je še bolj in je šel zopet v sodno hišo ter rekel Jezusu: «Kakšnega rodu si?» Jezus pa ni dal odgovora, ker bi ga Pilat ne bil razumel, če bi bil dejal, da je Sin božji. Pilat mu tedaj reče: «Meni ne odgovoriš? Ne veš li, da imam oblast križati te, in da imam oblast izpustiti te?» Jezus odvrne: «Ne bi imel nobene oblasti nad menoj, če bi ti ne bila dana od zgoraj. Zato ima ta, ki me je izdal tebi, večji greh», zakaj Judje so me izdali iz hudobije in zavisti, ti pa me obsodiš iz strahu pred Judi.

Odslej je izkušal Pilat Jezusa izpustiti. Judje pa so vpili: «Če tega izpustiš, nisi cesarjev prijatelj, zakaj vsak, kdor se dela kralja, nasprotuje cesarju.» Ko je Pilat slišal to govorjenje, pripeljal je Jezusa ven, sedel na sodni stol ter rekel Judom: «Glejte, vaš kralj!» Oni pa so vpili: «Proč ž njim, proč! Križaj ga!» Pilat jim reče: «Vašega kralja naj bi križal?» Duhovniki odvrnejo: «Nimamo kralja, razun cesarja.» Ko pa je Pilat videl, da nič ne opravi, ampak da nastaja večji hrup, vzela je vode in si umil roke vpričo ljudstva, rekoč: «Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnega; vi glejte!» In vse ljudstvo je odgovorilo: «Njegova kri pridi nad nas in nad naše otroke!» Tedaj jim Pilat izpusti Barabo, Jezusa pa izroči njih volji, da bi bil križan, rekoč: «Ibis ad crucem.»

§ 96. Križev pot (Via dolorosa).

Ko je bil Pilat izrekel obsodbo, vzeli so vojaki Jezusa, slekli mu škrlatast plašč in ga oblekli v njegovo oblačilo. Vzel je križ na ramo, in s tem težkim bremenom obloženega peljejo po jeruzalemskih ulicah na morišče, na grič, ki se je imenoval latinski «Calvaria» (mesto lobanje), hebrejski pa «Golgota.» Ž njim

so peljali tudi dva razbojnika (Dizmo in Gezmo), da bi bila križana. Jezus večkrat (po ustnem izročilu trikrat) pade pod težkim križem. Gredé srečajo nekega Simona, ki je bil doma v afriški Cireni, a v Jeruzalem priseljen, vračajočega se s polja. Tega so prisilili vojaki, da je pomagal Jezusu križ nesti.

Šla pa je za njim velika množica ljudij in žen, ki so ga objokovale in milovale. Jezus se k njim obrne in jim reče: «Hčere jeruzalemske! nikar ne jokajte nad menoj, ampak jokajte nad seboj in svojimi otroki! Zakaj, glejte, pridejo dnevi, ob katerih porekó: Gore, padite na nas! hribje, pokrijte nas! Če namreč nad surovim lesom to delajo, kaj se bo godilo nad suhim?»

§ 97. Jezusa križajo.

Ko so prišli na goro Kalvarijo (proti poldnevu), ponudili so vojaki Jezusu vina z miro zmešanega, da bi ga omamili; a ni maral piti, ker je hotel umreti pri polni zavesti. Potem mu potegnejo oblačilo z života in ga pribijejo na križ. Ž njim so križali tudi dva razbojnika, jednega na desnici, jednega na levici. Nad njegovo glavo pa je bilo napisano: «Jezus Nazareški, kralj Judov.» Mnogo Judov je bralo ta napis, zakaj pisan je bil hebrejski, grški in latinski. Duhovniki, vsled tega nevoljni, gredó k Pilatu ter mu rekó: «Nikar ne piši: Kralj Judov, ampak, da je on rekel: Kralj Judov sem». Pilat pa je odgovoril: «Kar sem pisal, sem pisal.» —

Ko so bili vojaki Jezusa križali, vzeli so njegova oblačila, razdelili jih v štiri dele in srečkali, čigav bode kateri del. Tudi za njegovo suknjo, ker je bila brez šiva, so žrebali. Potem so posedli in ga varovali.

§ 98. Jezusove poslednje besede.

Mnogo ljudij je stalo okrog križa. Mimogredoči pa so Jezusa preklinjali in zaničevali in z glavami majaje govorili: «Aha, ti, ki podiraš tempelj božji in ga v treh dneh zopet sezidaš, pomagaj sam sebi! Ako si Sin božji, stopi s križa!» Prav tako so ga zasramovali in zasmehovali tudi duhovniki s pismarji in starejšinami vred in so rekli: «Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati. Če je kralj izraelski, stopi naj s križa, da vidimo in verujemo.»

I. Jezus pa je molil na križu za svoje sovražnike, rekoč: «Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo!»

Jeden izmed razbojnikov, ki sta ž njim visela, ga je preklinjal, rekoč: «Ako si ti Kristus, pomagaj sam sebi in nama!» Drugi pa ga je svaril in rekel: «Ali se tudi ti ne bojiš Boga, ker si v ravno tisti kazni? Midva po zasluženju svojih del prejemava, ta pa ni nič hudega storil.» In obrne se k Jezusu in ga prosi: «Gospod, spomni se me, kedar prideš v svoje kraljestvo!»

II. Jezus mu odgovori: «Resnično ti povem, še danes boš z menoj v rajju!»

Poleg križa Jezusovega pa so stale: njegova mati, Marija Kleofova, Marija Magdalena in učenec Janez, katerega je Jezus ljubil.

III. Ko je tedaj Jezus videl mater in Janeza, rekel jej je: «Žena, glej, tvoj sin!» in učencu: «Glej, tvoja mati!» In od tiste ure jo je vzel učenec k sebi.

IV. Okoli poldne je nastala tema po vsej zemlji do tretje ure popoldne, ker je solnce (čudežno) otemnelo. Ob treh popoldne pa je Jezus zavpil z velikim glasom: «Eli, eli! lama sabaktáni?» to je: «Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil?» Nekateri tistih, ki so zraven stali in to slišali, so rekli: «Elijo kliče.»

V. Po nekolikem času je rekel Jezus: «Žejen sem!» Jeden izmed vojakov pa je vzel gobo, namočil jo s kislim vinom, kakršno so dobivali vojaki, nataknil jo na hisopovo vejico in mu dal piti.

VI. Ko je bil Jezus vina vzel, rekel je: «Dopolnjeno je!»

VII. Slednjič je zavpil z močnim glasom: «Oče, v tvoje roke izročam svojo dušo!» In ko je bil to izrekel, nagnil je glavo in izdahnul svojo dušo.

In glej! zagrinjalo v templju se je pretrgalo na dvoje od vrha do tal, zemlja se je tresla, skale so pokale, grobi so se odpirali. In mnogo teles svetnikov, ki so bili spali, se je vzbudilo; in prišli so v sveto mesto ter se mnogim prikazali. Strah in groza je prevzela stotnika in vojake, ki so Jezusa varovali. Rekli so: «Resnično, ta človek je bil pravičen, zares, ta je Sin božji!» Tudi navzoče ljudstvo se je trkalo na prsi in se vrnilo v Jeruzalem.

§ 99. Jezusa pokopljejo.

Da ne bi trupla v soboto ostala na križu, prosili so Judje Pilata, naj bi se križancem kosti potrle («crurifragium») in da bi se s križev sneli. Prišli so torej vojaki in so prvemu kosti potrli in drugemu, ki sta bila ž njim križana. Ko pa so prišli do Jezusa in so videli, da je že mrtev, niso mu strli kostij,

ampak jeden vojakov je zaradi večje varnosti, da ne bi pustili živega, s sulico prebodel njegovo stran («ictus gratosus») in zdajci je tekla iz nje kri in voda, skrivnostno pomenjajoč zakramenta svetega rešnjega Telesa in svetega krsta.

Ko pa se je zvečerilo, še v petek, prišel je k Pilatu bogat mož iz Arimateje, Jožef po imenu, skriven učenec Jezusov in svetovavec velikega zbora, in ga je prosil, da bi mu dal Jezusovo telo. Pilat mu je je dal, ko so mu povedali, da je Jezus mrtev. Jožef pa je kupil tenčice in ga je snel. Prišel je pa tudi Nikodem, ki je bil prvič prišel k Jezusu po noči, in je prinesel zmesi mire in aloe okrog sto funtov (po našem okoli 26 kil). In sta vzela Jezusovo telo in ga zavila v tenčico z dišavami vred, kakor je bila pri Judih šega pokopavati. Na tistem kraju, kjer je bil Jezus križan, bil je vrt, in na vrtu nov grob, v katerega še nihče ni bil položen. Jožef si ga je dal v skalo vsekati. Tje sta položila Jezusa. Pred odprtino groba pa sta zavalila velik kamen.

Drugi dan pa (po naše še veliki petek zvečer), so se zbrali veliki duhovniki in farizeji pri Pilatu, govoreč: «Gospod, spomnili smo se, da je rekel ta zapeljivec, ko je bil še živ: Po treh dneh bom vstal. Ukaži torej zavarovati grob do tretjega dne, da ne pridejo njegovi učenci in ga ne ukradejo ter ne rekó ljudstvu: Od mrtvih je vstal; in poslednja zmota bo hujša od prve.» Pilat jim reče: «Stražo vam s tem dovolim (namreč štiri vojake); pojdite, zavarujte, kakor vestel!» Oni pa so šli in zavarovali grob s stražo in zapečatili kamen.

Četrty oddelek.

Jezus poveličan.

(Kraljevska ali pastirska služba.)

Velika nedelja.

§ 100. Jezus vstane od mrtvih.

Proroka Ecehijel in Danijel sta napovedovala, da bode Mesija tudi kralj in pastir. Melkizedek in David pa sta bili predpodboli te njegove službe. Jezus sam je priznal, da je kralj, takrat ko je stal pred sodnim stolom Pilatovim. Pokazal pa se je kralja pri svojem vstajenju in vnebohodu. S tema čudežema je zapečatil delo svojega odrešenja in pričel svoje poveličanje; potrdil pa je tudi, da je v resnici poslanec božji in obljubljeni Mesija. Ustanovil si je du-

hovno kraljestvo — sveto Cerkev, v katerej vlada in bode vedno vladal vernike do konca sveta. Sodni dan pa bode slovesno povelčan pred vsem svetom kot kralj nebes in zemlje in bode potem kraljeval s svojimi izvoljenci na vekov veke.

Tretji dan (t. j. v nedeljo) pred solnčnim vzhodom je vstal Jezus iz groba. Močno se je potreslo in angel je prišel z nebes, odvalil kamen izpred groba in nanj sedel. Obličje mu je bilo svetlo kakor blisk, in oblačilo belo kakor sneg. Varihi se stresejo in popadajo kakor mrtvi na tla. Ko se zopet zavedó, vstanejo in beže v mesto.

Ko so pribežali od groba v mesto, povedali so duhovnikom vse, kar se je bilo zgodilo. Ti pa so se posvetovali s starejšinami ter dali vojakom obilo denarja, rekoč: «Povejte, da so njegovi učenci prišli po noči in ga ukradli, ko smo mi spali. In če bo poglavar to slišal, pregovorimo ga mi in ukrenemo, da boste brez skrbi.» In oni so vzeli denarje in storili, kakor so bili poučeni.

Rano so se napotile h grobu pobožne žene: Marija Magdalena, Marija, mati Jakobova, in Saloma in druge žene. Nesle so seboj dišav in mazil, da bi Jezusa mazilile. Gredé so govorile mej seboj: «Kdo nam odvali kamen od grobnih vrat?» Bil je namreč silno velik. Ko je solnce vzhajalo, dospele so h grobu in videle, da je kamen odvaljen. In ko so v grob prišle, niso našle trupla Jezusovega. Marija Magdalena pa je zbežala in tekla povedat Petru in Janezu: «Vzeli so Gospoda iz groba, in ne vemo, kam so ga položili.»

Druge žene pa so se užalostile, ker niso našle trupla Gospodovega. Kar zagledajo angela v svetlih oblačilih. Silno se prestrašijo. Toda angel jim reče: «Ne bojte se! Jezusa iščete Nazareškega, križanega. Ni ga tukaj, vstal je, kakor je rekel. Pridite in pogledjte kraj, kamor je bil Gospod položen. Pojdite hitro in povejte njegovim učencem in Petru, da je vstal. Pred vami gre v Galilejo, ondi ga boste videli, kakor vam je pred povedal.»

S svetim strahom in z velikim veseljem so hitele naznaniti to njegovim učencem.

Peter in Janez sta precej pohitela h grobu, ko jima je Marija Magdalena povedala, kar je videla. Janez, ki je hitreje tekal, dospel je prvi h grobu, a ni vstopil. Peter pa je dospevši h grobu

vstopil in videl samo prte odložene, v katere je bil zavit Jezus. Tedaj je vstopil tudi Janez; in je videl in veroval. Učenca pa sta potem zopet šla k svojim tovarišem.

§ 101. Jezus se prikaže Mariji Magdaleni, ženam in Petru.

Marija Magdalena pa, ki se je zopet vrnila h grobu, stala je zunaj in jokala. Ko pa se je pripognila in pogledala v grob, videla je dva angela, sedeča v belih oblačilih, jednega pri glavi, jednega pri nogah, kjer je bilo položeno truplo Jezusovo. Rečeta jej: «Žena, kaj jokaš?» Odgovori: «Ker so vzeli mojega Gospoda, in ne vem, kam so ga položili.» Ko je to izgovorila, obrnila se je nazaj in je videla Jezusa stoječega, pa ni vedela, da je Jezus. On jej reče: «Žena, kaj jokaš? Koga iščeš?» Misleča, da je vrtnar, mu pravi: «Gospod, ako si ga ti odnesel, povej mi, kam si ga položil, da ga vzamem.» Jezus jej reče: «Marija!» Ona se ozre in vzklikne: «Rabóni!» (Učenik!) Jezus pa jej dostavi: «Nikar se me ne dotikaj, saj še nisem šel k svojemu Očetu! Pojdi pa k mojim bratom in povej jim, da grem k svojemu Očetu in vašemu Očetu, k svojemu Bogu in vašemu Bogu.»

Marija Magdalena je šla ter naznanila apostolom: «Gospoda sem videla, in to mi je povedal.» In ko so slišali, da živi, in da ga je ona videla, niso verovali.

Ko so šle druge žene, od katerih se je bila ločila Marija Magdalena, da sporoče njegovim učencem, sreča jih Jezus, govoreč: «Pozdravljene bodite!» One pa so pristopile in objele njegove noge in ga molile. A Jezus jim reče: «Nikar se ne bojte! Pojdite, povejte mojim bratom, naj gredó v Galilejo, ondi me bodo videli.» In so šle in so vse to povedale apostolom. Toda apostoli niso hoteli verjeti; vse te besede pa so se jim zdele kakor blodnja.

Istega dne se je prikazal Jezus tudi Petru.¹

§ 102. Jezus se prikaže učencema, gredočima v Emavs.

Prav tisti popoldan sta šla dva učenca Jezusova iz Jeruzalema v trg, po imenu Emavs, ki je bil šestdeset tečajev (stadijev), t. j. dve uri pešhoda od Jeruzalema. Govorila sta mej seboj o vsem tem, kar se je bilo zgodilo. Približal pa se jima je tudi Jezus ter šel ž njima. Njijine oči pa so bile zadržane,

¹ Prim. Luk. 24, 34, in I. Kor. 15, 5.

da ga nista spoznala. In jima je rekel: «Kakšni so ti pogovori, ki jih gredoč imata mej seboj in sta žalostna?» Jeden pa, kateremu je bilo ime Kleofa, mu je odgovoril: «Si li ti sam tujec v Jeruzalemu in ne veš, kaj se je te dni tam zgodilo?» Jezus vpraša: «Kaj?» In sta rekla: «O Jezusu Nazareškem, ki je bil prorok, mogočen v besedi in dejanju, pred Bogom in pred vsem ljudstvom, in kako so ga izdali naši veliki duhovniki in oblastniki v obsodbo na smrt ter so ga križali. Mi pa smo upanje imeli, da bo on Izrael odrešil; a mimo vsega tega je danes že tretji dan, odkar se je to zgodilo. A tudi nekatere žene izmed naših so nas ustrašile; pred dnevom so bile pri grobu in niso našle njegovega trupla in so rekle, da so videle tudi prikazen angelov, kateri pravijo, da živi. In nekaj naših je šlo h grobu in so prav tako našli.» On pa jima odvrne: «O nespametna in kesnega srca, verovati vse, kar so govorili proroki! Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in šel tako v svojo čast?» In začenši od Mozesa in vseh prorokov, jima je razlagal vsa pisma, ki so bila pisana o njem.

Približali pa so se trgu, v katerega sta šla; in on se je delal, kakor da hoče dalje iti. Onadva pa sta ga silila, rekoč: «Ostani z nama, ker se mrači, in se je dan že nagnil.» In šel je noter ž njima. In ko je bil ž njima pri mizi, vzel je kruh in ga je posvetil in zlomil in jima podal. In odprle so se jima oči, ter sta ga spoznala; on pa je izginil od njiju. In govorila sta drug drugemu: «Ali ni srce gorelo v nama, ko nama je po poti govoril in razlagal pisma?» In sta vstala še tisto uro in se vrnila v Jeruzalem. Našla sta najstere zbrane in te, ki so bili ž njimi. Ti so jima rekli: «Gospod je res vstal in se je prikazal Simonu.» Onadva pa sta pravila, kaj se je bilo zgodilo po poti in kako sta ga spoznala po lomljenju kruha.

§ 103. Jezus se prikaže apostolom v Jeruzalemu.

Na večer tistega dne (nedelje) so bili apostoli zbrani v Jeruzalemu bržkone v dvorani zadnje večerje. Iz strahu pred Judi so duri zaklenili. Kar stopi v sredo mednje Jezus ter jim pravi: «Mir vam bodi! Jaz sem, ne bojte se!» Oni pa so se prestrašili in zbali, misleč, da vidijo duha. A Jezus jim reče: «Kaj se plašite in zakaj take misli vhajajo v vaša srca? Poglejte moje roke in noge, da sem jaz; potipajte in pogledjte, saj duh nima mesa in kostij, kakor vidite, da jaz imam.» In ko je bil to izgovoril, po-

kazal jim je roke in noge in stran. Ker pa še niso verovali in so se čudili od veselja, rekel je: «Imate li tu kaj jesti?» Oni so mu ponudili kos pečene ribe in sat medu. In je vpričo njih jedel in vzel ostanke ter jim dal. Tedaj so se obveselili učenci, da so Gospoda videli. On pa jim je zopet rekel: «Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošiljam.» In ko je bil to izrekel, dahnil je vanje in jim rekel: «Prejmite svetega Duha! katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni; in katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.»

Tomaža pa (v nedeljo) ni bilo pri njih, ko je Jezus prišel. Drugi učenci so mu tedaj povedali: «Gospoda smo videli.» On pa jim reče: «Ako ne vidim znamenj žrebljev na njegovih rokah in ne položim v njegovo stran svoje roke, ne bom veroval.» In po osmih dneh so bili učenci zopet v dvorani in Tomaž ž njimi. Jezus je prišel, čeprav so bile duri zaklenjene, in je stopil v sredo, rekoč. «Mir vam bodi!» Potem reče Tomažu: «Položi svoj prst semkaj in poglej moje roke, in podaj semkaj svojo roko in položi jo v mojo stran, in ne bodi neveren, ampak veren!» Tomaž je odgovoril in mu rekel: «Moj Gospod in moj Bog.» Jezus mu reče: «Ker si me videl, Tomaž, si veroval; blagor jim, kateri niso videli, in so verovali!»

§ 104. Jezus se prikaže učencem ob Tiberijskem jezeru.

^{622!!!} Kmalu po osmini velike nedelje se je prikazal Jezus učencem ob Tiberijskem jezeru. Prikazal pa se je tako-le: Bili so skupaj Simon Peter, Tomaž, Natanael, Zebedejeva sinova in še dva druga učenca. Stopili so v čoln, da bi lovili ribe. A tisto noč niso nič ujeli. Ko pa se je jutro storilo, stal je Jezus ob bregu in rekel: «Vrzite mrežo na desno stran čolna in boste našli.» Vrgli so torej in je niso mogli izvleči zaradi obilnosti rib. Tedaj je rekel Janez: «Gospod je.» Ko Simon Peter to sliši, spusti se v morje, da bi plaval k bregu. Drugi učenci pa so v čolnu prišli in so vlekli mrežo z ribami. Ko so tedaj na suho stopili, videli so žarjavico pripravljeno, in ribo na njej in kruh. Jezus jim reče: «Prinesite od rib, ki ste jih sedaj ujeli!» Izvlekli so mrežo na suho in našli sto tri in petdeset velikih rib. Ko je bilo nekaj pečenih, rekel jim je Jezus: «Pridite in jejte!» In so obedovali.

Ko so pa odjedli, reče Jezus Simonu Petru: «Simon Jonov, ali me ljubiš bolj kakor ti?» Peter odgovori: «Da, Gospod, ti

veš, da te ljubim!» Nato Jezus: «Pasi moja jagnjeta!» Drugič mu reče: «Simon Jonov, ali me ljubiš?» Peter odvrne: «Da, Gospod, ti veš, da te ljubim.» A Jezus dostavi: «Pasi moja jagnjeta!» In reče mu tretjič: «Simon Jonov, ali me ljubiš?» In Peter se je užalostil, ker ga je tretjič vprašal. Odvrne torej: «Gospod, ti vse veš; ti veš, da te ljubim.» Jezus pa pristavi: «Pasi moje ovce! — Resnično, resnično ti povem, dokler si bil mlajši, opasoval si se sam in šel, kamor si hotel; ko boš pa star, raztegnil boš svoje roke, in drugi te bo opasal (s pasom na križu) in te vlekel, kamor ti nočeš.» To pa je rekel, da je dal na znanje, s kakšno smrtjo bode poveličal Boga. In ko je to izgovoril, mu je rekel: «Pojdi za menoj (na križ)!»

§ 105. Jezus se prikaže na raznih krajih raznim osebam.

V Galileji na neki gori se je prikazal Gospod še jedenkrat apostolom. Tod je bilo zbranih tudi več kakor petsto učencev. In ko so ga videli, so ga molili. Nekateri pa so dvojili.

Nato se je prikazal Jakopu Mlajšemu in potem vsem apostolom (I. Kor. 15, 7.).

Naposled se je prikazal najsterim, ko so sedeli za mizo v obednici zadnje večerje. Grajal je njih nevero in trdobo njih srca, da niso verjeli tem, kateri so ga videli, da je vstal.

Potem jim je rekel: «Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte! jaz sem z vami vse dni do konca sveta. Kdor veruje in bo krščen, bo izveličan; kdor pa ne veruje, bo pogubljen. Za temi, ki verujejo, pojdejo ta znamenja: v mojem imenu bodo izganjali hudobne duhove, govorili nove jezike, prijemali kače, in ne bo jim škodovalo, ako bodo pili kaj strupenega; in na bolnike bodo roke pokladali, in bodo zdravi.»

«To so besede, katere sem vam bil govoril, ko sem bil še z vami, da mora vse dopolnjeno biti, kar je pisanega o meni v postavi Mozesovi in v prorokih in psalmih.» Tedaj jim je odprl um, da so umeli pisma. In jim je rekel: «Tako je pisano, in tako je bilo treba Kristusu trpeti in tretji dan vstati od mrtvih... Vi pa ste priče teh rečij... Ostanite v mestu, dokler ne boste

navdani z močjo iz visokosti. Zakaj Janez je sicer krstil z vodo, vi pa boste krščeni s svetim Duhom, ne dolgo po teh dneh.»

Tako se je dajal po svojem trpljenju Jezus apostolom živega videti, prikazujoč se jim skozi štirideset dnij in govoreč o kraljestvu božjem.

§ 106. Jezus gre v nebo.

Potem ko se je bil Jezus učencem svojim prikazal poslednjič v Jeruzalemu, vedel jih je štirideseti dan po svojem vstajenju od mrtvih proti Betaniji na Oljisko goro. Tedaj so ga vprašali, kateri so se bili sešli, rekoč: «Gospod, ali v tem času zopet postaviš Izraelovo kraljestvo?» On pa jim je rekel: «Vam ne gre vedeti časov ali ur, katere je Oče ohranil v svoji oblasti; a prejeli boste moč svetega Duha, kateri v vas pride, in mi boste priče v Jeruzalemu in po vsej Judeji in Samariji in do konca sveta.»

In ko jim je bil to izgovoril, povzdignil je svoje roke ter jih blagoslovil. In ko jih je blagoslavljal, šel je od njih. Vzdignil se je vpričo njih, in oblak ga jim je vzel izpred očíj. Vzet je bil v nebo in sedi na desnici božji. In ko so ga gledali, kako je šel v nebo, glej, stala sta dva moža pri njih v belih oblačilih in sta rekla: «Možje Galilejci! kaj stojíte in gledate v nebo? Ta Jezus, ki je bil vzet od vas v nebo, pride tako, kakor ste ga videli iti v nebo.» In so ga molili in se z velikim veseljem vrnili v Jeruzalem.

Druga doba.

Apostoli razširjajo kraljestvo Kristusovo.

§ 107. Kratek pregled druge dobe.

Ob vnebohođu se je vrnil Jezus v božje veličanstvo. Ni pa zapustil osamljenega na zemlji človeškega rodu, marveč mu je ustanovil Cerkev, t. j. ono božjo napravo, ono vidno družbo, v kateri Kristus sam po svojih namestnikih nadaljuje trojno svojo službo — proroško, duhovniško in kraljevsko — do konca sveta v izveličanje odrešenega človeštva. Apostoli naj bi kot namestniki Kristusovi najprej širili njegov božji nauk mej narodi. A za to še niso bili sposobni: nevedni so še bili in bojazljivi. Torej jim je Odrešenik poslal svetega Duha, ki jih je usposobil, da so prevzeli misijonsko službo med Judi in neverniki. Sveti Duh je popolnoma prestvaril in prenovil apostole: razsvetlil jim je um, da so resnice Jezusovega evangelija jasno spoznavali in srčno in brez strahu oznanjali Judom in nevernikom. Povsodi pa so tudi delili milosti, katere je zaslužil Izveličar s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo na križu.

Delovanje apostolov za razširjanje Jezusovega evangelija in njegove Cerkve nam opisuje druga doba zgodovine razodetja božjega v novi zavezi. Prvi oddelek nam kaže, kako so oznanjali apostoli Kristusov nauk med Judi, najprej v Jeruzalemu, potem v Palestini. Drugi oddelek pa nam razvija delovanje svetega Pavla in drugih apostolov mej neverniki.

Zgodovino življenja, delovanja, trpljenja, smrti in poveličanja Kristusovega smo zajemali iz štirih evangelijev; drugo dobo pa nam osvetljujejo «dejanja apostolov» in «listi», katere so pisali vernikom nekateri apostoli.

Prvi oddelek.

Apostoli oznanjajo Judom evangelij.

A. V Jeruzalemu.

§ 108. Matija — apostol.

Apostoli so se vrnilo po vnebohodu Gospodovem v Jeruzalem in so se zbirali v gorenji sobi neke hiše, po ustnem izročilu tiste, v kateri je postavil Jezus zakrament svetega rešnjega Telesa. Bili so jedne misli, stanovitni v molitvi in prošnjah z Marijo, materjo Jezusovo, in drugimi ženami. Neki dan pa vstane Peter sredi učencev in družbe, broječe kakih 120 ljudi, rekoč: «Možje bratje! dopolniti se je moralo pismo, katero je prorokoval sveti Duh po Davidovih ustih¹ o Judežu, ki je bil vodnik tistih, ki so ujeli Jezusa. Pisano pa je v knjigi psalmov (108, 8.): „Njegovo predstojništvo naj prejme kdo drugi!“ Teh mož tedaj, ki so bili z nami zbrani ves čas, ko je Gospod Jezus mej nami bival, od Janezovega krsta do dne, ko je bil od nas v nebo vzet, — teh jeden mora biti z nami priča njegovega vstajenja (t. j. apostol in učenik).»

In so odbrali dva, Jožefa, kateri je bil imenovan Bar-saba, s priimkom Pravični, in Matijo. In so molili, rekoč: «Ti gospod, ki poznaš srca vseh, pokaži, katerega teh dveh si izvolil, da prejme službo in apostolstvo, od katerega je odpadel Judež, da je šel v svoj kraj!» In so vrgli kocke za njiju; kocka pa je po božji volji padla za Matijo. In je bil prištet jednajsterim apostolom.

§ 109. Jezus pošlje svetega Duha.

Binkoštni praznik (petdeseti dan po veliki noči) so bili zbrani vsi skupaj na tistem mestu. Kar vstane šum z neba, kakor prihajajočega silnega piša, in napolni vso hišo, kjer so sedeli. In prikazali so se jim razdeljeni jeziki, kakor ognjeni, in jezik je sedel na slehernega izmed njih. In vsi so bili napolnjeni s svetim Duhom in so začeli govoriti v mnogoterih jezikih, kakor jim je sveti Duh dajal izgovarjati.

¹ Tudi mož, ki je živel v miru z menoj, v katerega sem zaupal, kateri je jedel mojo jed, vzdignil je peto proti meni. (Ps. 40, 10.)

Zunanja znamenja, ki so se pojavila nad apostoli, naj bi pomenjala notranji učinek, katerega je v njih povzročil sveti Duh. Ognjeni, jeziku podobni plamen je naznanjal, da je sveti Duh očiščeval, razsvetljeval in utrjeval apostole. Jeziki pa so kazali prečudno moč božjo, po kateri so apostoli govorili v raznoterih jezikih. Dar govorenja v raznih jezikih pomenja neko nasprotje s tem, kar je Bog storil oholemu in nevernemu narodu v Babelu. Ko je ljudem zmešal jezik, razpršili so se na razne kraje. Milost in moč svetega duha pa naj bi združevala vse ljudi v jedni Cerkvi.

Prebivali so v Jeruzalemu Judje iz raznih krajev. Ko se je pa zaslišal ta šum vetra, sešla se je množica, in so strmeli, zakaj vsak jih je slišal govoriti v svojem jeziku. Čudili so se, rekoč: «Glejte! niso li vsi ti, ki govore, Galilejci? In kako mi slišimo vsak svoj jezik, v katerem smo rojeni? Kaj hoče to biti?» Drugi pa so se posmehovali in rekli: «Sladkega vina so se napili.»

Tedaj se vstopi Peter z najstarejšimi in povzdigne glas: «Možje Judje in vsi, ki prebivate v Jeruzalemu, zaslišite moje besede! Ti niso pijani, kakor vi menite, ampak izpolnilo se je, kar je bilo rečeno po proroku Joelu (2, 28.): Zgodilo se bode poslednje dni, pravi Gospod: Izlil bom svojega duha na vse meso. Možje Izraelci! poslušajte te besede: Jezusa Nazareškega, kateremu je dal Bog mej nami pričevanje z deli, čudeži in znamenji, pribili ste na križ po rokah krivičnikov in ga umorili. Njega je pa Bog častitljivega obudil. Mi smo tega priče. In povišan na desnico božjo je izlil na nas svetega Duha. Prav gotovo tedaj vedi vsa Izraelova hiša, da je Jezusa, katerega ste vi križali, storil Bog Gospoda in Odrešenika vsemu svetu.»

Ko so pa to slišali, zbôdlo jih je v srce in so rekli Petru in drugim apostolom: «Kaj nam je storiti, možje, bratje?» Peter jim odgovori: «Izpokorite se in daj se krstiti sleherni izmed vas v imenu Jezusa Kristusa v odpuščanje svojih grehov, in prejeli boste dar svetega Duha. Zakaj vam je dana obljuba in vašim otrokom, in vsem, kateri so daleč (t. j. neverniki), katerekoli pokliče Gospod, naš Bog.»

In še tisti dan se jih je dalo krstiti okoli tri tisoč duš. Tako se je vidno in slovesno začela sveta Cerkev.

§ 110. Prva krščanska občina v Jeruzalemu.

Dejanja apostolov nam opisujejo prvo krščansko občino tako-le: «Bili so pa (verniki) v nauku apostolskem stanovitni in združeni v lomljenju kruha in v molitvah. — Vsi pa, kateri so

verovali, bili so jednega duha in jednega srca, [in vse, kar so imeli, bilo je vseh. Nekateri so prodajali njive in imetje svoje in so od tega delili vsem, kakor je kdo potreboval.] Bili so tudi vsak dan stanovitno jedne misli v templju in so lomili po hišah kruh in so uživali jed z veselim in preprostim srcem, hvaleč Boga in imajoč milost pri vsem ljudstvu. Gospod pa je vsak dan množil število teh, ki so se izveličevali.»

«Lomljenje kruha» znači sveto mašo in sveto obhajilo. K molitvam pa so se zbirali prvi kristijan^{je} v templju. Po službi božji so imeli skupne obede, pri katerih so bogatini siromakom stregli (agapae t. j. obedi ljubezni). Skupno imetje ni bilo zapovedano in bi se kesneje pri tolikem številu vernikov tudi ne bilo moglo ohraniti. Razvilo pa se je pri prvih kristijanih iz vzgleda Jezusovega, ki je hotel sam ubožen biti. Vender pa je smel vsak vernik svobodno obdržati svoje imetje; dolžan je bil le podpirati reveže.

§ 111. Peter ozdravi človeka hromorojenega.

Nekega dne sta šla Peter in Janez skupaj v tempelj ob uri molitve, ob devetih (t. j. po naše ob treh popoldne). Nosili so pa tje nekega moža, že nad štirideset let starega, ki je bil od rojstva hrom, in ga pokladali vsak dan pred templjeva «Lepa vrata», da je prosil miloščine od onih, ki so hodili v tempelj. Ko je hromec ugledal Petra in Janeza, poprosil ju je miloščine. Peter pa mu reče: «Srebra in zlata nimam, kar pa imam, to ti dam. V imenu Jezusa Kristusa Nazareškega vstani in hodi!» In prijemši ga za desno roko, ga vzdigne: in precej so se utrdila njegova stopala in gležnji. Poskočil je na noge, stal in hodil in šel ž njima v tempelj ter hvalil Boga.

Vse ljudstvo je strmelo in se čudilo. Ko je pa Peter to videl, nagovoril je ljudstvo: «Možje Izraelci! kaj se čudite temu, ali kaj naju gledate, kakor da bi bila s svojo močjo ali oblastjo storila, da ta hodi? Bog naših očetov je poveličal svojega Sina Jezusa, katerega ste vi umorili. Vera v njegovo ime je dala temu popolno zdravje vpričo vas vseh. In zdaj, bratje, vem, da ste iz nevednosti umorili Svetega in Pravičnega. Izpokorite se torej in izpreobrnite, da se izbrišete vaši grehi!»

Ko sta apostola ljudstvu še govorila, pristopijo k njima duhovniki in poglavar templja in saduceji, ki so bili nevoljni, da učita ljudstvo in oznanjata vstajenje od mrtvih. Primejo ju ter denejo v ječo. Drugo jutro pa se zberó duhovniki in starejšine ter

ukažejo apostola pred se pripeljati. «V čegavi moči», vprašajo ju, «ali v čegavem imenu sta vidva to storila?» Peter odgovori: «Poglavarji naroda in starejšine! Bodi znano vam vsem in vsemu ljudstvu Izraelovemu, da le-ta stoji zdrav pred vami v imenu Jezusa Kristusa Nazareškega, ki ste ga vi križali, in katerega je Bog obudil od mrtvih. Ta je kamen, katerega ste vi zidarji zavrgli, kateri pa je postal vogelni kamen. In v nikomer drugem ni izveličanja, kajti ni ga drugega imena pod nebom danega ljudem, po katerem bi se mogli izveličati.»

Sodniki ostrmé nad Petrovo srčnostjo. A videč ozdravljenega človeka poleg njiju, ne morejo nič oporekati. Velé torej apostoloma, naj stopita nekoliko iz zбора, da se med seboj posvetujejo. Rekli so: «Kaj nam je storiti s tema človekoma? Čudež, ki se je zgodil, je znan vsem prebivavcem jeruzalemskim. Ne moremo ga utajiti. Ali da se ne razglasi dalje mej ljudstvom, zapretimo jima, naj več ne govorita o Jezusu nobenemu človeku.» In res ju pokličejo ter jima zapovedó, naj nikoli več ne govorita in učita v imenu Jezusovem. Peter in Janez pa odgovorita: «Sodite, je li prav pred Bogom, da bi vas bolj slušala nego Boga! Ne moreva namreč, da ne bi govorila tega, kar sva videla in slišala.»
Sodniki pa so jima še ostreje zapretili ter ju izpustili; zakaj iz strahu pred Judi si niso upali storiti jima kaj žalega.

§ 112. Ananija in Safira.

Peter in Janez sta vernikom povedala, kaj so jima rekli duhovniki in starejšine. Tedaj povzdignejo vsi jedne misli glas k Bogu in rekó: «Gospod, daj svojim služabnikom, da bodo z vso srčnostjo govorili tvojo besedo, in da se znamenja in čudeži godé v imenu tvojega svetega Sina Jezusa.» In ko so odmolili, potreslo se je mesto, na katerem so bili zbrani, in vsi so bili napolnjeni s svetim Duhom in so srčno govorili besedo božjo.

Množica vernikov je bila jednega srca in jednega duha. Nihče ni govoril, da je od tega, kar je imel, njegovega kaj, nego vse jim je bilo občno. Ni ga bilo ubogega mej njimi. Kolikor jih je bilo, ki so imeli njive ali hiše, prodajali so in donašali ceno in pokladali apostolom pred noge. In delilo se je vsakemu, kolikor je bilo komu potreba.

Neki mož, Ananija po imenu, je prodal njivo. Jeden del cene je prinesel ter položil apostolom pred noge. Drugi del pa

je hotel utajiti in skrivaj zase obdržati. To je vedela tudi njegova žena Safira. A Peter reče Ananiji: «Zakaj je izkušal satan tvoje srce, da si lagal svetemu Duhu in pridržal nekoliko njvine cene? Ali ne bi bila njiva, če bi jo bil obdržal, ostala tebi? In prodana, ali ni bila v tvoji oblasti? Zakaj si sklenil to reč v svojem srcu? Nisi lagal ljudem, ampak Bogu!»

Ko je Ananija slišal te besede, padel je na tla in umrl. Velik strah je obšel vse navzočne. Nekateri mladeniči, ki so bili vpricho, ga vzemó, odnesó in pokopljejo.

Kake tri ure pozneje pride tudi Safira, ki še ni vedela, kaj se je bilo zgodilo. Peter jej reče: «Povej mi, ali sta za toliko prodala njivo?» Ona odgovori: «Da, za toliko.» Nato Peter: «Kaj, da sta se dogovorila, da bosta izkušala Duha Gospodovega? Glej, noge tistih, ki so pokopali tvojega moža, so pred durmi in tudi tebe ven ponesó.» In pri tej priči mu je padla pred noge in izdahnila svojo dušo. Ko mladeniči vstopijo, najdejo jo mrtvo, odnesó jo ven in pokopljejo poleg njenega moža. In obšel je velik strah vso Cerkev in vse, kateri so to slišali.

§ 113. Dvanajsteri apostoli v ječi.

Zvesto so apostoli oznanjevali besedo božjo, in množica vernikov je bila od dné do dné večja. Brez števila čudežev se je godilo po rokah apostolov. Bolnike so kar v posteljah na ceste pokladali, da bi jih vsaj senca mimogredočega Petra obsenčila in bi ozdraveli. Od vseh ondotnih mest so ljudje trumoma hodili v Jeruzalem in nosili bolnike, in vsi so ozdraveli. Vsled tega se razsrđi sinedrij; veliki duhovnik in saduceji velé vseh dvanajst apostolov zapreti v občinsko ječo. Ali angel Gospodov je odprl po noči ječina vrata ter apostole rešil iz nje, rekoč: «Pojdite v tempelj in govorite ljudstvu vse besede življenja!» Ob zori so torej apostoli zopet učili v templju.

Ko se je pa sešel veliki zbor, poslali so po apostole v ječo. A služabniki se vrnejo, rekoč: «Ječo smo sicer našli z vso skrbjo zaprto in varihe, stoječe pred vrati. Ko smo pa odprli, nismo našli nikogar notri.» To izvedevši, se zborniki silno prestrašijo. Kar pride nekdo in jim sporoči, da apostoli zopet učé v templju. Tedaj odide tempeljski poglavar s služabniki ter jih pripelje, ne s silo, ker so se bali ljudstva, da jih ne bi kamenjalo. Ko jih privedejo pred zbor, vpraša veliki duhovnik: «Ali vam nismo

ostro naročili, da ne učite v tem imenu? In glejte, napolnili ste ves Jeruzalem s svojim ukom in hočete na nas spraviti kri tega človeka.» Peter odgovori v imenu vseh apostolov: «Boga je treba bolj slušati, kakor ljudi. Bog naših očakov je od smrti obudil Jezusa, ki ste ga vi na les obesili in umorili. Tega je Bog s svojo desnico povišal za poglavarja in Izveličarja, da podeli Izraelu pokoro in odpuščanje grehov. In mi smo mu priče teh rečij, in pa sveti Duh, katerega je dal Bog tem, ki so njemu pokorni.» Ko so pa to slišali, so se silno razsrdili nad apostoli in so jih mislili umoriti. Kar vstane v zboru neki farizej, Gamalijel po imenu, učenik postave, spoštovan od vsega ljudstva, in ukaže, naj apostoli malo odstopijo. Potem pa reče: «Možje Izraelci! dobro premislite pri teh ljudeh, kaj hočete storiti; ...zakaj če je ta naklep ali to delo od ljudij, se bo razdrlo, če je pa od Boga, ne morete ga razdreti; in naposled se bode pokazalo, da se Bogu ustavljate.» — In so mu prav dali. Vender so pa ukazali apostole preteptsti in so jim iznova zapretili, naj nikakor ne govore v Jezusovem imenu, ter jih izpustili. Apostoli so pa šli veseli izpred zбора, ker so bili vredni spoznani trpeti zasramovanje zaradi imena Jezusovega. In niso nehali učiti vsak dan v templju in po hišah in oznanjevati Jezusa Kristusa.

§ 114. Apostoli izvolijo sedmero dijakonov.

Število učencev (vernikov) se je množilo od dne do dne. Nastalo pa je godrnjanje Grkov zoper Hebrejce,¹ da se pri vsakdanji delitvi njih vdove zanemarjajo. Zato so sklicali apostoli množico učencev in so rekli: «To ne gre, da bi mi opuščali besedo božjo in oskrbovali mize. Izberite si torej, bratje, sedem poštenih mož, ki so polni svetega Duha in modrosti, da jim izročimo to opravilo. A mi se bodemo držali molitve in skrbeli za oznanjevanje besede božje.» To govorjenje je bilo po godu vsej

¹ Grki se imenujejo v «dejanjih apostolov» tisti kristijanje, ki so, dasi poprej judovske vere, imeli grški jezik za svoj materni jezik. Iz raznih dežel (n. pr. iz Grecije in z otokov, Male Azije itd.) so prišli v Jeruzalem, da bi ondi dokončali svoje življenje, in so se izpreobrnili h krščanski veri. Hebrejci pa so pokristijanjeni Judje, ki so prebivali v Palestini in na Babilonskem ter so govorili aramejski, hebrejskemu soroden jezik, katerega so Judje v sužnosti vzprejeli.

množici. In izvolili so Štefana, moža polnega vere in svetega Duha, in Filipa in Prokorja in Nikanorja in Timona in Parmeno in Nikolaja, izpreobrnjenca iz Antijohije.] Te so privedli pred apostole, ki so nad njimi molili in nanje roke položili. Beseda božja pa je rastla in število učencev se je silno množilo v Jeruzalemu; tudi velika množica duhovnikov je vzprejela sveto vero.

S pokladanjem rok in z molitvijo so posvetili apostoli sedem izvoljenih mož ter jim dali oblast in milost, da so mogli svojo službo prav opravljati. Te može in kesneje tudi njih naslednike imenujemo diakone (διάκονος, t. j. služabnik, pomočnik). Oskrbovali so reveže, pripravljali so skupne obede (agapae), oznanjevali so besedo božjo in delili zakrament svetega krsta in svetega rešnjega Telesa. Ločiti pa moramo diakone od duhovnikov (πρεσβύτερος, t. j. starejšina), ki so postali nasledniki 72erih učencev Jezusovih. Pokorni pa so bili diakoni in duhovniki apostolom in njih naslednikom škofom (ἐπίσκοπος). Vse pa je vladal apostolski prvak Peter in vsakateri njegov naslednik rimski papež.

§ 115. Štefan, prvi mučenec.

Dijakon Štefan, poln milosti in moči, je delal čudeže in velika znamenja med ljudmi. Vzdignilo se je pa nekaj judovskih modrijanov zoper njega, in so se ž njim prepirali. Ali niso se mogli ustavljati modrosti in Duhu, po katerem je govoril. Zato najmejo krivih prič, ki so Štefana zatožile bogokletstva. Nadraženo ljudstvo ga zgrabi in pelje v zbor, kjer so krive priče govorile: «Ta človek ne neha govoriti bogokletno zoper sveto mesto in postavo.» Vsi, ki so sedeli v zboru, nevoljno nanj pogledajo: videli pa so njegovo obličje, kakor obličje angelovo. Tedaj ga vpraša veliki duhovnik, če je res bogokletno govoril. Štefan pa v daljšem, oduševljenem govoru pokaže, kako prečudno in ljubeznivo je Bog vodil izraelsko ljudstvo, in kako so se Izraelci vedno ustavljali Bogu in mu bili nepokorni. Naposled sklene svoj govor s temi besedami: «Vi trdovratni in neobrezanih src in ušes! vedno se upirate svetemu Duhu, kakor vaši očetje, tako tudi vi. Katerega izmed prorokov niso preganjali vaši očetje? Pomorili so te, ki so napovedovali prihod Pravičnega, čegar izdajalci in ubijalci ste postali sedaj vi.» Ko so pa to slišali, so se togotili v svojih srcih in škripali z zobmi zoper njega. On pa, poln svetega Duha, se zamakne v nebo, rekoč: «Glej, vidim nebesa od-

prta in Sinu človekovega, stoječega na desnici božji.» Tedaj zavpijejo na ves glas, zatisnejo si ušesa in vsi kmalu nanj planejo. In so ga vlekli iz mesta, da bi ga kamenjali. Priče pa so položile svoja oblačila pred noge mladeniču, z imenom Savel, ki se je s tem udeležil umora Štefanovega, da je varoval morivcem obleko. Nato obstopijo Štefana in ga s kamenjem pobijajo. Mučenik pa je molil: «Gospod Jezus, vzprejmi mojo dušo!» Potem poklekne in zavpije na ves glas: «Gospod, ne prištevaj jim tega greha!» In ko je bil to izrekel, zaspal je v Gospodu. Pokopali so ga po-božni možje, in verniki so zelo žalovali za njim.

B. V Palestini.

§ 116. Sveta vera se razširja po Samariji.

Po Štefanovi smrti so začeli v Jeruzalemu vernike grozovito preganjati (l. 33.). Zlasti je Savel hudo divjal zoper Cerkev božjo. Hodil je po hišah in je vlačil može in žene ter jih izdajal v ječo. Toda sovražniki Kristusovi niso dosegli tega, kar so namerjali, ampak ravno nasprotno. Mnogo učencev je namreč bežalo iz Jeruzalema. Razkropili so se po Judeji in Samariji, oznanjali vero Kristusovo in ustanavljali nove krščanske občine.

Med ubežniki iz Jeruzalema je bil tudi dijakon Filip. Prišel je v mesto Samarijo (tedaj Sebaste imenovano) in je ondi oznanjeval Kristusa. Množice so ga zvesto poslušale, posebno zato, ker so videle in slišale znamenja, katera je delal. Mnogo mrtvo-udnih in hromih in obsedenih je ozdravelo. Velika radost je bila zaradi tega po mestu mej prebivavci. Bil je pa ondi neki mož, po imenu Simon, ki je poprej mamil ljudstvo z vražarstvom. Imel je mnogo privrženecv. A tudi on je veroval, in ko je bil krščen, držal se je Filipa. In ko je tudi videl, da se godé znamenja in veliki čudeži, je strmel in se čudil.

Ko so pa slišali apostoli v Jeruzalemu, da je Samarija vzprejela božjo besedo, poslali so jim Petra in Janeza. In sta prišla in zanje molila, da bi prejeli svetega Duha, zakaj v njih nobenega še ni bil prišel, ampak samo krščeni so bili v imenu Gospoda Jezusa.

Tedaj sta roke nanje pokladala, in so prejeli svetega Duha.

Ko je pa Simon videl, da se po pokladanju rok apostolov daje sveti Duh, prinesel jima je denarja, rekoč: «Dajta tudi meni

to oblast, da prejme svetega Duha, na kogarkoli položim roke.» Peter pa mu reče: «Tvoj denar bodi s teboj vred v pogubo, ker si menil dar božji dobiti za denar. Izpkori se torej od svoje hudobije in prosi Boga, da ti odpusti ta greh!» Simon prestrašen odgovori: «Prosita vidva zame Gospoda, da ne pride nič tega name, kar sta rekla.» Apostola pa, ko sta oznanjevala po mnogih samarijskih krajih evangelij, vrnila sta se v Jeruzalem.

Po Simonovem dejanju se imenuje simonija greh, katerega stori, kdor z duhovnimi darovi ali službami (n. pr. s svetimi zakramenti ali odpustki ali cerkvenimi beneficiji) kakorkoli si bodi kupčuje ali jih izkuša prodajati.

§ 117. **Dijakon Filip krsti zakladnika etijopske kraljice.**

Angel Gospodov se je prikazal Filipu ter mu rekel: «Vstani in pojdi proti jugu na cesto, ki drži iz Jeruzalema v Gazo.» Filip vstane in gre. In glej! mož iz Etijopije, zakladnik etijopske kraljice Kandace,¹ ki je bil prišel molit v Jeruzalem, vračal se je domov in je na vozu sedé prebiral proroka Izaijo. Duh božji reče Filipu: «Pristopi in pridruži se temu vozu!» Filip priteče in sliši moža beročega besede: «Kakor ovca je bil peljan v zaklanje; in kakor je jagnje brez glasu pred tem, ki ga striže, tako tudi on ni odprl svojih ust.» (Iz. 53, 7.) Filip ga vpraša: «Meniš li, da razumeš, kar bereš?» Zakladnik odgovori: «Kako bi mogel, ako me kdo ne pouči!» Prosi torej Filipa, naj stopi na voz in sede k njemu. Zdaj vpraša zakladnik: «Prosim te, o kom govori to prorok, o sebi ali o kom drugem?» Filip prične z razlago proroških besedij in mu nadalje oznanjuje evangelij Jezusov.

Potoma prideta k neki vodi in zakladnik reče vesel: «Glej, voda! kaj zadržuje krstiti me?» Filip odvrne: «Ako veruješ iz vsega srca, sme se zgoditi.» Zakladnik mu odgovori: «Verujem, da je Jezus Kristus Sin božji.» In mahoma veli voz ustaviti. Oba tedaj stopita v vodo in Filip krsti zakladnika. Ko pa stopita iz vode, vzame duh Gospodov Filipa, in zakladnik ga ni več videl. Šel je pa vesel svojo pot, izpoznavši v tej čudoviti dogodbi roko Gospodovo. Filip pa je oznanjeval evangelij vsem mestom, dokler ni prišel v Cezarejo, kjer je stanoval.

¹ Kandace je bilo splošno ime vseh etijopskih kraljic, kakor Faraon egiptovskih kraljev.

§ 118. **Apostolsko potovanje svetega Petra.**

△ Cerkev v Judeji, Galileji in Samariji je imela mir za nekaj časa (l. 37.—38.). Judje so imeli namreč tačas sami s seboj toliko opraviti, da se za kristijane niso mnogo zmenili. To priliko pa je porabil Peter, da je obiskaval krščanske občine in jih potrjeval v veri. Prišel je tudi v Lido (ob cesti med Jeruzalemom in Jopo). Ondi je našel nekega človeka, Enejo po imenu, ki je že osem let v postelji ležal in bil mrtvouden. In Peter mu reče: «Eneja! Jezus Kristus te ozdravlja; vstani in postelji si sam!» In zdajci je vstal. In vsi, ki so ga videli, so se izpreobrili. 7

V Jopi (ob Srednjem morju) je stanovala neka učenka, z imenom Tabita. Bila je polna dobrih del in miloščine, katero je delila revežem. Prigodi se pa, da tiste dni zboli in umrje. Ko so jo bili umili, položili so jo v gorenjo izbo. Ker je pa Lida blizu Jope, in so učenci slišali, da je Peter tam, pošljejo dva moža k njemu, proseč, naj ne odlaša priti do njih. Peter pride in gre naravnost v gorenjo izbo, kjer je bil mrlič. Ondi ga obstopijo vse vdove ter mu jokaje kažejo suknje in oblačila, katera jim je naredila Tabita. Peter, močno ginjen, poklekne in moli. Potem se obrne proti mrliču in pravi: «Tabita, vstani!» In odprla je svoje oči. Ko pa Petra ugleda, sede. Apostol jej poda roko in jo vzdigne. In ko je poklical vernike in vdove, pokaže jim jo živo. — Ta čudež se je razglasil po vsej Jopi, in mnogo jih je verovalo v Gospoda. Peter se je mudil mnogo dnij v Jopi, stanujoč pri nekem strojarju, Simonu po imenu.

§ 119. **Stotnik Kornelij se izpreobrne.**

V Cezareji, kjer so stolovali rimski poglavarji judovske dežele, živel je stotnik, Kornelij po imenu. Bil je pobožen in bogaboječ z vso svojo hišo; mnogo je dajal vbogajme in neprestano je molil k Bogu. Nekega dne okrog treh popoldne ugleda v prikazni angela božjega, ki mu je rekel: «Kornelij! Bog se je spomnil tvoje molitve in tvoje miloščine. In sedaj pošlji v Jopo mož in pokliči Simona, s priimkom Petra; stanuje pri nekem strojarju Simonu, čegar hiša je poleg morja. Simon Peter ti pové, kaj ti je storiti.» Ko angel izgine, Kornelij brž odpošlje tri pobožne možje v Jopo.

Drugi dan okrog poldne, ko so bili ti na potu in so se bližali mestu, šel je Peter vrh hišne strehe molit. V molitvi se

zamakne. Videl je nebo odprto, in kako se iz njega dol spušča velik prt, v katerem so bile vse štirinogate in lazeče živali zemlje in ptice neba. Hkrati zasliši glas: «Vstani, Peter, zakolji in jej!» Peter odgovori: «Nikakor ne, Gospod! kajti nikoli nisem jedel kaj nagnusnega ali nečistega.» Glas pa drugič pravi: «Kar je Bog očistil, ne imenuj ti nagnusno!» To se je zgodilo trikrat, in zdajci je bil vzet prt nazaj v nebo.

Ko je Peter sam pri sebi premišljeval, kaj bi pomenila ta prikazen, rekel mu je Duh božji: «Glej, trije možje te iščejo. Vstani tedaj, stopi dol in pojdi ž njimi brez premišljevanja, zakaj jaz sem jih poslal.» Ko Peter dol stopi, najde može, katere je bil poslal Kornelij. Vzprejme jih gostoljubno pod streho. Drugi dan pa se napoti ž njimi in nekaterimi učenci v Cezarejo h Korneliju. Ta mu razodene, kaj je videl in slišal v prikazni. Zdaj šele umeje Peter pomen prikazni, katero je imel v Jopi, namreč: da je prišel čas, da se vzprejemajo tudi neverniki v Jezusovo Cerkev, dasiravno so jih imeli doslej še za nečiste. Zato vzklikne: «V resnici spoznam, da Bog ne gleda na osebo, nego v vsakem narodu mu je prijeten, kdor se ga boji in dela pravico.» Ves vesel nato oznanjuje Peter nauk Jezusov Korneliju in vsem nevernikom, ki so bili pri njem zbrani. Ko je pa še govoril, prišel je sveti Duh na vse, ki so poslušali besedo božjo. In zavzemo se verniki iz obreze (t. j. izpreobrnjenci iz judovske h krščanski veri), kateri so bili prišli s Petrom, da se je tudi na pogane izlil sveti Duh, zakaj slišali so jih govoriti v tujih jezikih in poveličevati Boga. Tedaj Peter reče: «Sme li kdo braniti krstne vode tem, kateri so prejeli svetega Duha kakor mi?» In ukaže jih krstiti v imenu Gospoda Jezusa Kristusa. In prosili so ga, naj ostane pri njih nekaj dnij.

Ko se je bil Peter vrnil v Jeruzalem, očitali so mu tamošnji kristijanje, da se je družil z neverniki. Mislili so namreč, da se smejo le Judje vzprejemati v Cerkev Kristusovo. A Peter jim je razložil prikazen, katero je sam imel v Jopi, prikazen Kornelijevo in vse, kar se je bilo zgodilo v stotnikovi hiši. Naposled dostavi: «Tedaj sem se spomnil besede Gospodove: ‚Janez je sicer krščeval z vodo, vi pa bodete krščeni s svetim Duhom‘ (prim. § 10.). Ko je torej poganom dal prav ta dar, kakor tudi nam, ki smo verovali v Gospoda Jezusa Kristusa, kdo pa sem bil jaz, da bi bil mogel Bogú zabraniti?» In so umolknili in slavili Boga, ki je tudi poganom dal «pokoro za življenje» (t. j. izpreobrnjenje).

§ 120. **Mučeniška smrt Jakopa Starejšega. Peter čudovito rešen iz ječe.**

Tisti čas (l. 42.) je vzbruhnilo novo preganjanje vernikov. Kralj Herod Agripa I. (prim. Uvod IV. str. 5.) je dal Jakopa (Starejšega), Janezovega brata, z mečem umoriti. Ko je pa videl, da je to po godu Judom, ukazal je o veliki noči prijeti tudi Petra ter ga vrgel v ječo. Štiri četvorice vojakov so ga stražile, vsaka po tri dnevne in nočne ure. Po praznikih je namerjal postaviti ga pred ljudstvo ter ga umoriti. Cerkev pa je neprestano molila za svojega višjega pastirja.

Tisto noč, predno je imel umorjen biti, spal je Peter v ječi mej dvema vojakoma, vkovan v dve verigi; druga dva vojaka pa sta stala pred vrati na straži. In glej! angel Gospodov pristopi, in svetloba zablisči v ječi. Angel Petra vzbudi in mu reče: «Vstani hitro!» In verige so padle od njegovih rok. Angel dalje pravi: «Opaši se in obuj črevlje! Ogrni plašč in pojdi za menoj!» Peter tako stori. Ni pa prav vedel, ali je res, kar se godi, ali je le prikazen. Ko sta bila pa odšla mimo prve in druge straže, dospela sta do železnih vrat, ki so držala v mesto. In odpro se jima samé od sebe. In šla sta skozi nje in prišla v neke ulice; — in precej je odstopil angel od njega. Tedaj šele se zave Peter in reče: «Zdaj vem res, da je poslal Gospod svojega angela in me je otel iz roke Herodove.»

Premišljujé, koliko dobroto mu je izkazal Gospod, pride Peter do hiše Marije, matere Janeza Marka, kjer je bilo zbranih mnogo vernikov, ki so molili. Ko potrka na vežna vrata, pride poslušat deklica, Roda po imenu. In spoznavši glas Petrov od veselja pozabi odpreti vrata, ampak zbeži noter in sporoči, da stoji Peter pred vrati. Oni jej pa rekó: «Meša se ti.» Deklica pa je le trdila, da je tako. Zbrani pa so govorili: «Angel njegov je.» Ko pa Peter le še trka, mu odpró. Kar res njega ugledajo in ostrmé. On pa jim namigne z roko, naj molché, ter jim razloži, kako ga je Gospod rešil iz ječe. Naposled dostavi: «Povejte to Jakopu (Mlajšemu, jeruzalemskemu škofu) in bratom!» In odšel je v drug kraj.¹

¹ Ta «drug kraj» je Rim. Tje je namreč potoval Peter l. 42. preko Antijohije ter si je ondi izvolil stanoviten sedež. Okoli l. 50. pa je moral bežati iz Rima, ker je neki odlok cesarja Klavdija veleval vsem Judom, naj zapusté mesto. To je veljalo tudi kristijanom, ker so jih takrat imeli še za posebno judovsko ločino. Takrat je prišel zopet v Jeruzalem, kjer je kmalu potem vodil apostolski zbor (prim. § 124.).

Ko se je dan storil, ni bil majhen strah mej stražniki, kaj se je s Petrom zgodilo. Herod jih je strogo izpraševal in potem ukazal usmrtiti.

Kmalu na to je Herod zapustil Judejo in je prebival v Cezareji. Ker je bil v prepiru s Sidonci in Tirci zaradi žitne trgovine, prišli so poslanci teh mest k njemu ter prosili miru; njih dežela je namreč dobivala živež iz Herodove kraljevine. Odločeni dan je Herod, oblečen v kraljevo oblačilo, sedel na sodnjem stolu ter jim govoril. Ljudstvo pa je vpilo: «Božji glas je to in ne človeški.» Pri tej priči pa ga je udaril angel Gospodov, zato ker ni dal slave Bogu: črvi so ga jedli in je umrl.

Drugi oddelek.

Apostoli oznanjajo nevernikom evangelij.

A. Pavel, apostol sveta in učitelj narodov.

§ 121. Savel se izpreobrne.

Savel, iz rodu Benjaminovega, je bil doma v Tarzu v Ciliciji. Oče Simon, farizej in rimski državljani, je odločil svojega nadarjenega sina za rábija ali pismouka. Zgodaj ga je poslal v Jeruzalem, da je slušal tamkaj glasovite učitelje, posebno pa Gamalijela, slovečega učitelja svetega pisma. Poleg marljivega šolanja se je mladenič izučil tudi šotore delati in preproge tkati. Judovski pismouki so si namreč navadno kruh služili s kakim rokodelstvom. Z mladeniško oduševljenostjo je gorel mladi farizej za Mozesovo postavo. Zato pa je spoznavavce novega uka Kristusovega iz vsega srca črtil, zalezoval in preganjal. Udeležil se je tudi umora svetega Štefana; pričam, kamenjajočim pobožnega dijakona, varoval je oblačila.

A kmalu mu ni več zadoščalo, da divja v svetem mestu. Zato si izprosi od velikega duhovnika pismo do shodnic v Damasku, da bi prignal v Jeruzalem zvezane može in žene Jezusove vere, ako bi jih ondi kaj našel. Na potu, ko se je že bližal Damasku, obsije ga nagloma svetloba z neba. Na tla podrt in ležeč na zemlji zasliši glas, ki mu ^{uh.}pravi: «Savel, Savel! zakaj me preganjaš?» On pa reče: «Kdo si, Gospod?» A Gospod odgovori: «Jaz sem Jezus, katerega ti preganjaš; težko ti je proti

ostnu brcati.»¹ Nato trepetaje in strmé Savel: «Gospod, kaj hočeš, da naj storim?» Gospod pa mu reče: «Vstani in pojdi v mesto, in tam se ti bode povedalo, kaj ti je treba storiti.» Možje pa, ki so šli z njim, so se ustavili in so strmeli: slišali so sicer glas, a videli niso nikogar. Savel vstane in z odprtimi očmi nič ne vidi. Torej ga primejo njegovi spremljevalci in vedejo za roke v Damask. Tam je bil tri dni in ni ne videl, ne jedel, ne pil, ampak je vedno molil.

Živel je pa v Damasku neki učenec Gospodov, Ananija po imenu. Njemu je rekel Gospod v prikazni: «Ananija! vstani in pojdi v ulice, ki se imenujejo „Ravne“, in vprašaj v hiši Judovej po imenu Savla Taržana; zakaj, glej, moli.» Ananija odgovori: «Gospod! slišal sem od mnogih, koliko hudega je storil ta mož tvojim spoznavavcem v Jeruzalemu. In tu ima oblast od velikih duhovnikov zvezati vse, ki kličejo tvoje ime.» Gospod pa mu reče: «Pojdi, zakaj izvoljena posoda mi je on, da ponese moje ime pred pogane in kralje in otroke Izraelove. Jaz namreč mu pokažem, koliko mu je treba za moje ime trpeti.» Ananija gre tedaj v hišo k Savlu, položi roke nanj in reče: «Savel, brat! Gospod Jezus, kateri se ti je prikazal na poti, me je poslal, da izpregledaš in bodeš napolnjen s svetim Duhom.» In precej so odpadle od njegovih očij kakor luskinge; izpregledal je in vstal in se dal krstiti. In vzel je zopet jedi in se je pokrepčal.

§ 122. Savel se pripravlja za apostolsko službo.

Po svojem izpreobrnjenju je Savel precej začel oznanjevati v shodnicah, da je Jezus Sin božji. Vsi, ki so ga poslušali, so strmeli, rekoč: «Ni li ta tisti, ki je preganjal v Jeruzalemu one, ki so klicali to ime, in je zato sem prišel, da jih povezane izroči velikim duhovnikom?» Potem se je napotil v Arabijo (Gal. 1, 17.), odkoder se je vrnil v Damask, oznanjujoč Kristusov nauk. Toda Judje se naposled upró zoper Savla. Namestnik kralja Arete da stražiti mesto, hoteč ga ujeti. Verniki pa ga po noči izpusté črez zid po vrvi v košu. Tako je ubežal sovražnim rokam (II. Kor. 11, 32.). Tri leta po svojem izpreobrnjenju je prišel zopet v Je-

¹ Osten je palica z železnim šilom na koncu. Z ostnom so na Jutrovem tovrno in vpreženo živino priganjali k hitreji hoji; čim bolj je brcala, tem huje se je ob osten zbadala. Pomen besedij je: tvoja upornost je tebi v škodo.

ruzalem, da bi se predstavil Petru. Pri njem je ostal 15 dni. Tačas se je sešel tudi z Jakopom Mlajšim. Verniki so se ga bali, ker niso verjeli, da je učenec Kristusov. Barnaba pa ga privede k apostolom ter jim razloži, kaj se je ž njim zgodilo. Nato je Savel srčno oznanjeval ime Gospoda Jezusa in se prerekal z Judi. A ko nekoč v templju moli, vidi v prikazni Jezusa, ki mu je rekel: «Pohiti in odidi naglo iz Jeruzalema, ker ne bodo vzprejeli pričevanja tvojega zame. Jaz te bom poslal daleč mej pogane.» Ker so ga torej Judje hoteli umoriti, odvedli so ga bratje v Cezarejo in odtod v Tarz. || Iz Tarza ga je spremljal Barnaba v Antijohijo, kjer sta oba celo leto oznanjala Jezusov nauk. Mnogo se jih je dalo krstiti; verniki so se tam najprej imenovali kristijanje.¹

Ko je v Antijohiji prorokoval neki Agab, da bode velika lakota po vsem svetu, kar se je zgodilo pod cesarjem Klavdijem (l. 45.), sklenili so učenci, da pošljejo vsak po svojem imetju pomoč bratom, bivajočim po Judeji. Savel in Barnaba sta nesla darove v Jeruzalem in jih oddala duhovnikom. Potem sta se vrnila v Antijohijo, in ž njima je šel tudi Marka.

§ 123. Pavlovo prvo apostolsko potovanje (45—46).

Ko so kristijanje v Antijohiji nekoč opravljali službo božjo, razodel se je predstojnikom sveti Duh, rekoč: «Odločite mi Savla in Barnabo za (misijonsko) delo, na katero sem ju poklical.» Tedaj so se postili in molili, položili roke na njiju, ju tako posvetili v škofa ter odposlali na apostolsko delo.

Iz Antijohije je krenil Savel trikrat na daljnjo pot mej pogane, oznanjujoč jim evangelij Kristusov. Zato se tudi imenuje: apostol sveta in učitelj narodov.

Savel, Barnaba in Janez Marka kot spremljevalec so se napotili najprej v Selevcijo, pristanišče antijohijsko, odkoder so se odpeljali po morju na otok Ciper. V Salamini, na vzhodnem robu otoka, so oznanjevali najprej besedo božjo v judovskih shodnicah. Ko so bili obhodili ves otok do Pafa na zapadni strani, poklical jih je ondi k sebi deželni poglavar Sergij Pavel, ker je želel slišati besedo božjo. Pri njem pa je bil neki vražar in

¹ To ime so jim dali Rimljani. Ker so učence vsake vere imenovali po njenem začetniku, dali so tudi učencem Kristusovim priimek: kristijanje. Verniki sami se pa dolgo časa niso tako imenovali.

kriv prorok, Barjézu (Elima) po imenu. Ta se jim je ustavljal in je deželnega poglavarja od vere odvrčal. Savel pa, ki se tudi Pavel¹ imenuje, poln svetega Duha nanj pogleda in reče: «Oj ti polni vsake zvijače in vsake hudobije, sin hudobnega duha, sovražnik vsake pravice! ali ne boš nehal prevračati pravih potov Gospodovih? Glej! sedaj je roka Gospodova zoper tebe. Slep boš in ne boš videl solnca do časa.» In pri tej priči pade nanj mrak in tema; okoli je taval in iskal, da bi mu kdo roko podal. Ko je poglavar to videl, veroval je nauku Gospodovemu.

Iz Pafa so se prepeljali po morju v Perge (v Pamfiliji). Tod se je ločil od njiju Janez Marka in se vrnil v Jeruzalem. Pavel in Barnaba pa sta odšla dalje in prišla v Antiohijo (v Pizidiji).

Sobotni dan gresta v shodnico. Pavel je govoril o Jezusu križanem, ki je od mrtvih vstal, in da je le od njega upati odpuščanje grehov in večno življenje. Naslednjo soboto se je zbralo skoro vse mesto, Judje in pogani, poslušat besedo božjo. Ko so pa Judje videli toliko ljudstva, prevzela jih je nevoščljivost, da so na laž obračali to, kar je Pavel govoril, in preklinjali. Tedaj jim Pavel in Barnaba srčno rečeta: «Vam se je morala najprej govoriti beseda božja; ker jo pa zametujete in se nevredne štejete večnega življenja, glejte, obrneva se do poganov.» Neverniki so se teh besedij razveselili, in razširjala se je beseda Gospodova po vsej deželi. Judje pa vzbudé preganjanje zoper Pavla in Barnabo ter ju izženó iz svojih krajev. A ona sta otresla prah s svojih nog in sta prišla v Ikonij. Tod sta pridigovala dalje časa. Ker so se pa tudi tam vzdignili pogani in Judje, da bi ju zasramovali in kamenjali, pobegneta v likaonsko mesto Listro.

V Listri je bil neki hromec, ki nikoli ni hodil. Poslušal je Pavla. On pogleda nanj, in ko vidi, da ima vero, da bo ozdravel, reče z močnim glasom: «Stopi na svoje noge!» In je skočil in hodil. Ko ljudstvo to vidi, ostrmi in pravi: «Bogova v človeški podobi sta došla k nam.» Barnabo so imenovali zaradi njegove lepe postave Zena, a Pavla zaradi njegove zgovornosti Merkurija. In Zenov svečenik je pripeljal volov in prinesel vencev pred vrata

¹ Odslej sveto pismo apostola imenuje le Pavla. Judje so imeli navado, da so si pridevali, zlasti kedar so prihajali med Grke in Rimljane, grška in latinska imena. Dokler je torej živel med Judi, imenoval se je Savel (Šaúl = Desideratus = Zaželeni). Ko pa je jel oznanjevati evangelij po poganskih deželah, prideli si je latinsko ime Pavel (Paulus = Parvulus = Majhni).

in jima je hotel z ljudstvom darovati. Ko sta pa apostola to slišala, raztrgata svoja oblačila in skočita mej ljudstvo, kličeč: «Možje! kaj to delate? Tudi mi dva sva umrljiva, vam jednaka človeka, ki vam oznanjujeva, da se od teh praznih rečij obrnite k živemu Bogu, kateri je ustvaril nebo in zemljo in morje in vse, kar je v njih. Akoravno je v prošlih časih pustil vse narode, da so hodili po svojih potih, vendar pa ni pustil samega sebe brez pričevanja, ker je dobrote delil, dajal dež in rodovitne čase in napolnjeval z jedjo in veseljem naša srca.» In ko sta to izgovorila, ubranila sta komaj ljudstvu, da jima ni darovalo. V tem pa pride nekaj Judov iz Antijohije in Ikonija. Ti so ljudstvo tako nadražili, da so Pavla kamenjali in iz mesta vlekli, meneč, da je mrtev. Ko ga pa učenci obstopijo, vstane in gre v mesto. Drugi dan sta se napotila v Derbo. In ko sta oznanjevala evangelij temu mestu in mnoge podučila, vrnila sta se v Listro in Ikonij in Antijohijo, potrjujoč duše učencev, opominjajoč, naj ostanejo v veri, in da nam je treba po mnogih stiskah iti v kraljestvo božje. Postavila sta jim starejšin, t. j. mašnikov po vseh cerkvah, in sta molila in se postila, priporočujoč jih Gospodu, v katerega so verovali. Potem sta prešla Pizidijo in dospela v Pamfilijo. Tod sta oznanjevala v Pergah, odkoder sta krenila v pristanišče Atálijo. Od tam sta se odpeljala po morju v Antijohijo (v Siriji), kjer sta pripovedovala zbrani občini, kolike reči je Bog storil po njiju, in da je odprl poganom vrata do svete vere.

§ 124. Apostolski zbor v Jeruzalemu (l. 51.)

Nekateri verniki, ki so bili poprej Judje, prišli so v Antijohijo, učeč tamošnje kristijane: «Ako se ne obrežete po šegi Mozesovi, ne morete se izveličati.» Pavel in Barnaba sta se temu nauku odločno uprla. Zato pošlje antijohijska krščanska občina Pavla in Barnabo in še nekaj drugih duhovnikov v Jeruzalem, naj bi apostoli razsodili v tem vprašanju.

Ko so se zbrali apostoli s starejšinami, t. j. škofje in duhovniki, vstane Peter in pravi: «Možje bratje! vi veste, da je Bog mene izvolil, da se nevernikom oznanjuje evangelij. In Bog, kateri pozna srca, ni storil nič razločka med nami in med njimi, ker je njim dal svetega Duha, kakor nam. Zakaj torej sedaj Boga izkušate, da učencem na vrat nakladate jarem, ki ga niso

mogli nositi ne naši očetje, ne mi. Mi verujemo, da se bodo tudi oni brez tega jarma izveličali, kakor mi.» Tedaj je umolknila vsa množica, in poslušali so Barnabo in Pavla, ki sta pripovedovala, kolika znamenja in čudeže je Bog storil po njiju mej pogani. Naposled izpregovori še Jakop (Mlajši), ki je bil jeruzalemski škof in v veliki veljavi med izpreobrnjenci judovskimi: «Možje bratje, čujte me! Simon je povedal, kako je Bog obiskal tudi pogane. In s tem se ujemajo tudi besede prorokov.¹ Zato jaz sodim: tisti, ki se obrnejo od poganov k Bogu, naj se ne nadlegujejo, da bi morali izpolnjevati postavo Mozesovo.»

Tedaj so apostoli in starejšine z vso Cerkvijo poslali v Antijohijo Pavla in Barnabo, Judo s priimkom Barsaba in Silo, da so izročili ondotni cerkveni občini pisanje, v katerem je bilo mej drugim pisano to-le: «Dopadlo je svetemu Duhu in nam, nobenega bremena več vam ne nakladati, razun teh potrebnih rečij: da se zdržujete malikom darovanega in krvi in zadušenega (udavljenega) in nečistosti.» Ko so pa prebrali, razveselili so se tolažbe.

Po nekolikem času se je vrnil Judo zopet v Jeruzalem. Sila pa je ostal s Pavlom in Barnabo v Antijohiji. Tačas je prišel tudi Peter zopet v Antijohijo ter je vladal več let ondotno cerkveno občino, kakor trdi ustno izročilo. Po smrti cesarja Klavdija (l. 54.) pa se je napotil zopet v Rim.

§ 125. Pavlovo drugo apostolsko potovanje (51—54).

Na drugem potovanju je spremljal Pavla tovariš Sila. Obhodila sta najprej Sirijo in Cilicijo, utrjujoč cerkvene občine. Barnaba in Marka pa sta se odpeljala na otok Ciper.

Prišedši v Listro na Likaonskem vzprejme Pavel pobožnega učenca Timoteja, ki mu je bil spremljevalec na daljnem potu. Prehodili so Frigijo, Galacijo in Mizijo. Ko pa hočejo kreniti v Bitinijo, zabrani jim sveti Duh še dalje oznanjevati evangelij v Mali Aziji. Dospevši v Troado je imel Pavel po noči prikazen. Pred njim je stal neki mož, po obleki Macedonec, proseč ga: «Pridi v Macedonijo in pomagaj nam!» Brž se odpelje Pavel s svojimi tovariši po morju ter pride v Filipe. Sobotni dan je oznanjeval zunaj mesta ob vodi, kjer je bil Judom

¹ Proroki Izaija (9, 7), Jeremija (33, 15 nsl.), Danijel (7, 14) in Mihej (4, 7) so oznanjevali, da bode obsegalo Mesijevo kraljestvo vse narode.

navadni kraj molitve. In res je Bog odprl srce neke bogaboječe žene Lidije, škrlatarice, da je verovala, kar je Pavel govoril. Dala se je krstiti in je vzela Pavla in njegove tovariše gostoljubno pod svojo streho.

A kmalu vstanejo tudi tu sovražniki ter nadražijo ljudstvo zoper Pavla in Silo. Ko sta šla nekoč v molitvenico, sreča ju obsedena deklica, ki je imela vražarskega duha ter je mnogo dobička privedeževala svojim gospodarjem. Ta je hodila za njima ter vpila: «Ti ljudje so služabniki Boga najvišjega ter vam oznanjujejo pot izveličanja.» Pavla je to bolelo; obrne se in reče duhu: «Ukazujem ti v imenu Jezusa Kristusa, da izidi iz nje!» In izšel je še tisto uro. Ko pa vidijo njeni gospodarji, da je izginilo upanje do dobička, primejo Pavla in Silo ter ju peljejo na trg k mestnim poglavarjem. Ondi ju tožijo, rekoč: «Ti ljudje motijo naše mesto, ker so Judje, in oznanjujejo šege, katerih mi ne smemo vzprejemati, ne izpolnjevati, ker smo Rimljani.» Vse ljudstvo se vzdigne zoper Pavla in Silo; mestni sodniki jima raztrgajo oblačila (od vratu do pasu) in ju velé šibati. In ko so ju zelo pretepli, vrgli so ju v najhujšo ječo ter jima deli noge v klado.

O polnoči pa, ko sta Pavel in Sila molila in hvalila Boga, vstane hipoma velik potres, tako da se je temelj ječe zganil. Pri tej priči se odpro vrata, in vsem je odpadlo železje. Ko pa se je varih ječe prebudil in je videl vrata ječe odprta, izdere meč in se hoče umoriti, misleč, da so jetniki pobegnili. Pavel pa zakliče z močnim glasom: «Ne stori si nič žalega, saj smo vsi tu!» Ječar strmi, da si prinese luč, gré k Pavlu in Sili v ječo ter jima pade pred noge, rekoč: «Gospoda, kaj mi je treba storiti, da se izveličam?» Odgovorita mu: «Veruj v Gospoda Jezusa Kristusa, in izveličal se boš ti in tvoja hiša.» In še tisto uro ju je vzel v svojo hišo, jima je izpral rane in se dal krstiti z vso svojo družino. Ko se je pa zdanilo, pošljejo poglavarji biričev k ječarju s poveljem, naj izpusti oba jetnika. Ali Pavel odgovori: «Šibali so naju očitno, neobsojena Rimljana,¹ in vrgli v ječo: in sedaj naju skrivaj odpuščajo? Ne tako, temveč sami naj pridejo in naju izvedejo.» Ko sodniki slišijo, da sta jetnika Rimljana, se prestrašijo, gredó sami k njima, prosijo ju oproščenja ter izpusté iz ječe.

¹ Rimljane s šibami tepsti je bilo po postavi prepovedano.

Iz Filípov sta šla Pavel in Sila preko Amfipole in Apolonije v Solun, kjer je učil Pavel tri sobote v shodnici. Mnogo jih je verovalo. A Judje zopet nadražijo ljudstvo. Torej kristijan je naglo po noči odpravijo Pavla in Silo v Berejo. Tudi tod se jih je mnogo izpreobrnilo po Pavlovih govorih. A zopet naščujejo solunski Judje ljudstvo zoper Pavla. Zato je skrivaj odpotoval v Atene, Sila in Timotej pa sta ostala v Macedoniji.

V Atenah je govoril Pavel najprej Judom v shodnici. A tudi na trgu (*ἀγορά*, lat. forum) je imel priliko prerekati se mnogo z epikurejskimi in stojskimi modrijani. Ti ga naposled vedejo na Areopag¹, da bi izvedeli, kaj uči in oznanjuje. Pavel stopi sredi Areopaga in govori tako-le: «Možje Atenci! po vsem vas vidim, da ste nekako preverni. Ko sem okrog hodil in ogledoval podobe vaših bogov, našel sem tudi oltar, na katerem je bilo napisano: Nepoznanemu Bogu (*Ἀγνωστω Θεῷ*). Kogar torej častite, dasiravno ga ne poznate, tega vam jaz oznanjujem. Bog, kateri je ustvaril svet in vse, kar je v njem, ta, ki je gospodar neba in zemlje, ne prebiva v templjih, ki so z rokami narejeni, in ne streže se mu s človeškimi rokami, kakor da bi česa potreboval, ko sam daje vsem življenje in dihanje in vse. || On je ustvaril iz jednega ves človeški rod, da prebiva po vsej zemlji, in je postavil odmenjene čase in meje njih prebivanja, da bi njega iskali, dasiravno ni daleč od nobenega izmed nas, kajti v njem živimo in se gibljemo in smo, kakor so tudi nekateri vaših pesnikov rekli: ‚Rodu njegovega smo.‘² Ker smo torej božjega rodu, ne smemo misliti, da je božanstvo jednako zlatu ali srebru ali kamenu, izrežanemu po umetnosti in izmišljenju človekovem. || Bog je sicer čase te nevednosti pregledal, sedaj pa oznanjuje vsem ljudem povsodi, naj delajo pokoro. Zato je odločil dan, ko bo sodil svet po možu, katerega je v to postavil, ter ga obudil od mrtvih, da bi mu vsi verjeli.» — Ko so pa slišali vstajenje mrtvih, posmehovali so se nekateri, drugi pa so rekli: «O tem te bomo drugoč poslušali.» In tako je odšel Pavel izmed njih. Nekateri so se mu pridružili in so verovali, mej katerimi je bil Dionizij Areopaški, ki je bil kesneje prvi atenski škof.

¹ Areopag, Ἄρειος πάγος, collis Martius, Arejev (Martov) holmec je bila neka višina v Atenah, zapadno od Akropole. Tam je bilo najvišje sodišče, obravnavali so se ondi državni posli in dajala javna naznanila.

² Tako je pel pesnik Arat iz Cilicije krog l. 270. pr. Kr. Slično govori tudi stojski modrijan Kleant, krog l. 260. pr. Kr.

Ker pa v Atenah ni videl pričakovanih sadov, potoval je Pavel v Korint. Tu je stanoval pri krščanskih zakonskih Akvili in Priscili, ki sta bila iz Rima sem prišla ter se bavila z istim rokodelstvom, kakor Pavel. Vsako soboto je govoril Judom v shodnici. Ker so mu pa nasprotovali in ga preklinjali, rekel jim je naposled: «Vaša kri vam pridi na glavo, jaz sem nedolžen. Zdaj pa pojdem k poganom.» Potem je učil nevernike v Korintu in okolici poldrugo leto, in mnogo jih je verovalo ter se dalo krstiti.

Slednjič se je vrnil Pavel preko Efeza, Cezareje in Jeruzalema v Antijohijo.

Ko je bival Pavel v Korintu, prinesel mu je Timotej iz Tesalonike (Soluna) žalostno vest, da so se pojavile mej solunskimi verniki zle zmote o drugem prihodu Kristusovem k vesoljni sodbi. Apostol napiše v Korintu zaporedoma dva lista Tesaloničanom (Solunčanom), v katerih opisuje konec sveta, splošno vstajenje, Kristusov veličastni prihod k poslednji sodbi in znamenja, ki bodo napovedovala Izveličarjev drugi prihod. Zato se imenujeta ti pismi tudi eshatološki pismi (*τὰ ἔσχατα*, poslednje reči).

§ 126. Pavlovo tretje apostolsko potovanje (55—59).

Prezivil je Pavel v Antijohiji. Spomladi l. 55. pa je krenil na tretje apostolsko potovanje. Prepotovavši Galacijo in Frigijo je došel v Efez, kjer je ostal dve leti in tri mesece. Ondi je našel dvanajst učencev, katere je vprašal: «Ali ste prejeli svetega Duha, ko ste postali verniki?» Odgovoré mu: «Saj še slišali nismo, da je sveti Duh.» Pavel jih nadalje vpraša: «Na kaj ste bili torej krščeni?» Odrvrnejo: «Na Janezov krst.» Pavel pa reče: «Janez je krščeval s krstom pokore, govoreč ljudstvu, da naj verujejo v tega, kateri za njim pride, to je v Kristusa Jezusa.» Ko so pa to slišali, dali so se krstiti v imenu Gospoda Jezusa. In ko je položil Pavel roke nanje, prejeli so svetega Duha in govorili so jezike in prorokovali.

Za svojega bivanja v Efezu je pisal Pavel list Galačanom. Po njegovem odhodu so namreč prišli v Galacijo judovski učitelji, trdeč, da mora vsak vernik izpolnjevati judovsko obredno postavo. Obrekovali so tudi Pavla, češ, on ni pravi apostol, ker ni slišal Jezusa in ni bil od njega izvoljen. Toda Pavel v listu jasno kaže, da je Mozesova obredna postava odpravljena, in ognjevito zagovarja apostolski svoj poklic.

Za Pavlovega bivanja v Efezu so se z Jezusovim naukom seznanili vsi prebivavci rimske Male Azije. Tudi velike čudeže je Bog delal po rokah Pavlovih, tako da so na bolnike pokladali

potne prte njegovega života in pasove, in popuščale so jih bolezni, in zli duhovi so šli iz njih. Groza in svet strah je obšel vse, ki so to videli. In mnogo vernikov je prišlo in se je izpovedovalo svojih del. Mnogi tistih pa, ki so uganjali vraže, znesli so knjige in so jih sežgali pred vsemi; in ko so preudarili njih ceno, našli so, da so veljale petdeset tisoč srebrnikov. Tako je beseda božja krepko rastla in se utrjevala.

Tačas je pa vstal v Efezu velik hrup zoper Pavla. Neki srebrar, Demetrijski po imenu, ki je prodajal srebrne tempeljčke Dijanine, dajal je umetnikom mnogo zaslužka. Te in take delavce je on sklical in jim je rekel: «Možje! veste, da imamo od tega dela svoj zaslužek. Zdaj pa vidite in slišite, da ne samo v Efezu, nego skoro po vsej Aziji je ta Pavel mnogo ljudstva pregovoril in odvrnil, govoreč, da bogovi, ki so z rokami narejeni, niso bogovi. Ni pa samo to v nevarnosti, da naše delo na nič pride, temveč tudi velike boginje Dijane tempelj, ki se prišteva mejsedmera čuda sveta, se bo preziral, in nehala bo slava Dijane, katero časti vsa Azija in ves svet.» Ko so pa to slišali, kričali so jezno: «Velika je Dijana Efežanov!» Vse mesto se je razburilo. Zagnali so se v gledališče in seboj tirali tudi dva tovariša Pavlova. Ko je pa Pavel hotel iti mej ljudstvo, da bi je pomiril, niso mu pustili učenci. Naposled je vendar mestni poglavar utolažil nadraženo množico. Ko pa hrup potihne, vzame Pavel slovo in se napoti v Macedonijo, utrjujoč ondi kristijane v veri. Prišel je preko Macedonije zopet v Korint, kjer je ostal tri mesece.

* * *

Ko je Pavel bival v Efezu, obiskal je nekoč po morju za malo časa korintsko cerkveno občino. Povrnivši se odtod izvé, da so se ondi vtihotapile razne nespodobne razvade in verske ločine, mnogo pa da se jih je povrnilo v prejšnje pregrešno, nečisto življenje. Zato je napisal Pavel prvi list Korinčanom, v katerem jih opominja k jedinstvi, ostro svari pred nečistostjo, hkrati pa pojasnjuje razne dvome gledé na verske resnice in krščansko življenje.

* * *

Na potu v Korint je izvedel Pavel v Macedoniji, da njegov prvi list pri Korinčanih sicer ni bil brez sadu, vendar pa jih je ostalo še mnogo v prejšnjih razvadah. Zato napiše drugi list Korin-

čanom, v katerem kot dober oče poln ljubezni svari in opominja vernike, pričakujoč od njih poboljšanja. Pripravljen je poboljšane še bolj ljubiti, trdovratne pa resnobno zavrača, svest si apostolskega poklica in truda za razširjanje svete vere.

* * *

V Korintu je spisal Pavel list do Rimljanov. V rimski krščanski občini, katero je ustanovil sveti Peter, nastal je namreč neki razpor. Oni kristijanje, ki so bili poprej Judje, povzdigovali so se nad vernike, ki so bili poprej pogani, češ, Judje so «izvoljeno ljudstvo» in so vzprejeli postavo od Boga po Mozesu. Zato so le Judje dosegli krščansko resnico po pravici, poganski narodi pa le po milosti. Nasproti pa so se poganski pokristijanjenci poviševali nad Jude; hvalili so se z nauki svojih modrijanov, kateri so bili v mnogih rečeh čistejši od farizejskih naukov, kazali so na krepost svojih junakov in državnikov itd. Pri tem razporu pa se kaže Pavel v svojem listu apostola vesoljnega sveta, kateri želi Jude in nevernike zjediniti v jedno božjo družino, dokazujoč, da se Judje in pogani, oboji ne po svojem zasluženju, ampak le po milosti v pravi veri pred Bogom opravičujejo in izveličujejo. Dokazu te resnice pa je pridejal še raznih izveličanskih opominov.

* * *

Iz Korinta je namerjal Pavel naravnost po morju vrniti se v Sirijo. Tega pa ni storil, ker so mu Judje delali zapreke. Zato krene po kopnem v Macedonijo. Preko Filípov je prišel v Troado, kjer je ostal sedem dni. Ondi so se kristijanje prvi dan po soboti, t. j. v nedeljo zbrali k službi božji, in Pavel jim je govoril do polnoči. Sedel je pa na oknu neki mladenič, po imenu Evtih. Ker je Pavel dolgo govoril, zadremal je Evtih in dremoten omahnil in padel z okna tretjega nadstropja. Mrtvega so vzdignili, ali Pavel ga je čudežno obudil v življenje.

Iz Troade je prišel Pavel v Milet, kamor je poklical vse škofo in duhovnike iz obližja. Pristrčno in ganljivo jim je govoril v slovo. Duh božji mu je bil namreč razodel, da zadnjič občuje s temi svojimi verniki. Zato jim reče: «Glejte, jaz vem, da ne boste več videli mojega obličja vi vsi, med katerimi sem hodil oznanjujoč kraljestvo božje. Pazite torej nase in na vso čredo, kateri vas je sveti Duh postavil za škofo, da vladate Cerkev božjo, ki jo je pridobil s svojo krvjo . . .» Ko je bil izgovoril, poklekne in moli ž njimi vsemi. Velik jok vstane med njimi; objemajo in poljubljajo Pavla. Najbolj žalostni pa so bili zaradi

besede, da ne bodo več videli njegovega obličja. In spremili so ga na ladijo, po kateri se je odpeljal v Tir in potem v Cezarejo Palestinsko.

Ko je bil Pavel v Cezareji, prišel je iz Judeje neki prorok, Agab po imenu. Vzel je Pavlov pas in si je zvezal roke in noge, rekoč: «To veli sveti Duh: Moža, čegar je ta pas, bodo tako zvezali Judje v Jeruzalemu in ga izročili poganom v roke.» Spremljevalci in cezarejski kristijanje torej prosijo Pavla, naj bi ne šel v Jeruzalem. On pa jim odgovori, da je pripravljen ne le zvezan biti, nego tudi umreti v Jeruzalemu zaradi imena Gospoda Jezusa. In ko ga niso mogli pregovoriti, umolknejo, rekoč: «Zgodi se volja Gospodova!»

§ 127. Pavel jetnik v Jeruzalemu.

V Jeruzalemu so bratje Pavla ljubeznivo vzprejeli. Takoj drugi dan je obiskal apostola Jakopa Mlajšega, jeruzalemskega škofa. Tam so se zbrali tudi vsi starejšine (duhovniki). Ko jih je bil Pavel pozdravil, razložil je vse po vrsti, kaj je storil Bog po njem mej pogani. Poslušavci pa so mu tudi povedali, kako so mu Judje sovražni. Svetovali so mu, naj izvrši to, kar zahteva nazirejska obljuba, da tako pomiri svoje sovražnike ter Judom dokaže, da ne zaničuje Mozesove postave. Pavel je to sicer storil, a Judov vender le ni pomiril. Zgrabili so ga in bili in vlekli iz templja in gotovo bi ga bili umorili, da ga ni rešil rimski tribun Klavdij Lizija. Poročilo se mu je namreč, da je nastal upor v mestu. Ker pa zaradi silnega hrupa ni mogel nič gotovega izvedeti, ukazal je Pavla vkleniti v dve verigi in odvesti v grad Antonijo. Množica pa je silno tiščala za njim. Ko pridejo do stopnic pred gradom, reče Pavel tribunu: «Prosim te, dovoli mi, da govorim ljudstvu.» In ko mu je dovolil, namigne Pavel z roko, naj umolknejo, in nastala je velika tihota. Nato pripoveduje Pavel v domačem jeziku, kje je bil rojen, kako se je vzgajal, kako je živel in kaj je delal pred svojim izpreobrnjenjem in kako se je izpreobrnil. Mirno so ga poslušali. Ko pa je izrekel, da ga je Gospod poslal k nevernikom, zahtevali so glasno kričé njegovo smrt. Zato veli tribun, naj ga odvedejo v grad.

Da bi za gotovo izvedel, zakaj Judje Pavla tožijo, ukaže drugi dan tribun, naj se zbere veliki zbor, Pavla pa privede in ga postavi prednje. Apostol, pogledavši na zbor, reče: «Možje

bratje! jaz sem z vso dobro vestjo živel pred Bogom do današnjega dne.» Pri teh besedah ukaže veliki duhovnik Ananija tistim, ki so pri njem stali, naj udarijo Pavla po ustih. In vstal je velik razpor med njimi. Tribun pa se je bal, da ne bi Pavla raztrgali. Zato ukaže, naj ga vojaki odpeljejo v grad. Drugo noč pa mu je Gospod govoril: «Ne boj se, Pavel! kajti kakor si v Jeruzalemu pričal zame, tako moraš tudi v Rimu pričati.»

Ko se je zdanilo, zbralo se je več nego štirideset Judov, ki so se zarotili, da ne bodo ne jedli ne pili, dokler ne ubijejo Pavla. A tribun, ki je to slišal, ukazal ga je po noči odvesti v Cezarejo. Spremljalo ga je 470 vojakov. Hkrati napiše pismo do rimskega deželnega poglavarja Klavdija Feliksa, zagotavljajoč Pavlovo nedolžnost. Njegove tožnike pa je nameril v Cezarejo, kjer naj bi ga tožili pred deželnim oblastnikom.

§ 128. Pavel v Cezareji v ječi.

Po petih dneh je prišel veliki duhovnik Ananija z nekaterimi starejšinami in z zagovornikom Tertulom v Cezarejo Pavla tožit. A brez vspeha. Apostol se je tako dobro zagovarjal, da se je tožba odložila na poznejši čas. Pavla je oblastnik Feliks obdržal v ječi, bodisi iz strahu pred Judi, bodisi iz lakomnosti, ker je upal, da ga bodo kristijanje z denarjem odkupili. Tudi njegova žena Druzila, rodom Judinja, se je zanj zanimala, in nekoč jima je moral govoriti o veri v Kristusa Jezusa. Ko je pa Pavel govoril o pravici in čistosti in prihodnji sodbi, uplašil se je Feliks in odgovoril: «Za sedaj pojdi; a kedar bom imel prigoden čas, te pokličem.»

Feliks je živel z Druzilo, hčerjo Heroda Agripe I., v prešeštvu. Pavlov govor mu je vzbudil vest. Da bi si jo zopet utolažil, odslovil je apostola in ga hotel poslušati poznejši čas.

Tako je ostal Pavel dve leti v cezarejski ječi. Po dveh letih pa dobi Feliks naslednika Porcija Festa. Od njega so Judje zahtevali, naj bi Pavla poslal v Jeruzalem. Fest sicer ni naravnost v to privolil, pač pa je toliko ugodil Judom, da so ga v Cezareji smeli iznova tožiti. Ker so pa Judje dolžili Pavla mnogih in težkih krivic, katerih niso mogli dokazati, Fest bi jim bil pa vender le rad ustregel, rekel je Pavlu: «Hočeš li iti gori v Jeruzalem, da te tam sodim?» Pavel odgovori: «Judom nisem storil nobene krivice. Na cesarja se sklicujem (Caesarem appello).» In

Porcij Fest mu odvrne: «Na cesarja si se sklical, k cesarju pojdeš» (Caesarem appellasti, ad Caesarem ibis).

Po nekolikih dneh je prišel kralj Herod Agripa II., ki je slovel tudi kot večš pravdoznanec, s svojo sestro Berniko pozdravit novega poglavarja Porcija Festa. Agripa II. je želel govoriti s Pavlom. Drugi dan mu ga Fest veli privesti. Agripa II. reče Pavlu: «Dopušča se ti, da sam zase govoriš.» Tedaj se je Pavel zagovarjal v daljšem govoru, pripovedujoč, kako je živel v mladosti, natančno izpolnjuje Mozesovo postavo, kako je preganjal kristijane, kako se je izpreobrnil. Omenil je tudi vstajenja Jezusovega. Tedaj se oglasi Fest: «Meša se ti, Pavel! Velika učenost tvoja ti jemlje um.» On pa odvrne: «Ne meša se mi, vrli Fest, nego besede resnice in razumnosti govorim. Saj ve za to kralj, pred katerim tudi svobodno govorim; ne verujem namreč, da bi mu bilo od tega kaj neznano, zakaj to se ni godilo v kotu. Veruješ, kralj Agripa, prorokom? Vem, da veruješ.» Agripa II. pa Pavlu reče: «Še malo, pa me pregovoriš, da se pokristijanim.» Pavel pa odvrne: «Želel bi od Boga, da ne bi samo ti, ampak tudi vsi, kateri poslušajo danes, takšni bili, kakršen sem tudi jaz, razun teh vezij.» Tedaj so vstali kralj in poglavar in Bernika in kateri so ž njimi sedeli, govoreč: «Ta človek ni nič smrti ali vezij vrednega storil.» Agripa II. pa dostavi Festu: «Izpustil bi se lahko, da se ni sklical na cesarja.»

§ 129. Pavel potuje v Rim.

Pavla in njegovega spremljevalca Luko in druge jetnike so izročili na ladiji stotniku Juliju, ki je ravnal z apostolom kaj priljudno. Potoma je opozarjal Pavel na nevarnosti pretečih viharjev, svetujoč, naj bi prezimit v kakem pripravnem pristanišču ob otoku Kreti. Toda stotnik je bolj verjel krmarju in gospodarju ladije, zato so pluli dalje. A kmalu se vzdigne strašen vihar, ki jih je primoral, da so izmetali vse blago in ladijino orodje. Izginilo je že vsako upanje, da bi se oteli, le Pavel je ostal srčan. Opominjal je sopotnike tako-le: «Nobeno življenje od vas se ne bo izgubilo, razun ladije. Prikazal se mi je namreč to noč angel božji, čegar sem in mu služim, govoreč: „Ne boj se, Pavel! pred cesarjem imaš stati; in glej, podaril ti je Bog vse, kateri se peljejo s teboj.“ Zato bodite srčni, možje! Zakaj verujem Bogu, da se bode tako zgodilo, kakor mi je bilo rečeno... Vzemite jedi, kajti to je za

vaše zdravje: nikomur od vas ne odpade las z glave.» In ko je to rekel, vzel je kruh, ga prelomil, zahvalil Boga pred vsemi in začel jesti. Tedaj so vsi postali srčnejši in so tudi jedli. Bilo jih je na ladiji vseh skupaj 276. Drugo jutro zagledajo suho zemljo. Vozeč se proti bregu naleté na kraj, ki je imel po obeh straneh morje; tu udarijo z ladijo ob pečine, da se je razbila. Vojaki so hoteli jetnike pomoriti, da ne bi kdo odplaval in pobegnil. Stotnik pa, ki je hotel Pavla ohraniti, jim to prepové. Vsi so splavali na kopno.

Oteti potniki so spoznali, da so na otoku Meliti (Malta). Domačini so jih prijazno vzprejeli. Naložili so grmado in jo zažgali, da bi se premrazeni pogreli. Ko je zgrabil Pavel kup hoste in jo del na ogenj, švigne gad iz nje in se mu obesi za roko. Ko so domačini videli, da mu visi žival na roki, govorili so med seboj: «Gotovo je ta človek ubijavec, otet iz morja, katerega pravica maščevalka ne pusti živeti.» On pa otrese žival na ogenj, in nič hudega se mu ni zgodilo. Domačini so čakali, da oteče ali pade in umre. A ker se mu ni zgodilo nič hudega, rekli so, da je bog.

Tod okrog so bile pristave otoškega poglavarja Publija, ki je pribežnike gostoljubno vzprejel. Njegovega mrzličnega očeta je Pavel ozdravil z molitvijo in s tem, da je roke nanj položil. Ozdravil je kesneje še mnogo drugih bolnikov. Na otoku je Pavel po zimi bival tri mesece, in vsi so ga imeli v časti.

Na pomlad l. 61. se je odpeljal Pavel s tovariši po morju in je prišel preko Sirakuz in Regija v Puteole. Tod je ostal sedem dnij, ker so ga kristijanje prosili. Ko so pa bratje v Rimu izvedeli, da se Pavel bliža, šli so mu naproti do Apijevega Trga in Treh Tabern; od tam so ga spremili v Rim.

§ 130. Pavel prvič v ječi v Rimu (62—64).

V Rimu je Pavel smel prebivati v najetem stanovanju, kjer je sam hotel, le da je imel pri sebi vojaka, ki ga je stražil in na katerega je bil z verigo priklenjen. Po treh dneh je sklical prvake judovske na pogovor, v katerem je izrekel, da je vkovan v verige le zaradi upanja Izraelovega, t. j. zaradi Kristusa in njegove vere. Judje mu priznavajo, da niso slišali o njem nič slabega, ter ga prosijo, naj jim pové, kaj misli o novej ločimi (kristijanov), kateri se povsod ugovarja. Določeni dan se je sešlo mnogo Judov

v Pavlovo stanovanje. Razlagal jim je od zore do mraka iz postave Mozesove in prorokov, da je Kristus obljubljeni Mesija. A Judje niso bili jedne misli mej seboj: nekateri so Pavlu verovali, drugi ne. Zato jim naposled reče: «Bodi vam znano, da se je poganom poslalo izveličanje božje: oni je bodo poslušali.» In ko je bil to povedal, odšli so Judje, prepiraje se zelo mej seboj.

Celi dve leti je ostal Pavel v svojem najetem stanovanju in je vzprejemal vse, ki so k njemu dohajali, oznanjujoč kraljestvo božje in učeč jako srčno to, kar je Gospoda Jezusa Kristusa, in nihče mu ni branil.

Do sem pripovedujejo «dejanja apostolov» življenje in delovanje svetega Pavla. Kar nam je sicer o njem še znanega, posnemamo iz njegovih listov.

V dveletni ječi v Rimu je pisal Pavel petero listov: Filipljanom, Kološanom, Efežanom, Filemonu in Hebrejcem (kristijanom v Palestini).

* * *

Na svojem drugem apostolskem potovanju je ustanovil Pavel krščansko občino v Filipih (v Macedoniji). Ko je bil apostol jetnik v Rimu, poslala mu je filipska občina po svojem predstojniku Epafroditu denarno podporo. Za to plemenito radodarnost se Pavel ljubeznivo zahvaljuje v listu Filipljanom, hkrati pa opominja vernike k jedinstvi in ljubezni in jih svari pred krivimi učenički.

* * *

V Kolosah (pokrajini Frigiji v Mali Aziji) Pavel ni oznanjal sam svetega evangelija, ampak njegov učenec Epafra, tamošnji rojak. A tudi v to cerkveno občino so se vtihotapili krivoverci (gnostiški modroslovci), moteč vernike. Razvidevši pretečo nevarnost za kološko cerkveno občino, prosi Epafra pomoči in sveta pri ujetem Pavlu v Rimu. Apostol je na to napisal list Kološanom, v katerem nasproti krivim učeničkom dokazuje, da je v Kristusu bogastvo modrosti, in da je ta modrost največjega pomena za čednostno življenje.

* * *

Efežanom je za svojega drugega apostolskega potovanja oznanjal Pavel nad dve leti Jezusov evangelij. Da bi jih potrdil v veri, piše jim iz Rima list, v katerem obravnava najimenitnejše verske resnice ter spominja dobrot, ki smo jih prejeli po odrešenju Kristusovem in katere še sedaj prejemamo po sveti Cerkvi.

* * *

Filemon, imeniten pa pobožen meščan v Kolosah, je imel sužnika Onezima, ki mu je bil zaradi neke nezvestobe pobegnil. Prišel je v Rim, kjer ga sveti Pavel pokristijani in poboljša. Potem ga pošlje k Filemonu z listom, v katerem ga prosi, naj prijazno vzprejme skesanega sužnika. — List je kratek in preprost; uči nas, da moramo usmiljeno in dobrotljivo ravnati z grešniki, ako so se skesali in izpreobrnil.

* * *

List do Hebrejcev, t. j. do judovskih izpreobrnlencev je pisal Pavel kmalu potem, ko je bil v Rimu oproščen iz ječe. Judje so namreč kristijane pogosto hudo preganjali in zaničevali. Zato in pa zaradi zunanje službe božje, ki se je pri Judih še vedno slovesno praznovala, bilo se je bati, da ne bi odpadlo zopet mnogo judovskih kristijanov. Sveti Pavel kaže torej v tem listu, kako visoko stoji krščanstvo nad judovstvom. Daritve, prazniki, oltarji, veliki duhovnik in duhovniki stare zaveze so nehali, ker so bili le predpode velikega duhovnika Jezusa Kristusa, njegove daritve in njegove Cerkve.

§ 131. Zadnja leta Pavlovega delovanja. Njegova smrt (64—67).

Ko je bil Pavel spomladi l. 64. izpuščen iz ječe, potoval je najprej v Španijo ter ondi oznanjeval sveto vero. A še tisto leto se je vrnil. Mudil se je potem dalje časa na otoku Kreti (Kandiji). Prepotovavši ves otok in zapustivši ondotnim vernikom svojega učenca Tita za škofa, krene proti Efezu. Tam postavi učenca Timoteja za škofa. Naposled prehodi še jedenkrat Macedonijo in Ahajo. V Korintu pa se je sešel s svetim Petrom, odkoder sta potovala skupno v Rim. Grozno preganjanje, ki je vzbruhnilo pod cesarjem Neronom (l. 66.), pospešilo je njijino potovanje, da bi tolažila rimske vernike v teh žalostnih časih. A kmalu so zvesta oznanjevalca božjih resnic zgrabili sovražniki. Vrgli so ju v mamertinsko ječo, odkoder sta bila odpeljana dné 29. junija l. 67. v mučeniško smrt. Petra so križali, Pavlu pa, ker je bil rimski državlján, so odsekali glavo pri «Salvijskih vodah» (Aquae Salviae) ob cesti proti Ostiji.

V zadnji dobi svojega življenja je pisal Pavel še troje listov: jednega Titu in dva Timoteju.

* * *

Tita je postavil Pavel za škofa na otoku Kreti. Da bi ga osrčil za imenitno službo ter mu utrdil veljavo mej Krečani, ki niso bili

na dobrem glasu, napiše mu list, obsegajoč nauke za Tita samega, pa tudi navodila za vernike.

* * *

Timotej je bil zvest spremljevalec Pavlov po apostolskih potovanjih. Ko je bil Pavel prvič v ječi v Rimu, stregel je apostolu in ga tolažil tudi Timotej. Kesneje je postal škof v Efezu. Da bi svojemu dragemu sotrudniku podal za težavno službo modrih naukov, napiše Pavel prvi list Timoteju. V njem je bogat vir prekoristnih navodil, opominov in tolažbe vsem, katerim je izročena služba škofovska.

* * *

Drugi list Timoteju je pisal Pavel malo pred svojo smrtjo v Rimu. V njem napoveduje svojo mučeniško smrt, hkrati pa opominja Timoteja, naj čuječe in goreče vrši svojo škofovsko službo.

* * *

Trije zadnji listi Pavlovi se imenujejo pastirski listi (*litterae pastorales*), ker so namenjeni v prvi vrsti dušnim pastirjem krščanskih občin.

B. Delovanje ostalih apostolov mej neverniki.

§ 132. Peter.

Peter, apostolski prvak in poglavar svete Cerkve, je izven Palestine oznanjeval najprej sveti evangelij v Antijohiji v Siriji, kjer je sedem let vodil tamošnjo krščansko občino. Mej tem pa je obiskaval vernike tudi po drugodi. Za cesarja Klavdija (l. 42.) je prišel v Rim, odkoder pa se je zopet vrnil v Jeruzalem k apostolskemu zboru (§ 124.). Potem je postavil v Antijohiji Evodija za škofa, sam pa je pridigoval po Mali Aziji in po Grškem. V Korintu sta se sešla s Pavlom (prim. § 131.), odkoder sta oba pohitela v Rim, kjer je pod cesarjem Neronom razsajalo kruto preganjanje kristijanov. Neron, grozoviti trinog, ki je svojo mater, soprogo in učitelja dal po nedolžnem umoriti, velel je, naj tudi mesto Rim na raznih krajih zažgó. Hotel si je s tem požarom živo predstavljati pogorišče nekdanje Troje, katero opisuje Homerjeva Ilijada. Namerjal je pa tudi ovekovečiti si ime s pozidanjem novega Rima. Toda izvedevši, da ljudstvo njega dolži kot povzročitelja strašnega požara, zvrne krivdo na kristi-

jane, jame jih vsled tega neusmiljeno preganjati in na razne načine strašno mučiti. Nekateri so zavili v živalske kože ter naščuvali nanje divje zverine, druge so križali, tretje povili s slamo, namazali s smolo in je zažgali, da so razsvitljevali temo po Neronovih vrtovih. Peter je v teh žalostnih časih tolažil vernike, utrjeval jih v veri, osrčeval k stanovitosti v trpljenju za Kristusa. A bližal se je čas, ko je imel tudi on zapečatiti trdno vero v Jezusa z mučeniško smrtjo. S Pavlom vržen v mamertinsko ječo je bil po devetmesečnem zaporu obsojen v smrt na križu. Le jedno prošnjo je še imel blagi starček pred smrtjo, naj ga križajo z glavo navzdol, kajti imel se je za nevrednega, da bi bil križan tako, kakor njegov Gospod. Na janikulskem griču je zamenil časno trpljenje z večnim veseljem dné 29. junija l. 67. Pokopali so ga na vatikanskem griču, tam kjer stoji danes največja cerkev, sezidana kot spomenik apostolskemu prvaku.

Kakor Pavel, tako je tudi Peter podpiral ustno oznanjevanje svetega evangelija s pisano besedo. Zapustil nam je dva lista.

Prvi list je namenil krščanskim občinam Male Azije. Boječ se, da bi utegnilo preganjanje Neronovo zaseči vse pokrajine rimskega cesarstva, opominja apostol v listu vernike, naj bodo stanovitni in krščansko potrpežljivi.

V drugem listu, katerega je pisal malo pred svojo smrtjo, svari apostol vernike pred krivoverci, ki so jih zalezovali.

§ 133. Janez.

Janez, ljubljenec Izveličarjev, je po naročilu Jezusovem najprej skrbel za Marijo, mater božjo. Po njenem vnebovzetju pa je šel v Efez, odkoder je ustanovil še šest drugih krščanskih občin. Pozneje, za cesarja Domicijana, so ga tirali v Rim in vrgli v kotel vrelega olja. Ker pa se mu ni nič žalega zgodilo, pregnali so ga na otok Patem. Iz pregnanstva izpuščen se vrne v Efez, kjer je deloval do svoje smrti. Jako ginljivo je, kar nam pripoveduje ustno izročilo o njegovih poslednjih dneh. Zaradi njegove visoke starosti so ga morali k službi božji le nositi. Vselej pa je vernike pozdravil z besedami: «Otročiči, ljubite se mej seboj!» Nekateri so se bili teh besedij že naveličali in so ga torej vprašali: «Učenik! zakaj nam vedno le to praviš?» On jim pa odgovori: «To je Gospodova zapoved, in da ste le to spolnili, je dosti.» Okrog l. 100. po Kristusovem rojstvu je blaženo v Gospodu zaspal.

Na prošnjo prvih kristijanov je spisal sveti Janez evangelij, v katerem je nasproti tedanjim krivovercem dokazal, da je Jezus zares Sin božji.

* * *

Zapustil pa nam je tudi tri liste.

Prvi list je bil nekaka spremnica njegovega evangelija. V njem govori apostol o včlovečenju Sina božjega, o njegovi božji naravi in o dolžnosti krščanske ljubezni.

V drugem listu, ki ga je naslovil na neko krščansko gospo, svari pred krivoverci.

Tretji list je naslovljen na nekega pobožnega kristijana, Gaja, katerega hvali zastran njegove radodarnosti, graja pa nekega Dijotrefa, da nekrščansko postopa z oznanjevalci svetega evangelija.

* * *

Na otoku Patmu se je bil apostol zamaknil, in kar je tačas videl, zapisal je v «skrivnem razodetju». Skrivno razodetje je jedina proroška knjiga nove zaveze; v njej nam opisuje apostol v živahnih podobah veselje in trpljenje Cerkve Kristusove in naposled njeno zmago nad vsemi sovražniki.

§ 134. Ostali apostoli.

Po Jezusovem naročilu so se ostali apostoli razkropili po vsem tedaj znanem svetu, oznanjujoč evangelij Kristusov. Gospod jih je podpiral in je potrjeval njih besedo s čudeži, tako da je že sveti Pavel mogel vprašati (Rim. 10, 18.): «Niso li slišali (narodi besede božje)? Seveda: Po vsej zemlji je izšel njih glas in na kraj sveta njih besede.» Vender pa se nam je o delovanju ostalih apostolov ohranilo le malo zanesljivih virov.

1.) Andrej je pridigoval po Scitiji in Traciji, naposled v Ahaji, kjer je v Patrah umrl mučeniške smrti na poševnem križu.

2.) Jakob Starejši je širil sveto vero tudi po Španskem (S. Jago di Compostella). Obglavljen je bil na povelje kralja Heroda Agripe I. v Jeruzalemu (prim. § 120.).

3.) Filip je oznanjal sveti evangelij po Scitiji in Frigiji. V Hijerapoli so ga križali.

4.) Jernej (Bartolomej) je prižigal luč svete vere Indom in Armencem; zato so ga živega iz kože deli in obglavili.

5.) Tomaž je netil vero pri Partih in Indih. Sovražniki so ga s sulico prebodli, ko je nekoč pred križem pobožno molil.

6.) Matevž je vabil v Kristusovo Cerkev pogane po Etijopiji, a zato so ga umorili med sveto mašo.

Pisal je prvi izmed štirih evangelijev, v katerem je dokazal svojim rojakom, da je Kristus zares obljubljeni Mesija stare zaveze.

7.) Jakop Mlajši, bratranec Kristusov, je bil prvi škof jeruzalemski. Zaradi njegovega ostrega in pobožnega življenja so ga nazivali Pravičnega. Ker se je sveta vera po njem v Jeruzalemu bolj in bolj širila, sovražili so ga Judje in so ga želeli s poti spraviti. Sovražni veliki duhovnik Anan ga je obsodil, da mora z vrha templja Kristusa preklinjati. Jakop tega ni storil, ampak je priznaval Kristusa kot Mesijo. Zato ga vržejo raz tempelj in naposled, ker je bil še nekoliko živ, pobijejo z betom.

Jakop nam je zapustil jeden list. Bal se je namreč, da bode mnogo kristijanov zaradi preganjanja od vere odpadlo. Razun tega jih je mnogo napačno umevalo Pavlov nauk o «opravičenju». Mislili so, da samo vera brez dobrih del zadošča v izveličanje. Apostol pa kaže v svojem listu, da je treba živo vero v delih kazati, in uči, kako koristne so izkušnje in izkušnjave.

8.) Juda Tadej, brat Jakopu Mlajšemu in bratranec Kristusov, je razširjal sveto vero najprej po Palestini, kesneje pa po Mezopotamiji in Perziji, kjer je umrl mučeniške smrti.

Spisal je list ter ga poslal krščanskim občinam Male Azije; v njem svari pred krivimi učeniki.

9.) Simon Kananejec (Gorečnik) je vršil apostolsko službo po Egiptu, kesneje po Perziji, kjer se je sešel s svetim Tadejem. Simona so prežagali, Tadeja pa s sekiro obglavili.

10.) Matija je sejal seme besede božje po Judeji in Galileji. A Judje so ga s kamenjem pobili in naposled še obglavili.

§ 135. Evangelisti.

Štiri svete može, ki so po navdahnjenju svetega Duha spisali svete evangelije, imenujemo evangeliste. Dveh, Matevža in Janeza, smo že omenjali (prim. § 134. in § 133.); opisati nam je še Marka in Luko.

Marka je oni Janez Marka, v čegar hiši so se zbirali k službi božji prvi kristijanje v Jeruzalemu (prim. § 120.). Bil je učenec Jezusov. Svetega Pavla je spremljal na njegovem prvem apostolskem potovanju do Pamfilije (§ 123.), kesneje Barnabo na Ciper (§ 125.); v Rimu je bival za prvega jetništva Pavlovega.

Peter ga je postavil za škofa v Aleksandriji, kjer so ga nekoč zgrabili pogani mej službo božjo in vlačili po mestu, dokler ni umrl. — Evangelij je spisal po navodilu svetega Petra.

Luka, poprej zdravnik v Antijohiji, se je po svojem izpreobrnjenju pridružil svetemu Pavlu kot učenec. Pri apostolu Janezu je občeval z materjo Izveličarjevo, zato omenja v evangeliju največ podatkov iz Jezusove mladosti. Spremljeval je Pavla od drugega apostolskega potovanja nadalje z malimi izjemami do njegove smrti. «Evangelij» in «dejanja apostolov» je posvetil nekemu prijatelju Teofilu v Italiji. Po smrti svetega Pavla je oznanjal besedo božjo še po raznih krajih, dokler ne doleti 84letnega starčka mučeniška smrt. V Patrah v Ahaji so ga na oljiko obesili.

Dostavek.

§ 136. Razdejanje templja in mesta jeruzalemskega.

Že Danijel je prorokoval o razdejanju Jeruzalema. Jezus je to prorokovanje obnovil in dostavil znamenja, ki se bodo vršila pred tem dogodkom (prim. § 80.). In vse se je do pičice izpolnilo. Rimsko ljudstvo je bilo ono orodje v roki neskončno pravičnega Boga, po katerem je hotel izvršiti svojo napoved. O razdejanju jeruzalemskega mesta nam pričuje judovski zgodopisec Jožef Flavij (roj. l. 37. po Kr.), kateri je s svojimi očmi videl gnusobo razdejanja na svetem kraju in natanko popisal v posebni knjigi: «*Περὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου*» (De bello Judaico).

Z veliko nejevoljo so prenašali Judje rimsko oblast; vrh tega pa so jim cesarski oblastniki nakladali težak jarem in jih krivično stiskali. Zato se upró l. 66. Gesiju Floru. Iz početka jim je šlo po sreči; rimskega vojvodo Cestija Gala, ki jih je prijel z močno vojsko, so celo potolkli in odgnali od Jeruzalema. Toda Rimljani niso odjenjali. Cesar Neron pošlje l. 68. v Palestino vojskovodjo Vespazijana še z večjo vojno silo. A Vespazijan je le polagoma prodiral, ko je čul, da so Judje sami razdeljeni v dve stranki (zmernih in gorečih), ki sta druga drugo smrtno sovražili. Menil je, da se bodo tako Judje sami ujedli in njemu prihranili krvavo vojno. V tem pa umrje cesar Neron; Vespazijan je postal njegov naslednik. Poveljništvo judovske vojne prepusti svojemu sinu Titu. Ta pa je jel hitreje prodirati; mesto Jeruzalem, kjer

se je bilo zaradi velikonočnega praznika nagnetlo vse polno Judov, obda z nasipom tako, da ni mogel nihče ne v mesto, ne iz mesta. Zategadelj nastane mej prebivavci strašna lakota in kuga, ki jih je mnogo pomorila. Mnogo jih hoče pobegniti, toda Tit jih križa, ostalim v svarilo, ali pa jih nazaj pošlje z odsekanimi rokami. A niti to Judov ni izmodrilo. Stranke, katerih je bilo v mestu vedno več, so napadale in morile druga drugo. Naposled si Tit po hudem naporu (4. avg. l. 70.) vender le osvoji grad Antonijo. Tempelj je bil zaukazal varovati; ali srdit vojščak ga zapali in vkljubu Titovemu povelju ga nihče noče gasiti: izpremenil se je v pepel in razvaline. Slednjič so premagali še Sijonski grad. V treh mesecih, odkar se je oblegalo mesto, pomrlo je nad milijon Judov; 97.000 so jih prodali v sužnost in deloma kazali pri zmago-slavju Titovem v Rimu, potem pa pometali zverinam v amfiteatru. Kar jih je pa še ostalo, razkropili so se večinoma po svetu in so še dandanes žive priče božje pravice in resnice božjega razodetja.

Tak je bil konec judovskega kraljestva.

Za cesarja Hadrijana so se Judje (l. 132.—135.) zopet uprli. Naglo so si pozidali mestno zidovje, da bi se za njim lažje branili. Toda rimske legije so jih kmalu ukrotile in jim porušile zidovje. Z drvesom so orali zemljo, kjer je stalo mestno zidovje, in v razore sejali sol v znak večnega opustošenja. Blizu nekdanjega mesta se je dvignil utrjen tabor, kateremu so rekali: Aelia Capitolina. Na svetih mestih pa so postavili poganske malike.

Cesar Julijan Odpadnik je hotel uničiti prorokovanje Kristusovo in Danijelovo. Zaukazal je torej, naj se judovski tempelj ob velikanskih troških zopet sezida. Ali njegov prijatelj in zgodopisec Amijan Marcellin pripoveduje, da je silovit potres razgnal temeljno zidovje, strašen vihar pa je raznesel apno, pesek in drugo zidarsko pripravo. Goreče krogle so iz tal švigale in požgale delavce in njih orodje. Tako se je izpolnila do besede prorokba Jezusova, «da kamen ne ostane na kamenu».

§ 137. Sklep.

S smrtjo apostolov neha razodetje božje in njegova zgodovina. Uči nas, kako se je Bog razodeval človeškemu rodu od začetka sveta po očakih in prorokih, po Kristusu in apostolih.

Kar so apostoli pričeli, oznanjujoč in razširjajoč po vsem svetu veselo oznanilo odrešenja Kristusovega, to nadaljuje in bode

nadaljevala po volji svojega ustanovitelja sveta Cerkev do konca sveta.

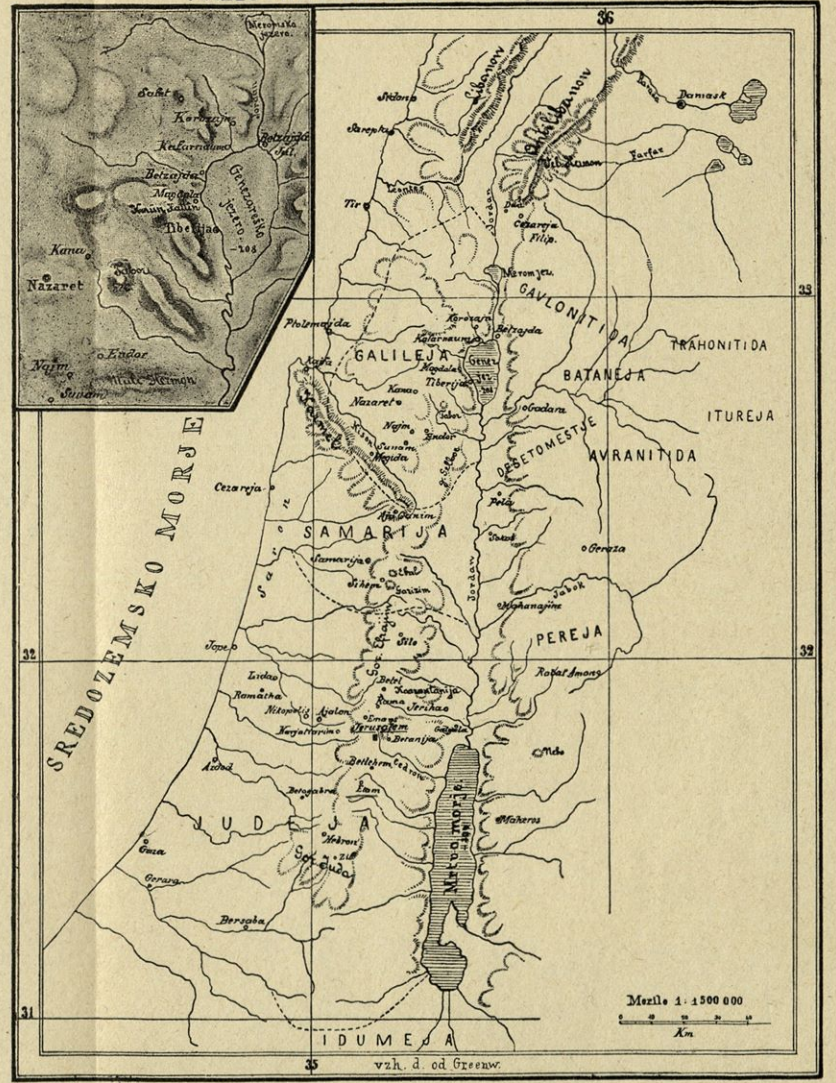
Kristus je vršil, ko se je včlovečil, trojno službo: proroško, duhovsko in pastirsko. Prav to službo je izročil tudi svojim apostolom in njih naslednikom. Apostoli so si torej pred smrtjo izvolili vrednih naslednikov, katerim so s pokladanjem rok in z molitvijo podelili prav tisto oblast, katero so prejeli sami od Jezusa. Naslednike apostolov imenujemo škofe. In škofje apostolsko službo vedno nadaljujejo in jo širijo s pomočjo sebi podložnih mašnikov in vernikov po vsem svetu. Vse skupaj pa varuje krivoverstva in razkola naslednik svetega Petra, sveti oče ali papež v Rimu, ohranjajoč vso Cerkev v stanovitni jedinstvi. Tako torej Kristus v jedni, sveti, katoliški in apostolski Cerkvi vedno živi in vrši trojno svojo službo: proroško, ker se resnice božjega razodetja, ki so v Cerkvi nezmotljivo ohranjene, po vsem svetu oznanjujejo; duhovsko, ker v svoji Cerkvi vernike po nekrvavi daritvi in po svetih zakramentih neprestano posvečuje; in pastirsko, ker po svoji Cerkvi vodi in vlada vse krščanske občine, dajoč jim zapovedi in postave in vodeč jih tako do poslednjega namena — izveličanja. Blagor njemu, ki veruje, kar uči Kristus po svoji Cerkvi, ki se udeležuje milostij njegovega odrešenja in se da voditi zapovedim njegove Cerkve! Imel bo življenje milosti božje in prejel bo izveličanje od Gospoda.

Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat.

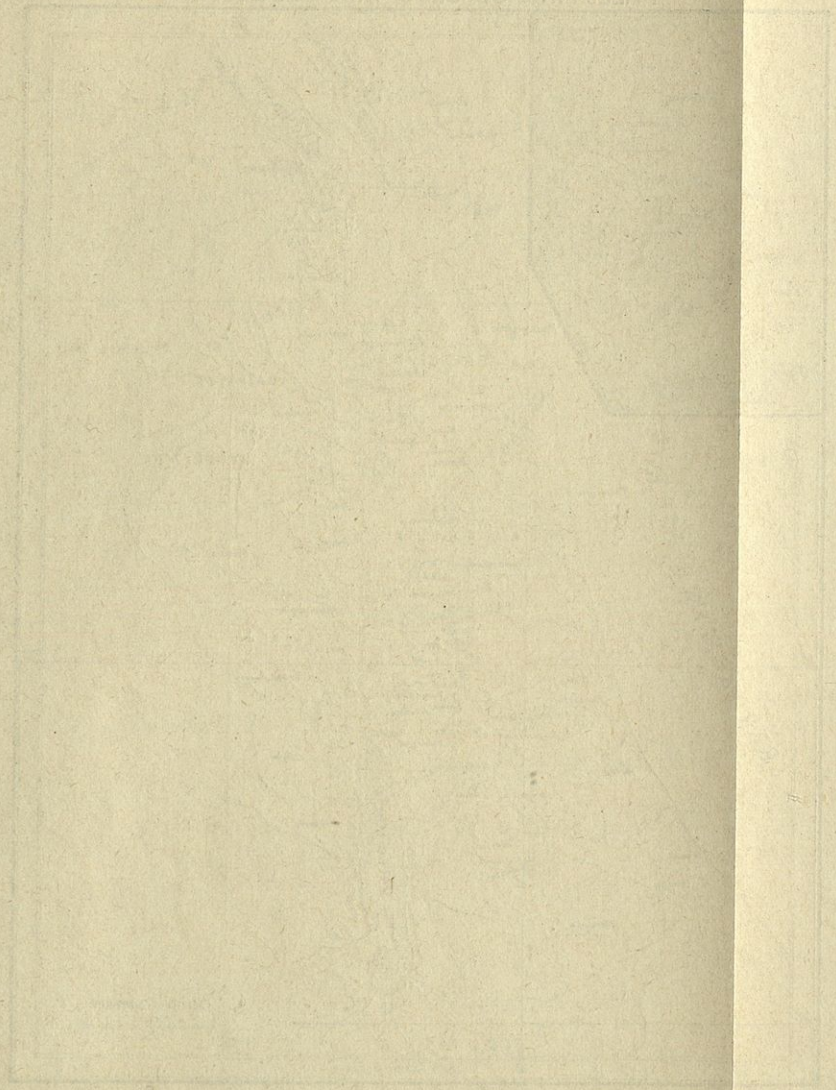
APOSTOLSKA POTOVANJA SV. PAVLA.

PALESTINA OB ČASU KRISTUSOVEM.

PALESTINA OB ČASU KRISTUŠEVINA

ARABSKA PUSTOLINA

